

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

FINANČNÍ GRAMOTNOST DĚTÍ A MLÁDEŽE V DĚTSKÝCH DOMOVECH PRACOVNÍ SEŠIT

JIŘÍ HALÍK, OLGA HALÍKOVÁ

Obsah

Úvodní slovo	7
1 Proč být finančně gramotní	12
1.1 Průvodci finanční gramotností – rodina Rozumných:	13
1.2 Co jsou to vlastně peníze	15
1.3 „PENÍZE JSOU AŽ NA PRVNÍM MÍSTĚ“	16
1.4 Jak funguje a co to je trh peněz	17
1.5 K čemu jsou peníze dobré	1
1.6 Proč se pracuje, a vydělávají se peníze.....	20
1.7 Jak funguje obchod a k čemu slouží peníze.....	22
1.8 Peníze v budoucnu.....	23
1.9 Podstata a cíle hospodářské politiky státu	24
1.9.1 Subjekty:.....	24
1.10 Finanční riziko.....	27
1.11 Vstup do dospělosti	1
1.12 Chrám konzumu	29
1.13 Dluhy se musí platit.....	32
1.13.1 Čas dluhy nevyřeší.....	32
1.13.2 Lichva	35
1.13.3 Jak se dostat z dluhové pasti – oddlužení	36
1.14 Seznamte se, jsem Koruna česká	40
1.15 KVÍZ - ÚSPORY A INVESTICE	49
1.15.1 ÚKOLY – PENÍZE A PROCENTA	50
1.15.2 ÚKOL – UMÍŠ NAKUPOVAT?	52
1.15.3 ÚKOLY - V CESTOVNÍ KANCELÁŘI	53
1.15.4 ÚKOL – V PIZZERII	56
2 Finanční gramotnost – peněžní, cenová, rozpočtová.....	60
2.1 Peněžní gramotnost	61
2.1.1 Hotovostní styk a hotovostní operace.....	1
2.2 Co je to hotovostní styk a hotovostní operace	62
2.2.1 Hotovostní styk.....	62
2.2.2 Hotovostní operace	62
2.2.3 Bezhotovostní styk	62

2.2.4	Způsob plateb z vašeho účtu v bance	66
2.2.5	Charakteristika finančních institucí	67
2.3	Cenová gramotnost – vývoj cen a inflace	68
2.3.1	Co je to inflace	68
2.4	Nákup a inflace	69
2.4.1	Důsledky inflace	70
2.4.2	Co je to deflace	71
2.4.3	Cena peněz v čase	71
2.5	Tvorba finančního plánu	71
2.5.1	Deset dobře míněných rad k sestavení finančního plánu	72
2.5.2	Jak sestavit finanční plán	72
2.6	Rozpočtová gramotnost	73
2.7	Administrativně právní – právo ochrany spotřebitele, reklamace	1
2.7.1	Právo ochrany spotřebitele	74
2.8	Finančně gramotný občan	77
2.8.1	Jak se chová finančně gramotný občan?	78
2.9	Jak funguje ministerstvo financí?	79
2.9.1	Tok peněz	81
2.10	Co je to poptávka a nabídka a k čemu slouží	1
2.11	Jak se tisknou peníze a čím je kryt měna	85
2.12	KVÍZ - ÚTRATY A PLATBY	86
2.13	Cvičení	87
3	Tržní ekonomika a peníze	89
3.1	Co to je tržní ekonomika?	1
3.2	Co to je plánovaná ekonomika a jak funguje	93
3.3	Jak to fungovalo u nás před rokem 1989	94
3.4	K čemu slouží peníze jako platidlo	97
3.5	Banky a koloběh peněz	99
3.6	Dělba práce od pravěku po dnešek	1
3.7	Dělba práce v rodině	103
3.8	Stanovení ceny výrobku – výpočet	105
3.8.1	Jak si můžete spočítat Daň s přidané hodnoty (DPH)	106
3.8.2	Směna peněz	107
3.1	Kurzovní lístek – výměna bez poplatku	108
3.1.1	ÚKOLY – Zoologická zahrada	109
4	Všechno má svého majitele, vše někomu patří	115
4.1	Ochrana vlastnictví	116

4.1.1	Všechno má svého majitele	116
4.1.2	Rozhodčí doložka	116
4.1.3	ČERNÁ LISTINA KLAMAVÝCH PRAKTIK	118
4.1.4	JAK SE BRÁNIT NEKALÉMU JEDNÁNÍ	118
4.2	Podvodná volání a sms zaplavují ČR	119
5	Nezaměstnanost	122
5.1	Co je to, když se řekne nezaměstnanost	123
5.1.1	Hlavní příčiny nezaměstnanosti	123
5.1.2	Motivační dopis	126
5.1.3	Životopis krok za krokem	126
5.1.4	<i>Příprava na pohovor</i>	127
5.1.5	<i>Průběh pohovoru</i>	127
5.1.6	<i>Nejčastější otázky</i>	128
5.2	Možnost práce v cizině	128
5.2.1	<i>Praktické rady před vycestováním</i>	130
5.2.2	Kalkulačka Příjmy rodiny při ztrátě zaměstnání	130
6	Hospodaření domácností	134
6.1	Jak dobře hospodařit a neprohospodařit	135
6.2	Mzda, příjem domácnosti, jako podstatná část nákladů	137
6.2.1	Ze mzdy odvádíme státu my i zaměstnavatel:	138
6.2.2	Výpočet čisté mzdy 2010	139
6.3	Co ovlivňuje hospodaření domácnosti	1
6.4	Základní princip, na kterém ekonomika domácnosti funguje	142
6.5	Pravidelné a nepravidelné výdaje domácnosti	142
6.6	Dovolená – co je to dovolená a kde na ni vzít peníze	143
6.7	ÚKOLY:	144
6.7.1	ÚKOL – POROVNÁNÍ CEN	144
6.7.2	ÚKOL - KOUŘENÍ	144
6.7.3	ÚKOL - ALKOHOL	145
6.7.4	ÚKOL – KOUPE A PRONÁJEM BYTU	146
6.7.5	ÚKOL - Jaké jsou podle vás ceny základních potravin:	147
6.7.6	ÚKOL - Jaké jsou podle vás ceny médií:	148
6.7.7	ÚKOL - Kdy se rozhodnout pro založení rodiny. Jedno, nebo více dětí	148
6.7.8	ÚKOL - Jdeme nakupovat	149
7	Půjčky, úvěry a hypotéky	150
7.1	Půjčky, úvěry a hypotéky	151
7.1.1	Přehled - srovnání některých hypoték nabízených na trhu v ČR	154

7.2	Leasingová kalkulačka pro výpočet měsíční splátky a navýšení leasingové smlouvy.....	155
7.2.1	Leasingová kalkulačka	156
7.2.2	Výpočet leasingu	156
7.2.3	Tabulka splátek leasingu	157
7.3	Než dorazí exekutor.....	162
7.3.1	Vzor urgency ke splátce.....	162
7.3.2	VZOR Splátkového kalendáře	163
7.3.3	EXEKUCE Co je exekuce ?	164
7.3.4	Účastníci řízení	164
7.3.5	Exekuce prodejem zástavy pro zajištěnou pohledávku	164
7.3.6	Jak spočítat, kolik stojí spotřebitelská půjčka.....	164
7.3.7	Tabulka splátek – nebankovní sektor PROVIDENT	164
8	<i>Financování vzdělávání</i>	166
8.1	Financování vzdělávání	167
8.2	System vzdělání v České republice	167
8.3	10 Otázek k financování studia	168
8.3.1	Otázka č. 1 půjčky studentům.....	168
	Odpověď č. 1 půjčky studentům.....	168
8.3.2	Otázka č. 2 půjčky studentům.....	169
	Odpověď č. 2 půjčky studentům.....	169
8.3.3	Otázka č. 3 půjčky studentům a komerční banky	169
	Odpověď č. 3 půjčky studentům a komerční banky	170
8.3.4	Otázka č. 4 investice do vzdělání	170
	Odpověď č. 4 investice do vzdělání	170
8.3.5	Otázka č. 5 model vícezdrojového financování životních nákladů při studiu	170
	Odpověď č. 5 model vícezdrojového financování životních nákladů při studiu	170
8.3.6	Otázka č. 6 výzkum studentů vysokých škol.....	171
	Odpověď č. 6 výzkum studentů vysokých škol.....	171
8.3.7	Otázka č. 7 důvody přípravy návrhu finanční pomoci	171
	Odpověď č. 7 důvody přípravy návrhu finanční pomoci.....	171
8.3.8	Otázka č. 8 půjčky studentům ve výzkumu	172
8.3.9	Otázka č. 9 studium v zahraničí.....	172
8.3.10	Otázka č. 10 očekávání od zahraničního studia.....	173
8.3.11	Příklady - Žák dojíždí každodenně do školy	173
9	<i>Studentský účet</i>	175
9.1	Studentský účet.....	176
9.2	Účty pro mladé	178

9.3	KVÍZ – RIZIKO A POJIŠTĚNÍ	179
9.4	Kontokorentní úvěr?	180
9.5	RPSN (roční procentní sazba nákladů).....	180
9.5.2	Příklad.....	180
10	<i>Volné finanční prostředky</i>	182
10.1	Volné finanční prostředky - tabulka	184
10.2	Kam investovat?	185
10.2.1	Volné finanční prostředky	185
10.2.2	ÚKOLY	186
10.2.3	Příklad.....	187
11	<i>Tvorba rozpočtu domácnosti</i>	190
11.1	Jakým způsobem se dá doma hospodařit.....	191
11.2	Stanovení a dodržení cíle.....	193
11.3	Součástí rozpočtu je i rozpočtová kázeň.....	193
11.4	Rozpočtové pastičky.....	194
11.5	Nemocenská	194
11.6	Jak nežít od výplaty k výplatě bez finanční rezervy?	195
11.7	Základem úspěchu je podrobná analýza	196
11.8	Spotřební koš průměrné české domácnosti.....	196
11.8.1	GRAF SPOTŘEBNÍHO KOŠE.....	196
11.9	Příloha k lekci 11	198
11.10	Profese, vzdělání, průměrná mzda.....	198
11.11	Kalkulačka osobního rozpočtu	200
11.12	Průměrná měsíční nominální mzda podle odvětví.....	202
11.12.1	Stanovení osobního rozpočtu.....	203
11.12.2	Sestavení rozpočtu domácnosti	209
12	<i>Finanční gramotnost pro nejmenší</i>	210
12.1	Nabídka dětských účtů.....	212
13	<i>Náklady na provoz automobilu</i>	214
13.1	Náklady na provoz automobilu.....	215
13.2	Cvičení.....	217
13.3	Odhad skutečných nákladů na provoz osobního automobilu	218
14	<i>Prázdninová hra</i>	220
	Seznam literatury.....	221

Úvodní slovo

Zamysleli jste se někdy nad tím, co je bohatství života? Když položíme tuto otázku deseti lidem, dostaneme z největší pravděpodobnosti deset různých odpovědí.

Zejména pak, pokud si tento průzkum provedeme napříč populací. Dozvíme se, že je to zdraví, štěstí, láska, děti, vzdělání, práce, rodina, úspěch, bohatství.....a v neposlední řadě peníze, ne jako bohatství, ale k životu, přiměřeně, přiměřeně.....

Ať chceme, nebo nechceme, jak se říká, „Peníze jsou až na prvním místě“. Zkrátka a dobře, od té doby, co byly peníze vynalezeny jako platidlo a jedna z motivací v práci, bez peněz se žít nedá.

Ale jak se opět říká „Štěstí, si za peníze nekoupíš.“

Když se zeptáte dobře placeného profesionálního fotbalisty, nebo podnikatele, co je pro něho nejdůležitější, dostanete většinou jasnou odpověď – rodina.

Když se zeptáte na totéž například sportovního střelce, řekne vám, že více peněz by neškodilo.

PROČ?

Odpověď je celkem jednoduchá. Fotbalista, si vzhledem ke svému vytížení, rodiny moc neužije. Dokáže jí sice materiálně zabezpečit, ale děti mu vyrůstají pod rukama a on nemá tolik času být s nimi, kolik by si přál.

Sportovní střelci to mají naopak. Závodů není v kalendářním roce tolik, a proto mohou být více s rodinou, ale tento sport je například proti fotbalu „Popelkou“.

Co ale mají oba společné, je odpovědnost vůči rodině. Oba ji chtějí zabezpečit.

ODPOVĚDNOST úzce souvisí s FINANČNÍ GRAMOTNOSTÍ.

Svět se nám více otevřel, přináší nové možnosti – pro připravené. Rizika, pro méně připravené, nebo nepřipravené.

Jak říká vodník Čochtan v Divotvorném hrnci: "... a přes okraj té kánoehu přesahovalo to břicho s tím opaskem s tím nápisem: 'Vždy připraven!', a on nebyl připravenej... Tak sem ho za ten opasek stáh do vody..."

Pro všeobecnou gramotnost je nutné, umět: číst, psát, počítat, jak říkávala babička „Aby tě v obchodě nešidili“, ale dnes už nestačí.

V dnešní době k tomu patří FINANČNÍ GRAMOTNOST“ a já si dovoluji dodat k babiččině poučení: „**Aby tě různí filutové a tuneláři neokradli**“.

Život není peříčko. A kdo je odpovědný a je si vědom rizik – nástrah života – začne jednou, na prahu dospělosti, ale i v dospělosti uvažovat, zda být zaměstnancem, nebo podnikatelem.

Aby se mohl dobře rozhodnout, musí na misku vah položit mimo jiné argumenty, ten nejpodstatnější – ekonomiku. Odkud budu brát peníze na to, abych uživil sebe a následně rodinu?, abych neživořil, nežil z „ruky do úst“, nebo nedej bože na dluh?

Už i v pohádce Sůl nad zlato zjistili, že ta země, kde „pečení holubi padají do hu ..(úst) „ na této planetě, které říkáme ZEMĚ, není.

Snahou není někoho poučovat, nebo se tvářit jako Děd Vševěd. Život se většinou skládá s kroků pokus – omyl.

Prostě snažte se být připraveni, nejen se tak tvářit, aby **vás „za ten opasek někdo nestáhl do hlubin....“**

Olga a Jiří Halíkovi

ÚVOD

Ve školách, i v dětských domovech bohužel, byla, je a bude šikana. Šikana je velmi často založena na vydírání spolužáků, i spolubydlících o kapesné, i o různé předměty, po kterých vyděrači zatouží, což úzce souvisí s finanční gramotností.

Proto je nutná obrana. Jedním ze způsobů je výuka, která se nazývá ASERTIVITA = VCÍTĚNÍ SE, do pocitů těch druhých. Těch, kterým je ubližováno. Naučit se ovládat svoje emoce – výbušnou část povahy. Naučit se SEBEOVLÁDÁNÍ.

V dětských domovech dostáváte kapesné ve výši podle věku. Mladší jej obratem promění ve sladkosti, starší na cigarety a později alkohol. Ne jinak se někteří z vás chovají k učebním pomůckám, kdy kružítko, pravítka, tužky, vyměňujete za zmíněné pamlsky a cigarety.

Ano, jako obchodníci se můžete v budoucnu žít, ale obchod není o zcizení věcí a následné výměně. Slušný obchod je o poctivé práci.

Někteří z vás také záměrně ničí svoje oblečení a myslí si, že je hrdinství, roztrhat třeba rifle, nebo bundu. Ale ujišťuji vás, že hrdinství, vypadá úplně jinak. Stejně mě musí dát nové. Je to dáno tím, že nemáte žádné povědomí o hodnotě peněz a vynaložení úsilí, které je potřeba k získání odměny za práci. A tímto směrem se bude ubírat výuka FINANČNÍ GRAMOTNOSTI, vás dospívajících.

Navštívíme vesničku SPOŘILOVICE, ulici Penízkovu, ve které rodina Rozumných bydlí.

Vesnička Spořilovice

Ulice Penízková

Průvodcem, který se nám bude snažit zpříjemnit cestu finanční gramotností, bude rodina Rozumných.

Prosím představte se- rodina Rozumných.

MÁMA MARCELA
Učitelka

TÁTA MARTIN
Bankovní úředník

SYN MAREK 10 LET

DCERA MARTINA 14 LET

Motto:

„Chcete-li být otroky bank a platit si náklady svého vlastního otroctví? Pak je nechte vytvářet peníze...“ Josiah Stamp, guvernér Bank of England, 1920

Peníze jsou jednoduše prostředek, který používáme pro směnu zboží a služeb.

1 Proč být finančně gramotní

LEKCE 1

Po prostudování této lekce byste měli být schopni: formulovat a vysvětlit základní pojmy finanční gramotnosti, popsat jednotlivé cíle modulu, popsat metody uplatnění finanční gramotnosti v praxi. Co jsou to vlastně peníze, k čemu jsou dobré a jak funguje trh s penězi. Jaký bude význam peněz v budoucnu. Základní hospodářské cíle státu, jehož jsme součástí. Finanční rizika, co na nás chytají obchodníci, proč se dluh musí platit, co je to lichva a jak se dostat z dluhové pasti. Vyznat se v české měně.

1.1 Průvodci finanční gramotností – rodina Rozumných:

Táta si jako každý večer po večeři sedl do svého oblíbeného křesla, zapnul si televizi, začínaly zprávy a těšil se na kafe, které chystala manželka v kuchyni. V rohu si na zemi s auty hrál syn Marek. Tomu je 10 let a úkoly už měl hotové. Ale za chvíli bylo všechno jinak. Ze svého pokoje přišla 14-ti letá dcera Martina. Posadila se na gauč a vyrušila otce z jeho bohubilé činnosti.

„Tati, dnes nám ve škole říkali, že budeme mít jako nepovinný předmět jakousi finanční gramotnost. Ty jsi bankéř, co myslíš, mám tam chodit? Bude to mít pro mě smysl? Stejně si ještě nevydělávám, co potřebuji, mám od vás, tak proč se mám učit šetřit? Co budu potřebovat, to mi poradiš, ne. Já bych raději chodila do tanečního kroužku.“

Táta si položil noviny na kolena a podíval se na Martinu. „Milá dcero, já si myslím, že tanečních si ještě užiješ, ale pokud u vás bude jako mimoškolní aktivita finanční gramotnost, tak ti ji mohu vřele doporučit. To totiž, jak se asi mylně domníváš, není jen o bance a o penězích. Finanční gramotnost má mnohem větší záběr. Ale jestli chceš, můžeme si o tom popovídat.“

„Tak jo.“

„Tady bude učená debata, já se klidím do pokoje.“

„Ne, ne synáčku nikam, bude dobře, když si o tom něco poslechněš i ty“, umravnila Martina maminka, která přinesla kafe a přisedla si k Martině.

„Takže, co si představíte, když se řekne finanční gramotnost?“

Tak se zapojíme do diskuze i my. Napište, co si představíte, když se řekne finanční gramotnost:

A teď si zapište správnou definici tak, jak ji vysvětlil táta Martin:

*„Já bych řekla, že jeto především o zodpovědnosti. Jak říkáte vy mladí - jaký si to uděláš, takový to máš -. A také o znalosti. Víte jak se říká - neznalost zákona neomlouvá -. Jistě, nikdy nikdo všechno nemůže vědět, ale je nutné mít povědomí o tom, kde co najdu. **PŘECE SE NECHCETE NECHAT ZBLBNOUT REKLAMOU A POTOM ŘÍKAT – ALE ONI ŘÍKALI.** Každý by měl umět hospodařit a být za svá rozhodnutí plně odpovědný. Moje babička říkala – „**POUŽÍVEJ SELSKÝ ROZUM MARTINKO**“.*

„A jak selský rozum vypadá“, zeptal se Marek.

„To je to, že nebudeš za vším a ve všem hledat vědu, ale budeš přemýšlet a hlavně se poučíš z chyb, které jsi udělal ty, i s chyb ostatních.“

ZDROJ: <http://www.google.cz/images>

1.2 Co jsou to vlastně peníze

- S penězi se přeci denně setkáváme. Platíme s nimi nákupy v obchodech, pořizujeme si za ně různé zbytečnosti, ale i věci praktické a užitečné.
- Zpočátku stačil člověk svoji materiální potřebu pokrýt ze zdrojů vlastní práce, ale brzy se začaly jeho nároky zvyšovat tou měrou, že se o výrobu a její produkty začal dělit
- Výměnný obchod byl obchodem bezprostředním a trvalo ještě několik tisíciletí, než člověk vymyslel a poprvé, jako prostředníka obchodu použil peněz.
- Výměnný obchod se rozrostl tou měrou, že již v době bronzové křižovaly Evropou četné obchodní karavany.
- Směnný obchod vzal za své vynálezem peněz. V tomto období bere na sebe úlohu všeobecného ekvivalentu kov.
- Kov měl proti ostatním ekvivalentům nesporné výhody. Snadno se dělil, vážil a přepravoval, drahé kovy, kterým dal obchod záhy přednost, navíc nepodléhaly korozi, byly stálé a přitom i dostatečně vzácné proto, aby nebylo pro vyjádření určité hodnoty třeba velkého jejich množství.
- Obchodníci začali zlaté, stříbrné či měděné slitky označovat hodnotou hmotnosti a později i různými obrazy a symboly.
- V Čechách se platilo na počátku 10. století jakýmsi jemnými šátečky. Deset

takových šátečků vyrovnalo se cenou denáru., které již byly nějaké to desetiletí v oběhu v sousedním Bavorsku a které znala západní Evropa od dob Karla Velikého (768 - 814) - pro denáry.

- Mince chápali současníci jako zboží - směňování zboží za zboží: stříbro za látky, stříbro za jídlo, stříbro za šperky, stříbro za suroviny, brzy vedle stříbra stojí v popředí zájmu obchodníků i zlato.
- Dnešní peníze nemají již ani zbožní charakter. Peníze, jimiž dnes běžně hradíme nákupy v obchodech, jsou tzv. peníze kreditní.

1. Co to jsou a k čemu se používají peníze:

1.3

„PENÍZE JSOU AŽ NA PRVNÍM MÍSTĚ“

„Podívejte se mládeži, samozřejmě, velmi důležité jsou peníze. Jistě, jak se říká „ale štěstí si za ně nekoupíš“, to je pravda, ale mohou ke štěstí dopomoci.“

„No, mě zatím ke štěstí stačí kapesné. Stejně, když něco potřebuji, tak si vám řeknu, a buď to dostanu, nebo taky ne. Hlavně jsem šťastnej, že jsme spolu, jako rodina.“

Maminka i táta se rozesmáli. „Jistě Marečku, tvým hlavním úkolem je se dobře učit a připravovat se na život. Potřebu peněz pocítíš až později, až se sám budeš nucen starat o rodinu.“

„Víte co, když jsme se pustili do této debaty a já jsem přišel o zprávy, tak ať to má smysl. Víte, jak funguje a co to je trh peněz?“ zeptal se táta.“

„Jo, já vím. Chodím přece s mámou na trh pro zeleninu. Tam je trh a platíme penězi, ne kartou.“

Zbytek rodiny se pobaveně rozesmál.

„Bráško, to je tržnice. Trh s penězi je něco jiného, že táto.“ Ozvala se smíchem Martina.

„Takže, jak to funguje, k čemu jsou peníze dobré“, začal táta s vysvětlením:

1.4 Jak funguje a co to je trh peněz

Historie:

Peníze prošly svým vývojem. Jako první byly KOMODITNÍ PENÍZE – funkci peněz plnily např. dobytek, kožešiny, maso, výrobky, byl to tzv. SMĚNÝ OBCHOD. Fungoval asi takto:

„Já ti dám 2 a ty mě 1 . To byla SMĚNA NATURÁLNÍ, neboli jak se dnes říká BARTROVÝ OBCHOD..

Doba se vyvíjela a ke slovu přišly drahé kovy. ZLATO a STŘÍBRO

A vývoj opět pokročil a bylo nahrazeno papírovými penězi.

Papírové peníze byly praktičtější a výhodnější, než drahé kovy.

Doba pokročila, až k dnešku.

Trh s penězi je nabídka a poptávka po množství

Jednotlivé státy světa, mimo státy EU, které jsou tzv. Eurozoně a jejich měnou

EURO „€“

Mají svoji měnu. Při obchodování je třeba určit kurz měn. Kurz je pohyblivý a má na něj vliv několik faktorů, např. pohyb cen na burze, stabilita a nestabilita politické situace v příslušném státě, životní úroveň atd.

Směny peněz probíhají v bankách a směnárnách, které stanovují dvě ceny.

- a) NÁKUP – cena, za kterou od nás měnu banky a směnárny koupí
- b) PRODEJ – cena, za kterou nám měnu vymění

Např. - Potřebujeme směnit EURO za Kč: Banka od nás EURO vykoupí za 24,50Kč
- Pokud si ale budeme chtít koupit totéž EURO, zaplatíme bance 25,01 Kč + manipulační poplatek, který není pravidlem

2. *Uved'te příklady směnného obchodu a co je u takového obchodu důležité:*

3. *Co je to trh s penězi:*

4. *Co je to EURO:*

5. *Co je nákup:*

6. *Co je to prodej:*

1.5 K čemu jsou peníze dobré

Uvedeme na příkladu prodeje a koupi statku

Peníze jako prostředek směny

Peníze nám poskytují možnost, např. směnit statek HORNÍ za statek DOLNÍ bez toho, abychom hledali člověka, který chce směnit to samé DOLNÍ za HORNÍ. Se splněním této funkce bohatě stačí prodat statek A na jednom trhu a za utržené peníze koupit statek HORNÍ na jiném trhu.

Peníze jako prostředek oceňování

Tato funkce zaručuje, že nám peníze umožňují oceňovat statky a služby tím, že jim dávají cenu. Dovoluje nám převést odlišné statky jako např. lidskou práci a suroviny na peníze a jejich cenu pak můžeme používat k jejich vzájemnému porovnávání. Bez této funkce by výrobci nebyli například schopni určit, jaké kombinace vstupů mají při výrobě využít, protože by nebyli schopni porovnat vzácnost výrobních zdrojů.

Peníze jako uchovatel hodnot

Díky této funkci máme možnost odložit část směny na později, tedy např. prodáme statek HORNÍ a získané peníze si necháme. Toto v barteru nebylo možné, tam jsme museli směnit statek za jiný. Zajímavé je, že peníze tuto funkci nemusí splňovat vždy

na takové úrovni (a často ani nesplňují), jako jiné komodity. Ale i přesto lidé obvykle značnou část svého bohatství drží právě v penězích, a to především kvůli jejich dobré likviditě (je možné je rychle proměnit v libovolný jiný statek).

7. K čemu vám slouží peníze, uveďte svoje představy:

8. Co je to peněžní směna:

9. Hodnota peněz:

1.6 Proč se pracuje, a vydělávají se peníze

Práce je prostředek, jak si vyděláme peníze. Někomu se podaří spojit potřebné

s užitečným. Práce je jeho koníčkem. Například , nebo , ale stejně

 dobře to může být profese, zedník, účetní, učitel atd. Práce by nám měla přinášet uspokojení.

Peníze jsou nástrojem ohodnocení naší práce. Každá profese je jinak ohodnocena a stejně jako ani dva lístečky nejsou stejné, tak i když dva dělají totéž, nemusí to být totéž.

Má na to vliv takzvaná **PRODUKTIVITA PRÁCE**, což je poměření, kolik je kdo schopen vykonat práce v daném časovém úseku, přímo úměrné kvalitě odvedené práce.

Příklad:

Dva truhláři dostanou úkol vyrobit stejnou židli. Jejich výsledek práce může být různý. Pepa ji bude dělat 6 hodin, Petr 8 hodin. Vyšší produktivitu má Pepa – byl dříve hotov o 2 hodiny.

Pokud je kvalita obou výrobků v pořádku, vydělá si Pepa více, protože např. 4 židle vyrobí za 24 hodiny, a může pracovat na jiné zakázce. Petr 4 židle vyrobí za 32 hodiny. Rozdíl v produktivitě práce je, $32 - 24 = 8$ hodin, což je jeden pracovní den.

Peníze jsou mezinárodně uznávané platidlo a umožňují nám žít. Nakupovat potraviny, platin bydlení, koníčky. Peníze přeměňujeme v tak zvané HMOTNÉ A NEHMOTKÉ STATKY.

- Hmotný statek např. telefon

- Nehmotný např. jídlo

10.Co nám přináší práce:

11.Co je to produktivita:

12.Uved'te 3 příklady hmotných statků:

13. Uveďte 3 příklady nehmotných statků:

1.7 Jak funguje obchod a k čemu slouží peníze

Řekněme si to jinak. **Co je obchod?**

K obchodu patří znalost a dodržování Prvků logistických služeb

Základní pravidlo: „Obchod je uzavřen, až když je zaplacen“

14. Napište co nejvíce příkladů, jak funguje obchod:

15. K čemu slouží peníze:

16. Napište, co víte o financích:

1.8 Peníze v budoucnu

“Někteří lidé tvrdí, že peníze v budoucnu nebudou potřeba. Odvolávají se na to, že již dnes jsou běžné tzv. bezhotovostní platby, platby kreditní kartou a nově se zavádí možnosti nákupu prostřednictvím počítače - nákup přes Internet. V takovém digitálním obchodě si vezmete pomocí myši košík, přetáhnete si do něj všechno, co si na monitoru vašeho počítače z ikon vyberete a při placení pouze pod výslednou sumu, kterou po vás počítač požaduje, zapíšete číslo vaší kreditní karty, nebo jste-li vlastníkem elektronické peněženky, vsunete ji do terminálu. Vzápětí vám z obchodu přinesou váš nákup. Tak vypadá zatím téměř sci-fi vize obchodu někdy po roce 2015. První krůčky zde však již takový obchod udělal. Nemůžeme prozatím počítat s okamžitou donáškou nákupu do domu, avšak objednávka a následná zásilka vybraného zboží na dobírku je dnes ve vyspělých zemích světa běžnou praxí. U nás, ve starém dobrém srdci Evropy si na takové služby budeme muset ještě nějaký ten čas počkat.

Já jsem v tomto směru konzervativní, ale na druhou stranu jsem v mládí četl Julia Verna, kdy mnozí odborníci té doby ho pokládali za snílka a blázna. A jeho sny se naplnily. Uvidíme.“

17. Jaká je vaše představa o funkci peněz v budoucnu:

1.9 Podstata a cíle hospodářské politiky státu

Martinu finanční gramotnost zaujala, a proto se rozhodla pro samostudium. Tak to zkusíme s ní. Spolu s Martinou si řekneme něco o hospodářské politice státu.

Někdy je třeba věci „rozštípnout“

1.9.1 Subjekty:

Hospodářská politika se nás dotýká dnes a denně, přímo i nepřímo. Subjekty:

parlament – volení zástupci občanů, kteří schvalují zákony této země. Schvaluje státní rozpočet na daný rok, (kolik stát v daném roce vybere od občanů a firem na daních a co bude z těchto peněz financovat).

vláda – nejvyšší výkonný orgán státu, podílí se i na legislativním procesu (sama iniciuje zpracování návrhů zákonů a překládá je ke schválení parlamentem) Vláda je základním tvůrcem hospodářské politiky.

centrální banka – střeží a koriguje komerční banky, udržuje měnovou stabilitu

18.Co je to parlament:

19.Co je to vláda:

20.Co je to Centrální banka:

21.Čtyři cíle hospodářské politiky:

„Jo Martinko, a když už jsi se do toho tak zabrala, nezapomeň na jedno. V životě ti nikdo nedá nic zadarmo. Všechno s sebou nese rizika.

Znalost finančních rizik, ať již krátkodobých, nebo dlouhodobých není radno podceňovat. Podceňování a „silné svaly“ se vždy vymstí.

„Já na to mám.....“

„Nikdo nemá nikdy nic mítí za definitivní“ zpívá se v jedné písničce pánů Voskovce a Wericha. Mnohonásobně to platí u hospodaření s vlastními penězi. Dnes je máte a zítra

Podívejme se kolem sebe. Zadlužení nezvládají nejen jedinci, rodiny, ale i ti, u kterých bychom to nečekali. BANKY.

Důvod? Nezvládli finanční rizika.

A ta čekají zejména na mladou generaci. Dosud neexistuje systematická výuka finanční a ekonomické gramotnosti. Neměli ji ani rodiče, takže v tomto případě není co předávat. „

Jak se říká: „Kde nic není ani čert nebere.“

1.10 Finanční riziko

ODPOVĚDNOST

Toto slovo by nás mělo provázet celým našim životem. Odpovědnost k sobě a zejména ke svým nejbližším.

Odpovědnost není možná bez znalosti FINANČNÍCH RIZIK.

Každý z nás se dostal do pro něho mezní životní situace, kterou bylo nutno řešit potřebou peněz.

22. Uveďte alespoň 3 příklady finančních rizik:

„A také myslíte mládeži na to, že jednou a to bude dříve, než se nadějete, budete dospělí a to znamená postavit se na vlastní nohy se všemi důsledky, které jsou s tím spojeny.“

1.11 Vstup do dospělosti

“Neznám člověka, který, když mu bylo 15 let a procházel pubertou, nechtěl už být dospělí. Všichni jsme si mysleli, že „až budu velký, budu si dělat, co chci“. A až ta dospělost přišla, najednou, jsem zjistili, že máme spousty povinností a že si můžeme dovolit dělat méně, co chceme, než když jsme byli děti.“

23. Vyjmenujte některé povinnosti dítěte:

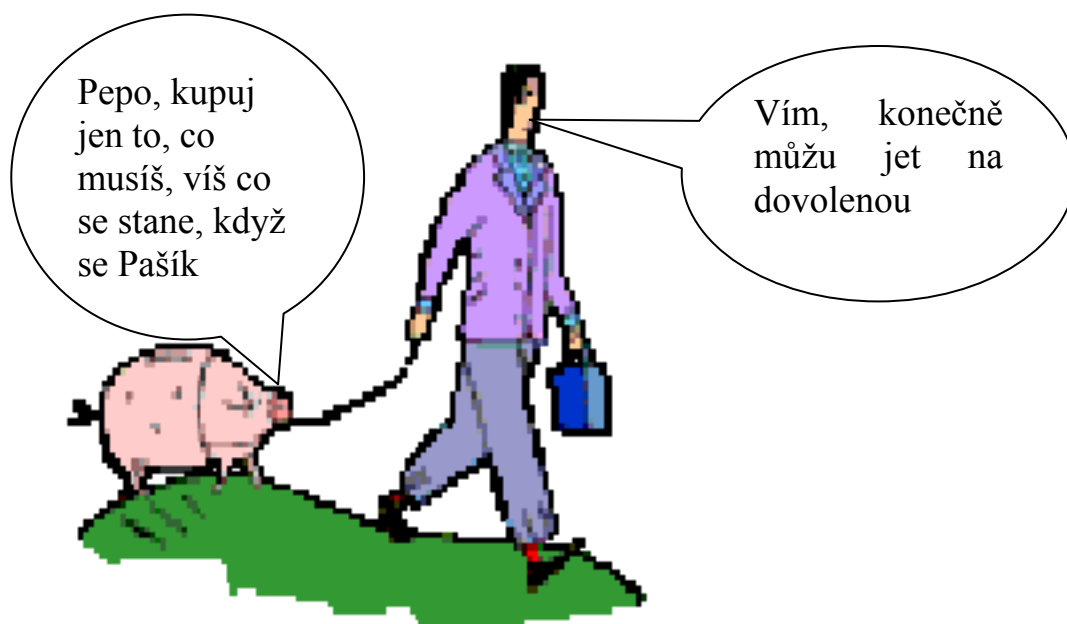
24. Vyjmenujte některé povinnosti dospělého člověka:

„Takže, nic se nemá přehánět. Umýt, zuby vyčistit, věci na zítra připravit a spát. Zítra je taky den. A abych nezapomněla, tatínku, zítra musíme doplnit zásoby potravin. Takže k večeru musíme zajet na nákup do supermarketu. A žádné

obličeje nedělej, já tě vidím, i když se nedívám. Ty a Marek chodíte do lednice častěji než do práce. Marku nic neříkej, já vím, že jsi ve vývinu. Takže zítra...“ ukončila maminka pro dnešek debatu.

1.12 Chrámy konzumu

Jak maminka večer řekla, tak druhý den bylo...vzhůru do „chrámu konzumu.“

V obchodě u pokladny se potkali s ředitelem supermarketu. Je to spolužák pana Rozumného.

- „Tak, co, nakoupeno, spokojenost?“ zeptal se kamarád, ředitel
- „Jo, ale máš tady nejdražší chleba, jaký jsem kdy koupil.“ Odpověděl jsem. Pan ředitel očividně znervózněl. Rychle se zeptal paní pokladní, kolik stojí chleba a pak na mě vrhnul nechápavý pohled. Pan Rozumný se rozesmál. „Tak se podívej, co všechno mám v košíku a to jsem šel koupit jen chleba. Takže teď mám chleba místo za 20 Kč, z mého pohledu za 352 Kč.“
- Ředitel okamžitě pochopil, oči, se mu šibalsky rozsvítily, pohrozil na mě prstem a dodal „Málem jsi mě dostal ty..... Jo a chod' pro chleba častěji, to víš, musím plnit plán.“
- „Jo a brát prémie.“ Reagoval jsem
- „To taky, to taky.“ Odpověděl s hlasitým smíchem a dodal, „to víš, máme schopné market'áky“ ti vědí jak na to.....

Košík je vrchovatý a táta si oddychnul. Zase na pár dní pokoj. Ale jíst musí.....

Řečeno lidsky:

„Market'áci“ kolem nás sprádají důmyslnou pavoučí síť a těší se, kolik se nás do ní chytí.

V zásadě na nakupování není nic zlého. Ale problém vznikne, když vydáváme více, než vyděláme – zadlužujeme se.

Hodně lidí si myslí že „Půjčka není dluh, dluhem se stává, až ve chvíli, kdy přestanou být schopni půjčku splácet“.

25. Víte co je to marketing:

26. Která konkrétní reklama tě dokáže oslovit:

27. Která reklama se ti nelíbí:

28. Kdybyste byli dospělí, nakupovali byste podle reklamy, nebo podle svého vkusu a citu:

Táta a máma Rozumných úspěšně dorazili domů, kde už na ně čekali dva hladové krky. „Pomalu, pomalu, napřed práce, potom jídlo. Pojd’te nám to všechno pomoci vyložit a pak bude večeře.“ Krotila oba potomky maminka.

„Doufám, že jste si na ten nákup nevzali půjčku. Nerada bych skončila na ulici“. Rýpla si Martina. „Nemusíš mít obavy, dcerunko, my s maminkou jsme odpovědní, ale o tom, že se dluhy musí platit, si popovídáme po večeri.“ Rozptýlil obavy táta.

1.13 Dluhy se musí platit

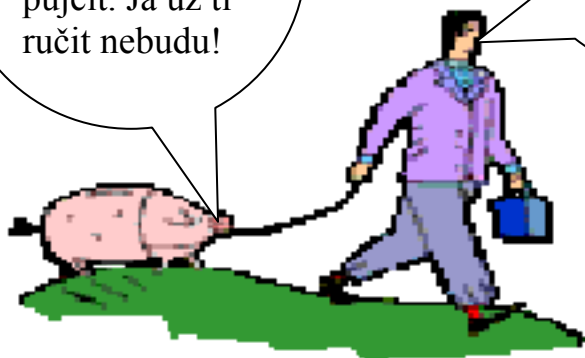
Kupte teď a splácejte až za rok. To jsou lákadla zejména některých cestovních kancelářů.

Dluhy Vám udělají „vítr v kapsách.“

Pepo, kam zase jdeme. Snad si nejdeš půjčit. Já už ti ručit nebudu!

Klídek Pašíku, ty seš moje banka. A ještě k tomu mobilní.

1.13.1 Čas dluhy nevyřeší

Špatný dluh je dluh, díky kterému výdaje rostou rychleji než příjmy.

„Takže mládeži, chtěli jste vědět, co jsou to dluhy, tak si o nich něco řekneme.

At' vám říká, kdo chce, co chce, dluhy se musí platit.

Očekávat, že se nasbírané splátky nějak časem zaplatí - například až nastoupíte znovu do práce - je hloupost. Snažte se řešit svou situaci okamžitě. Ale nebud'te zoufalí z toho, že se výsledky nedostaví do týdne či měsíce. Půjčených peněz jste si jistě také užívali déle. Nejhorší, co můžete udělat, je platit jednu půjčku druhou a postupovat od relativně přehledného bankovního sektoru k soukromým lichvářům.“

„Na začátku je nutnost, třeba když se něco pokazí, nebo prostě touha si něco koupit, pořídit, ale nemám na to dostatek finančních prostředků na svém kontě. Každý má na půjčku a tím následné zadlužení jiný pohled. Já si je sama pro sebe dělím na půjčky potřebné a nepotřebné.“

„No jo maminko a jak poznáš co potřebné a co ne.“

„To vše souvisí opět s mojí a tatínkovou odpovědností. A také na žebříčku hodnot, který si sestavíte.“

„Co je to žebříček hodnot a jak ho sestavíš?“

„Žebříček hodnot to jsou priority ve tvém životě. A každý je má jiné. Třeba kdo je vážně nemocný, dává na první místo zdraví, kdo žije sám, tak rodinu, kdo má málo peněz, tak peníze. Vždy si určí jako první to, co je pro něho nejdůležitější a pak si určí další pořadí. Pochopili jste?“

„Aha, takže mojí prioritou je být nejhezčí ze třídy, mít nejlepší mobil, jo a značkové oblečení a kabelku.“ Představila s úsměvem svůj žebříček hodnot Martina.

„Ha ha ha, tak jsme se zasmáli. Sice vtipný, ale tvůj žebříček by měl být naprosto jiný. Být zdravá, dobře se učit, chovat se spořádaně, neodmlouvat, zbytečně neutrácet a tak dále.“

„Ale jo mami, to byla legrace.“

„Ale vraťme se k nutným a zbytečným dluhům,“ „Potřebné si půjčit je, když se vám v zimě pokazí topení, nebo vám teče do střechy. Za nepotřebné považují se zadlužit nato, abych koupila dovolenou pro nás čtyři u moře, nebo dárky na vánoce. Když nemáme na dovolenou našetřené peníze, tak si odpočineme doma a bude jezdit na kole po okolí. A dárky koupíme za tolik peněz, které mohu použít z našich úspor. To jsou priority a hodnoty, které s tatínkem vyznáváme. Záleží jen na vás, co si z toho do života vezmete sami.“

29. Sestavte svůj žebříček hodnot:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

30. Napište 3 věci, na co byste si půjčili peníze:

31. Napište 3 věci, na co byste si nepůjčili peníze:

1.13.2 Lichva

Kdo je to lichvář?

Osoba, nebo osoby, které zneužívají něčí rozumové slabosti a tísňě do které se člověk dostane a na vysoký úrok půjčují peníze.

Nebankovní sektor

Na ten se obracíme v tísni, pokud nám neposkytnou půjčku banky.

1.13.3 Jak se dostat z dluhové pasti – oddlužení

Nový insolvenční zákon umožnil i běžným občanům zbavit se snadno dluhů. Jenže tato cesta není snadná a může vás na konci čekat studená sprcha a oči pro pláč.

Čtyři mýty o oddlužení

1. Podat návrh je jednoduché.
2. Návrh na osobní oddlužení není potřeba připravit.
3. Osobní oddlužení vždy dopadne dobře.
4. Návrh na oddlužení dopadne podle mých představ.

Pokud chce dlužník svoji situaci řešit, musí sám podat na sebe návrh na úpadek.

Nový insolvenční zákon umožnil i běžným občanům zbavit se snadno dluhů. Jenže tato cesta není snadná a může vás na konci čekat studená sprcha a oči pro pláč.

Čtyři mýty o oddlužení

5. Podat návrh je jednoduché.
6. Návrh na osobní oddlužení není potřeba připravit.
7. Osobní oddlužení vždy dopadne dobře.
8. Návrh na oddlužení dopadne podle mých představ.

Všechno má svůj řád a proto je vhodné obrátit se na odborníky. Nám postačí, že víme o této možnosti. V případě, že máte problém s dluhy, ověřte si napřed, zda můžete využít oddlužení. Ne každý dlužník se může oddlužit.

Šťastný konec není pravidlem.

Příklad reálného dlužníka

Závazek	Věřitel	Částka v Kč	Stav
Revolvingová půjčka	Profireal	44 000	Dluh
Úvěr	Cofidis	50 082	Dluh
Kreditní karta	Essox	25 000	Dluh
Úvěr	Essox	16 000	Dluh
Spotřebitelský úvěr	eBanka	114 000	Dluh
Kreditní karta	UniCredit Bank	26 843	Rozsudek
Úvěr	Citibank	157 000	Exekuce návrh
Kreditní karta	Citibank	46 720	Exekuce návrh
Kreditní karta	GE Money Multiservis	117 148	Exekuce příkaz
Penále z prodlení	Bytové družstvo	154 584	Rozsudek
Celkem		751 377	

Jedna dobře míněná rada. Než přemýšlet nad tím, jak se dostat z dluhové pasti je, jak se do této pasti vůbec nedostat – být finančně gramotný.

32.Kdo je to lichvář:

33.Co je bankovní sektor:

34.Co je nebankovní sektor:

35.Co je insolvenční zákon:

36.Co je to oddlužení:

<http://www.magnetnafinance.cz/pohledavky-magnet/rady-co-kdy-delat/oddluzeni>

37.Jaká bude reálná hodnota stokoruny po deseti letech při pětiprocentní míře inflace?

38.Vítek navštívil Ameriku. Domů si dovezl suvenýr – mapu USA, kterou koupil za 25 dolarů. Kolik zaplatil v přepočtu na Kč?
Co potřebuje znát pro výpočet?

39.Rodina Holubů letěla do Kanady a potřebovala 100 CAD (kanadských dolarů). Kolik Kč potřebovala ke směně v Lidlance, jestliže poplatek za směnu je 3 %?

40. O Vánocích se rodina Mikulova společně radila o příští dovolené. Shodli se na tom, že nejraději by se podívali do Řecka. Z katalogů cestovních kanceláří se rozhodují mezi následujícími nabídkami: (Tabulka s nabídkou z CK)

Zjistěte, kolik by Mikulovi zaplatili cestovní kanceláři za každý z těchto zájezdů, když pojedou všichni – rodiče, patnáctiletá Jarka a devítiletý Ivan. Nejraději by se stravovali formou polopenze. Pro dovolenou zvolili začátek prázdnin. Pomocí internetu.

41. Odhadněte, kolik korun by Mikulovi zaplatili za benzin na cestu do Benátek, pokud by si zvolili dopravu vlastním automobilem. Jedna cesta 810 km. Zjistěte si aktuální cenu benzínu.

Úlohy jsou zadány pomocí tabulek aktuálních nabídek cestovních kanceláří.

1.14 Seznamte se, jsem Koruna česká

vzor 1997

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Karla IV.; u vzoru 1993 je vodoznak umístěn výše
 2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "100 Kč"
 3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 ochranná vlákna nemají
 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"
 5. Skrytý obrazec "100"
 8. Mikrotext; u vzoru 1993 jsou v mikrotextu drobné odchylky
-

vzor 1997

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Karla IV.; u vzoru 1993 je vodoznak umístěn výše
3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 ochranná vlákna nemají
4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"

vzor 1998

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét J.A.Komenského; u vzorů 1993 a 1996 vodoznak méně výrazný, s menším odstupňováním mezi nejtmaší a nejsvětější částí
 2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "200 Kč"; část bankovek vzoru 1993 má užší ochranný okénkový proužek s mikrotextem "200 Kčs"
 3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1996 ochranná vlákna nemají
 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1996 má soutisková značka podobu písmen "CS"
 5. Skrytý obrazec "200"
 8. Mikrotext; u vzoru 1993 je jiný mikrotext v konturách města Naarden
-

vzor 1998

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét J.A.Komenského; u vzorů 1993 a 1996 vodoznak méně výrazný, s menším odstupňováním mezi nejtmaší a nejsvětější částí
 3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1996 ochranná vlákna nemají
 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1996 má soutisková značka podobu písmen "CS"
 8. Mikrotext; u vzoru 1993 je jiný mikrotext v konturách města Naarden
-

vzor 2009

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Boženy Němcové, negativní číslo 500, květ petrklice
 2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem " ČNB 500 Kč"
 3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 viditelná ochranná vlákna nemají
 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"
 5. Skrytý obrazec "500"
 6. Opticky proměnlivá barva – stylizovaný květ čtyřlísté růže mění barvu ze zlaté na zelenou, předcházející vzory opticky proměnlivou barvu neměly
 8. Mikrotext; u vzoru 1993 jsou drobné odchylky v mikrotextu
-

vzor 2009

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Boženy Němcové, negativní číslo 500, květ petrklice
 3. Ochranná vlákna; vzory 1993 a 1995 viditelná ochranná vlákna nemají
 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na rubu, v průhledu viditelná celá; u vzorů 1993 a 1995 má soutisková značka podobu písmen "CS"
 8. Mikrotext; u vzoru 1993 jsou drobné odchylky v mikrotextu
-

vzor 2008

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Františka Palackého a negativní číslo 1000 s lipovým listem
2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "ČNB 1000 Kč"
3. Ochranná vlákna; vzor 1993 viditelná ochranná vlákna neměl
4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, část na rubu, v průhledu viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen "CS" a

byla umístěna více vpravo, v koruně stromu

5. Skrytý obrazec "1000"

6. Opticky proměnlivá barva - na listu v koruně stromu na levé straně, změna ze zlaté na zelenou; vzor 1993 opticky proměnlivou barvu neměl

7. Iridiscentní pruh – dvoubarevný, při sklopení zlatý a fialový nádech, negativně vyznačená čísla 1000; vzor 1993 iridiscentní pruh neměl

8. Mikrotexty

vzor 2008

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Františka Palackého a negativní číslo 1000 s lipovým listem

3. Ochranná vlákna; vzor 1993 ochranná vlákna neměl

4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, část na rubu, v průhledu viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen "CS" a byla umístěna více vlevo

8. Mikrotexty

vzor 2007

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Emy Destiniové, číslice 2000, ornament

2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "ČNB 2000 Kč"

3. Ochranná vlákna

4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, v průhledu viditelná celá

5. Skrytý obrazec "2000"

- 6. Opticky proměnlivá barva - na strunách lyry, změna ze zlaté na zelenou
 - 7. Iridiscentní pruh - dvoubarevný, při sklopení zlatý a modrý nádech, vzorovaný, s opakujícími se negativními číslicemi 2000
 - 8. Mikrotext
-

vzor 2007

- 1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét Emy Destiniové, číslice 2000, ornament
 - 3. Ochranná vlákna
 - 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na rubu, v průhledu viditelná celá
 - 8. Mikrotext
-

vzor 2009

- 1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét T. G. Masaryka, negativní číslo 5 000, orlice
- 2. Ochranný okénkový proužek s mikrotextem "ČNB 5000 Kč"
- 3. Ochranná vlákna; vzor 1993 ochranná vlákna neměl
- 4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na lici, v průhledu viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen "CS"
- 5. Skrytý obrazec "5000"
- 6. Opticky proměnlivá barva - na šestiúhelníkové plošce s hlavou lva na levé straně, změna ze zlaté na zelenou; u vzoru 1993 z purpurové přes zlatou na zelenou
- 7. Iridiscentní pruh - dvoubarevný, při sklopení zlatý a fialový nádech, vzorovaný, s opakujícími se čtveřicemi lipových listů a negativními čísly 5000; vzor 1999 při sklopení zlatý nádech, negativně vyznačená čísla shora dolů při pravém okraji, vzor

1993 iridiscentní pruh neměl

8. Mikrotext

vzor 2009

1. Lokální stupňovitý vodoznak - portrét T. G. Masaryka, negativní číslo 5 000, orlice

3. Ochranná vlákna; vzor 1993 ochranná vlákna neměl

4. Soutisková značka v podobě písmen "ČR", část viditelná na rubu, v průhledu viditelná celá; u vzoru 1993 měla soutisková značka podobu písmen "CS"

8. Mikrotext

ČESKÉ MINCE

1 Kč - vzor 1993 v oběhu od 09.06.1993

ražba v r. 1993 Royal Canadian Mint Winnipeg, od r. 1994 Bižuterie Jablonec, a.s.
(od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.)

technické parametry - materiál ocel galvanicky pokovená niklem, magnetická, kulatá, hmotnost 3,6 g, průměr 20 mm, síla 1,85 mm, hrana vroubkovaná, 80 vroubků

tolerance v obsahu niklu - 0,5 %, v hmotnosti $\pm 0,15$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,13$ mm

autorka návrhu akademická sochařka Jarmila Truhlíková-Spěváková, lící strana - český lev, rubová strana - velké hodnotové číslo nad svatováclavskou korunou

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

2 Kč - vzor 1993 v oběhu od 09.06.1993

ražba v r. 1993 a 1994 Royal Canadian Mint Winnipeg, od r. 1994 i Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.), od r. 1995 pouze Jablonec

technické parametry - materiál ocel galvanicky pokovená niklem, magnetická, jedenáctihran, hmotnost 3,7 g, průměr 21,5 mm, síla 1,85 mm, hrana zaoblená a hladká

tolerance v obsahu niklu - 0,5 %, v hmotnosti $\pm 0,15$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,13$ mm

autorka návrhu akademická sochařka Jarmila Truhlíková-Spěváková, lící strana - český lev, rubová strana - velké hodnotové číslo vedle velkomoravského šperku (gombíku)

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

5 Kč - vzor 1993 v oběhu od 09.06.1993

ražba v r. 1993 a 1994 Royal Canadian Mint Winnipeg, od r. 1994 i Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.), od r. 1995 pouze Jablonec

technické parametry - materiál ocel galvanicky pokovená niklem, magnetická, kulatá, hmotnost 4,8 g, průměr 23 mm, síla 1,85 mm, hrana hladká

tolerance v obsahu niklu - 0,5 %, v hmotnosti $\pm 0,15$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle

q 0,13 mm

autor návrhu akademický sochař Jiří Hrcuba, lící strana - český lev, rubová strana - velké hodnotové číslo na pozadí stylizovaného Karlova mostu s hladinou Vltavy; lipový lístek na mostě symbolizuje jednu z mostních věží

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

10 Kč vzor 1993 v oběhu od 12.05.1993, varianta 1995 v oběhu 01.11.1995

Mince existuje ve dvou vzorech - vzor 2000

ražba v r. 1993 Hamburgische Münze Hamburg, od r. 1994 Česká mincovna v Jablonci nad Nisou

technické parametry - materiál ocel plátovaná a galvanicky pokovená mědí, magnetická, kulatá, hmotnost 7,62 g, průměr 24,5 mm, síla 2,55 mm, hrana vroubkovaná, 144 vroubků; tolerance v obsahu mědi - 1 %, v hmotnosti $\pm 0,25$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,05$ mm

autor návrhu akademický sochař Ladislav Kozák

lící strana - český lev

rubová strana - hodnotové číslo na pozadí národní kulturní památky Petrov v Brně

rozdíly mezi variantami - upravena rubová strana, iniciály autora návrhu přemístěny; v původní variantě byly vpravo od hodnotového čísla, v nové jsou při spodním okraji mince uprostřed

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

20 Kč vzor 1993 v oběhu od 12.05.1993

Mince existuje ve více vzorech: vzor 2000

ražba v r. 1993 a 1994 Hamburgische Münze Hamburg, od r. 1995 Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.)

technické parametry - materiál ocel plátovaná slitinou mědi a zinku v poměru 750:250 a galvanicky pokovená slitinou mědi a zinku v poměru 720:280, magnetická, třináctihran, hmotnost 8,43 g, průměr 26 mm, síla 2,55 mm, hrana zaoblená a hladká
tolerance ve složení slitiny $\pm 1 \%$, v hmotnosti $\pm 0,25$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,05$ mm

autor návrhu akademický sochař Vladimír Oppl, lící strana - český lev, rubová strana - hodnotové číslo vedle postavy sv. Václava ztvárněné podle pomníku na Václavském náměstí v Praze, na pozadí nápis z tohoto pomníku

kvalita - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady

50 Kč, vzor 1993 v oběhu od 07.04.1993

ražba v r. 1993 a 1994 Hamburgische Münze Hamburg, od r. 1995 Bižuterie Jablonec, a.s. (od října 1995 změna názvu na Bižuterie Česká Mincovna, a.s.)

technické parametry - bimetalická mince, materiál ocel, ve středu plátovaná slitinou mědi a zinku v poměru 750:250, na mezikruží plátovaná a galvanicky pokovená mědí, magnetická, kulatá, hmotnost 9,7 g, průměr 27,5 mm, z toho střed 17 mm, síla 2,55 mm, hrana hladká

tolerance v obsahu mědi $\pm 1 \%$, v hmotnosti $\pm 0,25$ g, v průměru $\pm 0,1$ mm a v síle $\pm 0,05$ mm

autor návrhu akademický sochař Ladislav Kozák, lící strana - ve středu český lev, na mezikruží hodnotové číslo, rubová strana - ve středu seskupení budov charakteristických pro Prahu, na mezikruží latinský nápis

***kvalita** - od r. 1997 v oběhu i mince ve špičkové kvalitě (proof), ražené výhradně pro ročníkové sady*

1.15 KVÍZ - ÚSPORY A INVESTICE

Zdroj: <http://www.dolceta.eu/ceska-republika>

1.15.1 ÚKOLY – PENÍZE A PROCENTA

1 %

5 %

10 %

20 %

25 %

50 %

75 %

120 %

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je RNDr. Radomíra Kučerová.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802–4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

10 %

cena po slevě o 20 %

20 %

25 %

110 %

**cena po zdražení
o 30 %**

polovina ceny

**cena po zlevnění
o čtvrtinu**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je RNDr. Radomíra Kučerová.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

1.15.2 ÚKOL – UMÍŠ NAKUPOVAT?

1. V košíku mám džus za 26 Kč, sáček pomerančů za 40 Kč a pečivo za 20 Kč. Stačí mi na zaplacení 100 Kč?

DŽUS _____

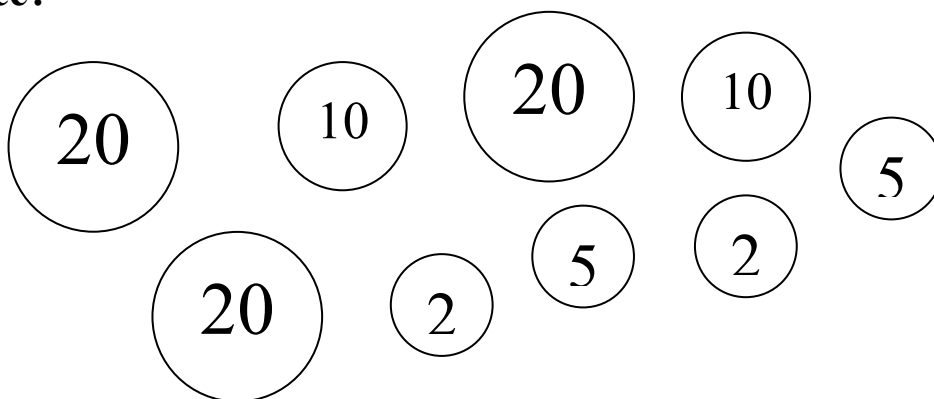
POMERANČE _____

PEČIVO _____

celkem _____

Odpověď: _____

2. Můžu si koupit pastelky, které stojí 87 Kč, když mám v peněžence tyto mince?

Odpověď: _____

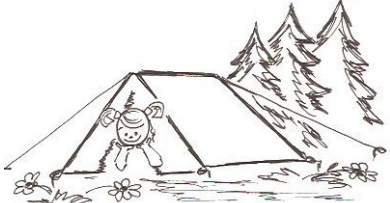
3. Jakými mincemi můžu zaplatit nákup za 18 Kč? Namaluj možnosti.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Veronika Prouzová.

*Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR.
Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.*

1.15.3 ÚKOLY - V CESTOVNÍ KANCELÁŘI

Jsi majitelem cestovní kanceláře. Novákovi si vybírají dovolenou. Maminka by ráda na poznávací zájezd za českou historií, tatínek by zase rád navštívil různé zajímavé přírodní úkazy, Jarda by chtěl do hor a Markétku láká kempování.

		
MOŘE Polopenze na osobu 24 763,- Plná penze na osobu 32 876,-	LYŽOVÁNÍ Polopenze na osobu 14 443,- Plná penze na osobu 22 396,-	TURISTIKA Polopenze na osobu 4 763,- Plná penze na osobu 6 852,-
		
HISTORIE Polopenze na osobu 8 253,- Plná penze na osobu 11 656,-	VODÁCI V NÍŽINĚ Polopenze na osobu 3 113,- Plná penze na osobu 5 354,-	JESKYNĚ Polopenze na osobu 19 755,- Plná penze na osobu 23 834,-

- Označ pro ně červeně nabídky, kde by mohla Markéta kempovat, a zeleně místa, kde by se líbilo Jardovi. Žlutou použij na dovolenou, kde by byl spokojený tatínek, a modrou na nabídky, kam by asi chtěla maminka.
- Najdeš jim místo, kde by mohli být spokojeni alespoň tři členové rodiny?

- Vypočítej Novákům cenu za dovolenou na tomto místě ve variantě s polopenzí i plnou penzí.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

4. Vybrali si levnější variantu. Zjisti, kolik ušetří.

5. Volá ti klient. Má nabídku jiné cestovní kanceláře. Za stejnou dovolenou, jakou mají vybranou Novákovi, zaplatí 21 555 Kč. Dopln.

„Dovolená u nás vás vyjde

_____.

Ušetříte _____ Kč.“

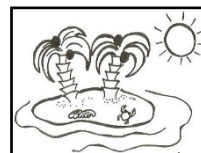
6. Seřaď nabídku dovolených od nejlevnější po nejdražší. Zaokrouhli ceny pro případné zdražení nebo dny se slevou.

rekreace	pořadí	zaokrouhleno na desítky	zaokrouhleno na stovky	zaokrouhleno na tisíce	zaokrouhleno na desetitisíce	zaokrouhleno na statisíce
MOŘE						
LYŽOVÁNÍ						
TURISTIKA						
HISTORIE						
VODÁCI						
JESKYNĚ						

7. Vybarvi obrázek, který odpovídá zápisu $<$, $>$, $=$.

$> ? >$

$> ? <$

8. Kolegyně ti někam založila seznam s počtem účastníků na nejbližší termín. Znáš jen celkové ceny. Odhadni, kolik zákazníků si objednalo pobyt na jednotlivých místech. Svůj odhad si ověř na kalkulačce.

místo	polopenze na osobu	celková cena	počet zákazníků – odhad	počet zákazníků
	24 763,-	32 919,-		
	14 443,-	332 189,-		
	4 763,-	42 867,-		
	19 755,-	59 265,-		

9. Firma si u tebe objednala zájezdy pro své zaměstnance. Vystav firmě fakturu. Vymysli si adresu své firmy.

Cestovní kancelář POHODA

Fakturuji Vám za 2 zájezdy do HOR, 3 za TURISTIKOU, 6 do JESKYNÍ a 1 k MOŘI _____ Kč.

S pozdravem _____

(Podepiš se.)

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Petra Cernáková Golová.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR.

Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.

1.15.4 ÚKOL – V PIZZERII

1. Do tvé pizzerie přišli 3 hosté. Každý z nich chce za pizzu utratit maximálně 200 Kč. Porad' jim, jaké přílohy si k základní pizze za 89 Kč zvolit, abys jejich přání vyhověl.

Vystav každému za pizzu účet.

příloha	váha	cena
pizza základní	300 g	89,-
salám	150 g	28,-
šunka	120 g	23,-
slanina	100 g	17,-
ementál	30 g	29,-
gouda	150 g	31,-
paprika	100 g	12,-
rajče	50 g	8,-

Účet pizza základní 89,-

Účet pizza základní 89,-

Účet pizza základní 89,-

2. Zapiš a vyřeš.

a) pizza + salám + rajče + ementál = _____

b) pizza + gouda + ementál + paprika = _____

c) pizza + dvojité porce šunky + rajče = _____

d) pizza + trojitá porce slaniny + gouda = _____

3. Pojmenuj pizzy z předchozího cvičení podle příloh, seřaď je vzestupně podle ceny a zapiš i s cenou do jídelníčku.

a) _____

c) _____

b) _____

d) _____

pizza s kuřecím masem 326,-

.....

.....

.....

.....

4. Dokážeš sestavit pizzu podle přání hosta přesně za 200 Kč?

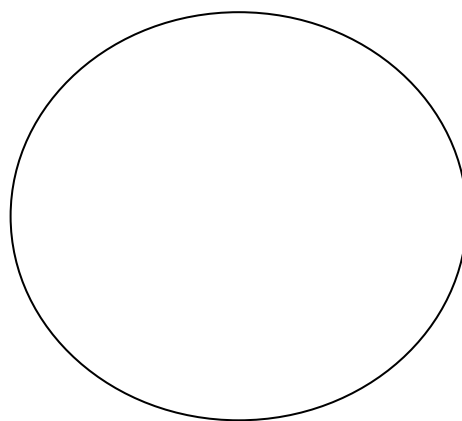
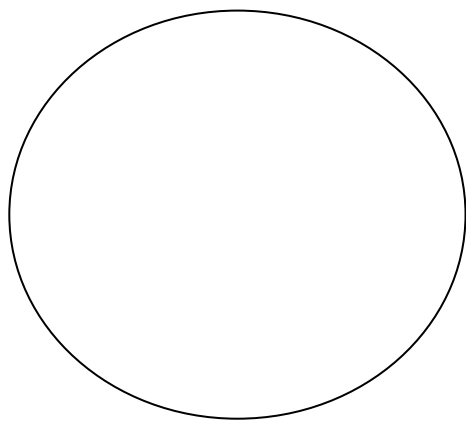
5. Vypočítej, kolik by stála podle tvého ceníku nejdražší pizza. Kolik by vážila?

PRÁCE PRO RYCHLÍKY A ŠIKULY

6. Jelikož došlo ke zdražení potravin, jsi nucen zaokrouhlit ceny. Doplň tabulku.

příloha	váha	původní cena	nová cena
pizza základní	300 g	89,-	
salám	150 g	28,-	
šunka	120 g	23,-	
slanina	100 g	17,-	
ementál	30 g	29,-	
gouda	150 g	31,-	
paprika	100 g	12,-	
rajče	50 g	8,-	
celkem			

7. Sečtením původních cen a sečtením nových cen ověř, zda budou nové ceny CELKOVĚ VYŠŠÍ než ceny původní.

8. Rozděl hostům první pizzu na poloviny a druhou na čtvrtiny.

SKUPINOVÁ PRÁCE – spoj síly s kolegy z pizzerie

9. Máte nabídnout sponzorovi pro firemní večírek co největší počet pizz, které splní svou cenou kritérium:

$$150 > \text{pizza} < 105$$

Odhadujte a ověřujte sečtením.

Sponzor zadal stejný úkol několika pizzeriím (dalším skupinám) v okolí. Kdo mu rychleji odpoví a nabídne co největší počet pizz?

Např. pizza + salám + rajče

$$89 \text{ Kč} + 28 \text{ Kč} + 8 \text{ Kč} = 125 \text{ Kč}$$

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Petra Cemerková Golová.

*Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802–4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR.
Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.*

2 Finanční gramotnost – peněžní, cenová, rozpočtová

LEKCE 2

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni: formulovat a vysvětlit základní rozdíly peněžní, cenové a rozpočtové gramotnosti, popsat jednotlivé typy finanční gramotností, vědět co je to hotovostní a bezhotovostní styk, co je to kontokorent, druhy platebních příkazů, k čemu slouží inkaso, co je inflace a deflace, vědět jak se tvoří finanční plán, jakou úlohu mají ministerstvo financí, vláda a parlament, tok státních finančních prostředků, z čeho je tvořen státní rozpočet, co je nabídka a poptávka, kde s tisknou peníze a čím jsou kryt, některé zahraniční měny, popsat příklady z praxe.

Vítejte opět u rodinky Rozumných.

2.1 Peněžní gramotnost

DEFINICE:

Peněžní gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).

- **Peníze, to je platidlo,** V naší republice je Koruna česká, v USA Dolar, ve většině států EU je to Euro atd.
- **Finance to jsou peněžní transakce** = převodu peněžních prostředků. Např. si zafinancuji jazykový kurz, dovolenou atd.

2.1.1 Hotovostní styk a hotovostní operace

„Jo tati, ještě jsi mi nedal kapesné na tento týden, nezapomněl jsi na mě.“

„Ne zapomněl, ale prosím tě, nemám u sebe peníze. Ty máš na svém účtu úspory. Vyber si týdenní kapesné kartou a já ti peníze převedu na tvůj účet přes internetbanking. Domluveno?“

„Dobře, ale ne abys na to zapomněl. Říkal jsi, že jsem peněžně gramotná, že se učím dobře s penězi hospodařit a to jak s hotovostí, tak s penězi na účtu. Jo a s platební kartou nehraju mariáš, vím jak a kdy ji použít.“

2.2 Co je to hotovostní styk a hotovostní operace

2.2.1 Hotovostní styk

- Vklad a výběr hotovosti u přepážek peněžních ústavů.
- Prostřednictvím vkladového bankomatu vložení držitel platební karty hotovost
- 24 hodiny/denně

2.2.2 Hotovostní operace

- valuta nákup
- valuta prodej
- deviza nákup
- deviza prodej

42.Co je to hotovostní styk:

43.Co je to hotovostní operace:

44.Co je to PIN a proč je důležité ho chránit:

2.2.3 Bezhotovostní styk

- šetříte na poplatcích,
- nečekáte ve frontách na pokladnu,
- přes elektronické bankovníctví zaplatíte vše z pohodlí domova/kanceláře.

2.2.3.1 Platební karty – platby jsou zcela zdarma

- o Debetní karta
- o Kreditní karta

O přestávce volal Marek tátovi. „Ahoj Tati, vyber prosím tě peníze z bankomatu. Večer od tebe potřebuji 330 Kč na školní pomůcky.“

„Marečku, zaplat' to prosím tě svojí kartou v obchodě a já ti to převedu na tvůj účet a bude to bez poplatku. Za výběr z bankomatu musím platit, za platbu kartou ne. To přece víš.“

„Vím, táto, a dopadnu jako Martina. Ta si vybrala kapesné, ale zatím jsi jí peníze nepřevědl. Já jsem s ní mluvil.“

„Neboj, Marečku, nikdy jsem vás neošidil. Hned po obědě zadám příkaz k platbě.“

„Tak já ti budu věřit, ale ne že mě zklameš, táto,“ ukončil hovor Marek zároveň se zvoněním na další hodinu.

Pomocí platební karty se můžete i levně pojistit pro cesty do zahraničí. Pojištění platí většinou 12 měsíců, a pokud jej nezrušíte, platí po stržení příslušné částky, automaticky dál.

Takže když se kdykoliv rozhodnete pro cestu do ciziny, nemusíte se bát, odjedete bez pojištění a je vám jedno, jestli je „pátek, nebo svátek“.

A na pláži v Turecku, můžete v klidu vyslechnout hovor manželské dvojice seniorů z Česka:

- ***„Karle, nechod’ daleko do moře. Jen tam kam vystačíš.“ Volá na manžela slunící se manželka.***
- ***„Ale Maruško, víš, že umím dobře plavat.“***
- ***„Jo umíš, doba v rybníce. Ale tady přijde vlna, spláchne tě. Slyšíš mě, vrat’ se. Víš, že jsme ušetřili 600 Kč za cestovní pojištění.“***

45.Co myslíte, je dobré mít cestovní pojištění do zahraničí na dovolené, když ano, tak proč

46.Máte představu, kolik utratíte bez cestovního pojištění do zahraničí při ošetření bolavého zubu

47....a kolik při operaci např. slepého střeva v nemocnici

Neděláme reklamu pojišťovně, chráníme vaše zdraví a hlavně vaši kapsu.

InternetBanking 24

- Mobilní bankovníctví

Ráno, než šla Martina do školy, si u bankomatu vybrala ze svého účtu kapesné. Když šla ze školní jídelny, zkontrolovala si přes mobil, zda jí táta už peníze pomocí internetbankingu posla na účet. „Jasně“, procedila mezi zuby, „sklerotik“ a hned mu z mobilu zavolala.

Na druhé straně se hned po zvednutí mobilu ozvalo „Martinko, já vím, měl jsem fofr, už jdu na to, hned zadávám jednorázový příkaz na tvůj účet. Za chvíli to tam máš. Jo a řekni Markovi, že mu to už také posílám. Pá,pá.“

Martina si o přestávce opět zkontrolovala účet, a sláva, peníze dorazily.

2.2.3.2 Kontokorent – lákadlo svést se na kolotoči

POZOR: Poplatky, limity, sankční úrokové sazby při překročení limitu, nebo termínu splatnosti, potíže, když kartu ztratíte
POZOR:

Velký bratr nad splácením stále bdí.

48. Jaké jsou výhody bezhotovostního styku:

49. Jak funguje internetBanking:

50. Co je to kontokorent:

51. Co je to úvěrový registr a chtěli byste být v něm vedeni:

2.2.4 Způsob plateb z vašeho účtu v bance

2.2.4.1 Jednorázový platební příkaz

2.2.4.2 Trvalý platební příkaz

2.2.4.3 Sdružené inkaso plateb obyvatelstva (SIPO)

2.2.4.4 Inkaso

2.2.4.5 Platba kartou

2.2.5 Charakteristika finančních institucí

2.2.5.1 Pět kategorií

1. Banky a družstevní záložny
2. Pojišťovny
3. Úvěrové společnosti
4. Penzijní fondy
5. Obchodníci s cennými papíry

52.Co je to jednorázový příkaz

53.Co je to trvalý příkaz

54. Co je to Sdružené inkaso plateb obyvatelstva (SIPO)

55.Co je to inkaso

56.Co je to platba platební kartou

2.3 Cenová gramotnost – vývoj cen a inflace

Definice:

Cenovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci. Významnou složkou cenové gramotnosti je porozumění principu „ceny peněz“ v čase, rozdílu mezi nominální a reálnou úrokovou sazbou a porozumění cenám finančních nástrojů a služeb v praktické podobě poplatků a úrokových sazeb.

2.3.1 Co je to inflace

Definice:

Inflace je ekonomický jev, který označuje všeobecný růst cenové hladiny, neboli snížení kupní síly peněz.

2.4 Nákup a inflace

Představte si, že cena za nákup v jednotlivých letech je vaše měsíční mzda. První i druhý rok zaměstnavatel zvýšil plat o nárůst inflace. Ve třetím roce sice opět zvýšil plat, ale méně, než byla inflace. Takže se musíte rozhodnout, co si nekoupíte, případně čeho koupíte méně, anebo si půjčíte – ale pozor, z čeho bude splácet!!

Inflace v praxi			
	rok 1/Kč	rok 2/Kč	rok 3/Kč
1 kg hroznů	32	34	37
káva granko	110	115	120
Chleba	20	21	23
Mléko 1 litr	12	13	15
salám 1 kg.	83	85	88
cena nákupu	257,00 Kč	268,00 Kč	283,00 Kč
Mzda v letech	257,00 Kč	268,00 Kč	275,00 Kč

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že první, i druhý rok, jste byli schopni pokrýt inflaci. Mzda, kterou jste vydělali, ji pokryla. Ve třetím roce však inflace převýšila vaši mzdu o 8 Kč, takže něco nemůžete koupit.

„Tati, já už z těch definicí blbnu. Můžeš mi prosím normálně vysvětlit, co je to ta Inlace? Zoufale se zeptala Martina táty.

Ten se chvíli zamyslel a poté ji uvedl následující příklad:

„Představ si Martinko, že šest dnů v týdnu budeš tvrdě pracovat, proto že miluješ hory a vždy každý, sedmí den, do těch hor pojedeš. Peníze, které vyděláš, ti vždy pokryjí tvoje náklady na domácnost a to co ušetříš, ti stačí na ty hory. Hory jsou pro tebe motivací, abys těch šest dnů zatnula zuby a tvrdě pracovala. A najednou zjistíš, že pořád pracuješ stejně tvrdě, máš stejnou mzdu, ale náklady na domácnost pohltily i peníze na ten sedmí den, na který se těšíš a tu už na tu svoji zálibu nemáš peníze. Pohltit je nenasytný Bumbříček jménem INFLACE.“

„No nazdar,“ vzdychla si Martina,“ skvělá perspektiva. Ještě že nic nemám. Alespoň se mě inflace nedotkne.“

“Moje milá dcero, to velmi pleteš. Inlace, se týká všech. I když nemáš zatím žádný majetek, o který bys v důsledku inflace mohla i přijít. Samozřejmě, že větší strach z inflace by měl mít člověk s matrací vycpanou bankovkami než ten, kdo na majetku příliš nelpí.

Není-li však člověk jako Diogénes, jemuž prý stačil k životu starý sud, ryby a mořský vzduch, inflace se ho více či méně týká. I bezdomovcům se bude lépe dařit, pokud se jejich řady nebudou příliš rychle rozrůstat a lidé se budou zbavovat vysloužilých věcí v ještě dobře použitelném stavu, protože si budou moci dovolit pořídit nové.

Inlace se netýká pouze majetku, ale má vliv na vývoj celé ekonomiky, mj. i na zaměstnanost a výši reálných výdělků, tzn. koupěschopnost obyvatel. Týká se tedy skutečně (skoro) všech.“

2.4.1 Důsledky inflace

- Inlace negativně ovlivňuje mzdy, jejichž kupní síla klesá.

2.4.2 Co je to deflace

Opačným jevem k inflaci je deflace – tedy pokles cenové hladiny, zatímco dezinflace je snižování míry inflace (tzn. i při dezinflaci cenová hladina roste).

2.4.3 Cena peněz v čase

Peníze by neměly zahálet, ale myslete vždy „na zadní kolečka“.

57.Co je to inflace:

58.Co je to deflace:

59.Jaké jsou důsledky inflace:

60.Koho se týká inflace:

2.5 Tvorba finančního plánu

Proč lidé neradi sestavují finanční plán?

2.5.1 Deset dobře míněných rad k sestavení finančního plánu

1. Buďte dobře připraveni, opatrujte si své zdraví
2. Dobře se musíte rozcvičit – ať si nenatrhnete svaly
3. Rozvrhněte si síly
4. Správně dýchejte
5. Předpokládejte překážky a úskalí, které vás čekají
6. Počítejte s tím, že dostaví vaše osobní krize
7. Do cíle budete muset možná finišovat
8. Mějte na paměti, že cíl se sice blíží, ale pořád ještě daleko
9. V průběhu běhu se může měnit klima – horko, chladno, déšť
10. Když upadnete, zase vstaňte, nevdávejte, když to vzdáte jednou, už nikdy nedoběhnete, naučíte se ne vyhrávat, ale vzdávat

2.5.2 Jak sestavit finanční plán

1. Zhodnocení současné finanční situace - analýza
2. Stanovení reálných finančních cílů
3. Posoudit omezující okolnosti – faktory
4. Způsob dosažení stanoveného cíle – tedy strategii

Stanovme si jednoduchý cíl. Ke svým 60-tým narozeninám chci mít kontě 500 tisíc korun. Zahrnete do plánu vše, co může pozitivně i negativně dosažení cíle dosáhnout.

61. Definujte svoje osobní cíle:

62. Pokuste se sestavit svůj finanční plán alespoň v základních bodech

2.6 Rozpočtová gramotnost

Rozpočtovou gramotnost představují kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu:

- schopnost vést rozpočet,
- stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci (omezení) finančních zdrojů
- zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska.

2.7 Administrativně právní – právo ochrany spotřebitele, reklamace

2.7.1 Právo ochrany spotřebitele

Co byste měli vědět, než si koupíte zboží.

1. Na každé zboží se vztahuje odpovídající záruční doba
2. Každé zboží je možno reklamovat tam, kde jste zboží koupili
3. Máte právo požadovat opravu
4. Výměnu za stejnou věc
5. Vrácení peněz

V případě, že se obchodní zdráhá reklamaci uznat a vy jste přesvědčení o svojí pravdě, můžete se obrátit na Českou obchodní inspekci. Krajní možností je řešení soudní cestou.

Vysvětlete, zda rozhodnutí obchodů byla při reklamacích správná

„ Martine, pamatuješ si na Lídu, od nás že školy? Tak Lída koupila pro syna halové adidas. On šel hrát ven fotbal a rozpadli se mu. Lída je šla reklamovat a paní jí reklamaci neuznala. Lída ale chce dát reklamaci k soudu. Co myslíš, uspěje?“.....

Jak má Martin odpovědět, správně: ANO, nebo NE a proč:

„ No vidíš, to já jsem se před chvílí potkal s naším sousedem Petrem, a ten si akorát vlekl novou televizi. Tak jsem se zeptal, jestli mu jedna nestačí a on mi řekl, že mu po roce přestala hrát. Tak ji v záruce reklamoval a oni mu dali po 25 dnech novou.“

Proč dostal soused Petr novou televizi a proč po 25 dnech

„ To moje spolužačka Jana reklamovala kabelku. Rozjeli se jí na ní švy. Po 30 dnech jí nabízeli novou, ale Jana řekla, že k tomu výrobku nemá důvěru, tak jí museli vrátit peníze.“

***Proč spolužačce Janě vrátili peníze, a měla Jana právo vyslovit nedůvěru
k výrobku, nebo se paní na reklamách spletla***

63. Jaká je záruční doba spotřebního zboží

64. Pokud je na výrobku napsáno Spotřebujte do---data, může být tento výrobek
prodáván i po tomto datu:

65. Pokud je na výrobku napsáno Minimální trvanlivost do---data, může být
tento výrobek prodáván i po tomto datu:

66. Jakou dobu má prodávající na vyřízení reklamace

67. Kdy má zákazník právo na výměnu zboží, nebo na vrácení peněz

Táta Martin se opět pohodlně usadil ve svém oblíbeném křesle a těšil se, jak si přečte noviny a dá s manželkou kafe. Ale všechno mělo být zase jinak. Rodiče miní, děti mění.....

V pokoji se objevila

Martina a jí v patách

Marek.

„Táto, dnes jsme začali probírat peněžní, cenovou a rozpočtovou gramotnost. A já jsem z toho jelen.“

„Snad laň. Tak maminko, máme další vzdělávací večer.“

„Ale pořád lepší, než aby koukali na televizi, nebo hráli hry na počítači“ doplnila maminka

a postavila před tatínka hrnek s vonící kávou a zákusek. „Aby sis obalil nervy“ vysvětlila.

„A co ty tady Marku, ty finanční gramotnost nemáš“, obrátil se táta na syna.

„Ale táto, pořád mi říkáš, co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš, tak jsem se rozhodl rozšířit si svoje obzory, jak říká náš třídní.“

„Tak dobře,“ rezignoval táta, „jdeme na to, tak do mě“.

„No jo, ale já nevím, čím začít“, bědovala Martina.

„Dobře, víš, co jsou to vlastně finance?“ zeptal se táta. Martina zavrtěla záporně hlavou.

„Finance, to nejsou jen peníze. Je to všechno, co souvisí s naší finanční gramotností, nebo spíše v naší zemi finanční ngramotností.“

2.8 Finančně gramotný občan

- Má alespoň hrubou představu o tom, kolik má aktuálně k dispozici vlastních peněz

- Vytváří si rezervy – např. pravidelným odkládáním části příjmu
tyto rezervy mohou být jak obecného charakteru
- Při výběru finančního produktu zvažuje více nabídek a více zdrojů informací
Zná základní finanční produkty
- Je si vědom rizik spojených s některými finančními produkty
- Ví, co dělat, když dojde k odcizení či ztrátě platební karty
Ví, podle čeho si vybírat finanční produkty, například spotřebitelský úvěr
- Již přemýšlel o tom, z čeho bude žít ve stáří

2.8.1 Jak se chová finančně gramotný občan?

68. Napište co nejvíce bodů, jak se chová finančně gramotný občan

„Tak dobře táto, tohle chápu i já,“ ozval se Marek. „I když přesně nevím, co jsou to daně, ale podle toho, jak nadáváš, že jsou vysoké, jsou to asi peníze, které odvádíte s maminkou státu.“

„Brácha má pravdu, my budeme finančně gramotní, snažit se podle toho chovat, ale kde skončí ty vaše daně. U nějakého úředníka, kterého stejně vůbec neznám. A sám říkáš, že stát je nejhorší hospodář. A je to pravda. Podívej se na tu korupci na některých ministerstvech a místních úřadech. Nám se to vůbec nelíbí.“

„To mě také ne. I když říkáš, že úředníka neznáš, to je pravda. Ale konkrétně finance státu spravuje Ministerstvo financí. Na tomto ministerstvu se tvoří státní rozpočet. V jeho čele stojí ministr. A ten vzešel z voleb. Ať se nám to líbí, nebo ne, vzešel naštěstí z demokratických voleb. A ten nese plnou zodpovědnost za státní finance. Jak zodpovědně se chová, to ti nikdo nezaručí.“

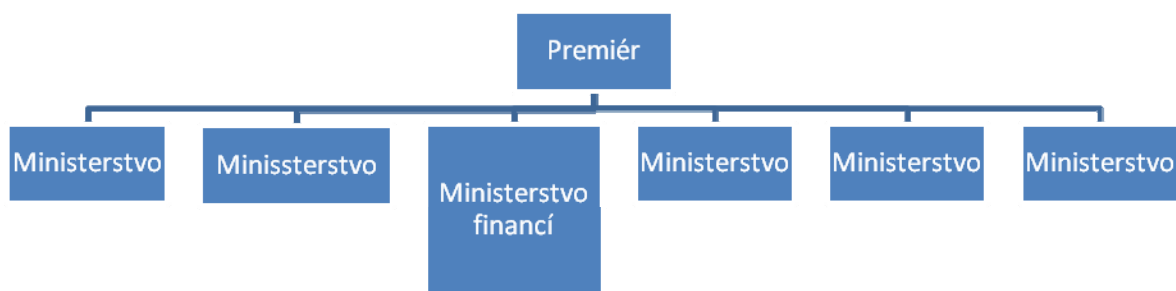

„První si uvědomme, co je to republika, vzniklo ze slova Res publica – věc veřejná. Stát, republika, je nás všech a je věcí nás všech. Na to máme právo.“

2.9 Jak funguje ministerstvo financí?

“Než si řekneme, jak funguje ministerstvo financí, podívejme se na jednoduché schéma vlády premiér a ministerstva – na počtu nezáleží, ten se mění. V čele každého ministerstva stojí ministr, který je podřízen a jmenován premiérem. Chod ministerstva řídí a garantuje příslušný ministr, který je za chod plně odpovědný. Můžete si ho představit jako finančního ředitele velké továrny.“

Ministerstvo financí je ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet republiky, státní závěrečný účet republiky, státní pokladnu České republiky. Ministerstvo financí je také orgánem správy pro finanční trh s výjimkou dozoru nad

kapitálovým trhem rozsahu působnosti Komise pro cenné papíry, daně, poplatky a clo a další.

1. Ministerstvo financí připravuje státní rozpočet – co je prakticky finanční hospodaření státu na jeden rok.
2. Po projednání s ministry všech resortů, předkládá ministr financí rozpočet na vládu.
3. Vláda rozpočet odsouhlasí a ve formě zákona předkládá parlamentu ČR, který jako jediný je oprávněn rozpočet schválit, nebo zamítnout.

„No dobře tati, ale proč máme dluh přes jeden bilion korun. Tenhle balík si teda vůbec neumím představit.“

„Na to odpovím otázkou. Ty jsi spokojená s výškou kapesného, které dostáváš? Nejsi, chtěla bys víc a k tomu jsou ještě některé mimořádné výdaje, třeba jedeš na lyžařský výcvik a to znamená zvýšené kapesné. A tak jak nejsi spokojená ty, nejsou spokojeni ani všechna ministerstva. Lépe rozhazuje, než šetří a tak křičí, zdůvodňují, vymýšlejí jak dostat víc miliard do svých resortů. A proto je ten dluh astronomický.“

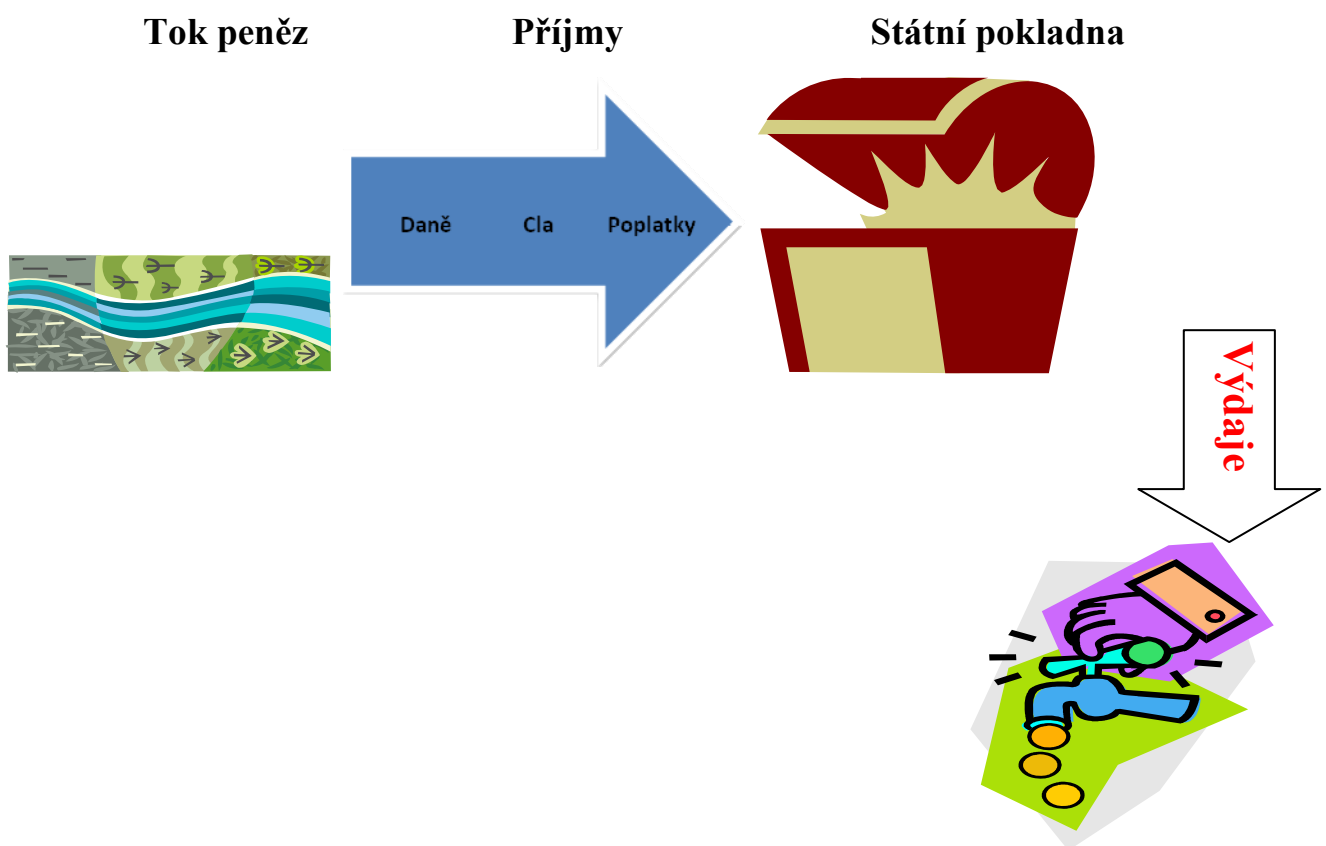

„A z čeho se tvoří rozpočet státu?“

„Představ si řeku, do které přitékají potůčky a říčky – to jsou daně, cla, poplatky. To vše jde do státní kasy, na které je vodovodní kohoutek ze které tečou výdaje proudem. A protože ten výtok je větší, než přítok, tečou do pokladny i státní půjčky.“

2.9.1 Tok peněz

Typy rozpočtu

- **schodkový též deficitní rozpočet** (výdaje jsou vyšší než příjmy), důsledky: ztráta efektivnosti ze zdanění, nahrazování kapitálu veřejným dluhem, zvyšování inflace, deformace importu v důsledku zahraniční zadluženosti.
- **vyrovnaný rozpočet** (výdaje se rovnají příjmům)
- **přebytkový rozpočet** (příjmy jsou vyšší než výdaje)

69.Co je to ministerstvo financí:

70. Jaké jsou základní příjmy státního rozpočtu:

71. Jaké jsou výdaje státního rozpočtu:

72. Typy státního rozpočtu:

73. Jaký typ státního rozpočtu má ČR na letošní rok:

„A pro dnešek stačí. Zítra přijde děda Petr s babičkou. Chtějí měnit na domečku střechu, tak se poradit, jak si připravit výběr firmy. Chce zpracovat nabídku, aby mohl udělat poptávku.“

„A můžeme být u toho, to bude docela zajímavé,“ shodli se oba sourozenci. „Tak jo, ale teď už“, „já vím,“ skočil tátovi do řeči Marek, „vyčůrat, pomodli a spát“. „Padejte oba.“

2.10 Co je to poptávka a nabídka a k čemu slouží

„Jo rodiče, chtěl jsem vám říct, co se mi stalo. Po škole jsem se stavila v supermarketu, a když jsem vyšla ven, tak ke mně přiskočili dva chlápci a začali mi nabízet hodinky a prstýnky, určitě značkové za výhodnou cenu. Byli dost dotěrní, a nechtěli chápat, že nic nechci. Takže mně zachránil spolužák Zdeněk. On měří skoro dva metry, takže se chlápci odporoučeli.“

“ Vidiš Martino a tady máš v praxi další téma finanční gramotnosti. Nabídka a poptávky v praxi. I když ne určitě legální. Ale takhle nějak, i když samozřejmě v daleko kulturnějším provedení, funguje nabídka a poptávka. Např. obchod, nebo obchodní řetězec osloví několik dodavatelů, třeba na dodávku mléka stanoví si kritéria, za kterých je připraven podepsat smlouvu. “

„Takže když nabídnu litr mléka za 5 Kč, tak můžu dodávat,“

„To není tak jednoduché. Jednak si každý dodavatel spočítá, pod jakou cenu už nemůže jít. Výrobce musí mít taky zisk. Z čeho by obnovoval stroje a tak dále. Ale v zásadě cena je jedním, i když většinou nejdůležitějším kritériem. Roli hraje také kvalita, včasnost a množství dodávky. Většinou od množství se odvíjí i cena. Říká se tomu množstevní sleva. No a odběratel se s jedním, nebo i více dodavateli dohodne na všech podmínkách, podepíše smlouvu a může se uskutečnit dodávka. A my si pak chodíme nakupovat. Obdobně to chodí i v jiných oborech. Ale pozor, také se někdy firmy dohodnou na stejných cenách, například v okolí města

benzínové pumpy. Tomu se říká kartelová dohoda. Když se jim to prokáže, dostanou pokuty od Úřadu pro hospodářskou soutěž.“

„Tak rodinko, právě dorazil děda s babičkou. Chce se poradit, kterého dodavatele si vybrat na tu opravu střechy u nich na domečku. Marku, kam se hrneš. To tě nebude bavit.“

„Ale u toho potřebuji být. Jednak si rozšířím svoje obzory, jak říká táta, ale hlavně musím dohlédnout, aby to moc nestálo. Děda by utratil zbytečně moc za střechu a pak když za ním přijdu, omezí se tok jeho odměn za moje dobré známky a já, bych mohl dopadnout, jako náš státní rozpočet, v mínusu a to si rozhodně nechci připustit. Takže už to chápete, že je to v mém osobním zájmu.“

Všichni se rozesmáli a děda konstatoval „Tak to s tou tržní ekonomikou a finanční gramotností do budoucna nebude zas tak špatné,“ Otočil se na svého zetě. „Tak Martine, můžeme se do toho pustit? Martina se určitě také přidá a Marcelko, s babičkou nám uvaříte kafe a něco na zub.“

Jak to dopadlo s výběrem stavební firmy na opravu střechy dědova domku? To nám řekne Marek.

“ Děda poptal 5 firem. S tátou si na internetu přečetli reference o firmách, nějaké reference měl táta od kamarádů. Děda si nechal u kamaráda, který dříve dělal rozpočty domů, a teď je v penzi spočítat na kus papíru, kolik by oprava měl asi stát. Nakonec jsme vybrali druhou nejlevnější firmu. Ta kromě odpovídající ceny nabízela delší záruku, kratší termín a zakrytí a další zajištění střechy před deštěm. Navíc doložila pojištění na stavbu. Ted' už jenom, aby dodrželi všechno, co podepíší ve smlouvě.

Táta vždycky říká, že cena by měla odpovídat kvalitě výrobku. A babička dodala. Laciný, dvakrát placený.

Jo a bych nezapomněl, pro mě je důležité, že cena je dobrá a já se díky tomu nedostanu do potíží státního rozpočtu. Děda mi za známky odměnu nekrátil...“

74. Napište, proč je někdy vysoká a proč někdy nižší cena ropy

75.Proč je vysoká cena vody

76.Proč jsou naopak nižší ceny u masa, mléka atd.

77.Co je to kartelová dohoda

2.11 Jak se tisknou peníze a čím je kryt měna

Tisk bankovek – ve státní tiskárně cenin na speciální bankovní papír, mají ochranné prvky.

Krytí bankovek je součástí celkového krytí měny, která je kryta aktivy České národní banky, z nichž nejvýznamnější je položka "Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů v cizí měně", zahrnující především devizové rezervy. Podrobně se lze se strukturou aktiv a pasiv ČNB seznámit v bilanci ČNB publikované dekadně na internetové adrese ČNB.

78. Jaké znáte zahraniční měny a kde se používají:

79. Kde se tisknou bankovky:

80. Jaké je krytí bankovek:

2.12 KVÍZ - ÚTRATY A PLATBY

Zdroj: <http://www.dolceta.eu/ceska-republika>

2.13 Cvičení

1. Ivana a Radka mají dohromady 9 pětikorunových mincí. Ivana má o 25 Kč více než Radka. Kolik mincí má Ivana a kolik Radka:

2. Vyplat' te bankovkami částku 3 500 Kč (k dispozici máte bankovky v hodnotě – 50, 100, 200, 500, 1000 Kč) tak, aby počet bankovek byl:

a) co nejmenší:

b) co největší;

c) právě dvacet:

3 Tržní ekonomika a peníze

LEKCE 3

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni: formulovat a vysvětlit základy tržní ekonomiky, vysvětlit základy podnikání, co to je a jak funguje plánovaná ekonomika, jak to fungovalo v ČR před rokem 1989, k čemu slouží peníze jako platidlo, banky a koloběh peněz, dělba práce od pravěku, co je to směna peněz a kurzovní lístek, cena výrobku, jak si spočítat ceny s DPH a bez DPH, vyjmenovat platidla v různých zemích, procvičit si vše pomocí příkladů z praxe.

3.1 Co to je tržní ekonomika?

Jak básníci neztrácejí naději.

Citát:

„Podstatou podnikání je levně nakoupit, draze prodat, platbu pozdržet.“

Režie: Dušan Klein

Rodinka Rozumných se sešla u snídane. Alespoň v sobotu a v neděli se snažili udržet tento rituál, kdy jsou všichni pohromadě. Táta si vzpomněl na setkání se spolužákem

„Včera jsem se potkal s kamarádem z vysoké. Zašli jsme na kafe. Míšovi se daří. Podniká v oblasti vymáhání pohledávek pro banky a pojišťovny. Zaměstnává v call centru 30 operátorek. Chtěl zjistit kontakty na vedení naší banky. Chce jim nabídnout svoje služby. Zeptal jsem se ho, kdy v sobě prvně, objevil sklony k podnikání. Bylo ještě v době hlubokého socialistického plánování. Jeho teta v té době se vdala do tehdejší Německé Spolkové republiky, součást dnešního Německa. Jednou mu k vánocům přivezla kalkulačku. V té době to bylo, jako když dnes dostanete od rodičů svoji vysněnou motorku. Ve třídě stoupla jeho autorita o 300 %. Holky se kolem něj točili víc, než dřív a počet „kamarádů“ se také rozrůstal. Kalkulačka se zalíbila soudružce učitelce a Míša v tom uměl vždycky „chodit“ a tak se domluvili, že jí kalkulačku prodá. Dohodli se na ceně 800Kč! To byla tehdy polovina platu učitele! V NSR stála tato kalkulačka 20 marek, což bylo v té době 400 Kč.“ Oproti ceně měl Míša 100% zisk!“

„Ale byl to přece dárek, jak to vysvětlil tetě a doma?“

„Míša uměl vždycky ze všeho vybruslit. Na to jsem se ho zeptal taky. Řekl, že ji ztratil, teta mu posla druhou kalkulačku. Já vám to neříkám, že to bylo fér. Ale chtěl jsem vám ukázat, jak funguje tržní ekonomika. U nás v té době byly kalkulačky nedostatkové zboží. Dnes koupíte takovou kalkulačku za 120 Kč. Trh se nasytil a technologie se posunuly daleko dopředu.“

“Tati a co mám dělat, abych mohl začít podnikat i když nebudu mít pro začátek peníze?”

“Když to vezmeme od této doby, je zatím se hlavně dobře učit i finanční gramotnosti. Čím budeš mít vyšší vzdělání, tím bys měl mít větší přehled a ten ti usnadní se více orientovat, jak a co chceš dělat.“

“Tím chceš říct, že když nebudu mít alespoň maturitu, tak nemám šanci podnikat? Co když budu řemeslně zručný?”

“Podívej, samozřejmě všichni nemůžeme mít vysokou školu. K podnikání je nutné mít především jasnou představu, čeho chci dosáhnout. Odhodlání, že to opravdu chci. Samozřejmě, že podnikají i lidé, kteří jsou vyučeni třeba jako kadeřnice, automechanici, stolaři, malíři. Ale je potřeba mít povědomí co podnikání obnáší. Vyučený automechanik může být úspěšnější podnikatel, než vysokoškolák s červeným diplomem. Ale nesmí zakrnět a stále si doplňovat informace a třeba i vzdělání. Už si to pochopil?”

„Jo bráško, ale taky pak můžeš zkrachovat a co pak“, rýpla si Martina.

Ted' musela maminka přijít se svojí ochránářskou rukou. „Martin určitě nezkrachuje. Já mu věřím. Ale kdyby přece, mám dobrý recept na to, jak se stát milionářem. Znáš to z vyprávění. Koupíš jablko za korunu, prodáš ho za dvě. Za dvě koupíš jablka a prodáš za čtyři. ...

“Jo, to je bezva. A na jablkách zbohatnu. A jak to on dělá miminko dlouho, než měl ten milion?”

“No on to dělal tak dlouho, až si vzal miliardářovu dceru.” Dopověděla anekdotu maminka.

81.Co je to tržní ekonomika:

82.Popište, co je to konkurenční prostředí:

83.Jak funguje nabídka a poptávka:

84.Chtěli byste někdy podnikat, když ano, tak v jakém oboru:

85. Jaké si myslíte, že přináší výhody a nevýhody podnikání:

86. Jaké si myslíte, že přináší výhody a nevýhody být zaměstnancem:

87. Proč jsou počítače a mobilní telefony levnější, než před 5 lety:

3.2 Co to je plánovaná ekonomika a jak funguje

“Jo mládeži, Když jsme si popovídali o tržní ekonomice, víte jaký je nejkrásnější sen kapitalisty – monopol.”

“ Já znám monopoly, ale to je hra. Co je to monopol to nevím,“

“ Víte, že máme dvě základní filosofie. Kapitalismus, kde vše má svého vlastníka a stát nereguluje trh. A socialismus, kde většina firem a služeb je řízena státem prostřednictvím jeho úředníků. A tomu se říká monopol. Nikdo si nesmí konkurovat a ceny jsou určovány státem. Rohlík v Chebu stojí stejně, jako v Praze, Brně, nebo v Koutech nad Desnou.“

3.3 Jak to fungovalo u nás před rokem 1989

“Všechno plánovala Ústřední plánovací komise. Od jehly, přes toaletní papír, k lokomotivám. A když jsme nesehnali toaletní papír, tak byly dobré i noviny... Uzavírali se pětileté hospodářské plány, tak zvané pětiletky. A když něco chybělo, říkalo se tomu nedostatkové zboží, na které se stály fronty. Mezi „prostým lidem,“ tak nám tehdy říkali politici vlády jedné strany KSČ, se tomu říkalo „podpultovky“. Známa, řekla známé, moje známá shání třeba punčocháče. Ta schovala pod pultem a řekla, že mi je prodá, ale že nemůže sehnat banány pro děti. Tak jsem sehnala banány a měla jsem punčocháče. A když jsem chtěla koupit kilo hovězího masa, tak i když jsem nechtěl, musela jsem k tomu koupit i kilo bůčku. Co koukáte mládeži, Vy neznáte pohádku o kohoutkovi a slepičce? Znáte, tak to opravdu fungovalo. Ve všem“.

„Tak bych se prostě sbalila a jela si to koupit do ciziny“.

“Mohli jsme cestovat volně do NDR, Maďarska a omezeně do Polska. Když jste vyjeli do ciziny, museli jste před hranicemi vyplnit cestovní prohlášení, kde jste museli napsat, co vyvážíte přes hranice, například. Hodinky značky PRIM 1 ku, snubní prsten zlatý 1 kus, řetízek, zlatý 1 kus. Když jste se vraceli zpět, museli jste prokázat, že vše zase vezete zpět a vypsát vše, co jste nakoupili, co bylo povoleno převést pře hranice. Samozřejmě se pašovalo. Třeba dětské oblečení z NDR a Polska, kde bylo mnohem levnější, než v tehdejší ČSSR.“

“To chcete říct, že jste nemohli jezdit k moři, studovat v cizině“?

“V cizině studovali jen vyvolení, děti vládnoucích činitelů a jejich známí a ti, co jim poklonkovali. Co se týká cestování, mohli jsme, ale jen přes cestovní kancelář Čedok, nebo CKM, ale to jste si museli vystát pořádně dlouho front, s rizikem, že až na vás přijde řada, už bude plánovaný počet míst vyprodán. Opět fungovala pohádka o kohoutkovi a slepičce. Druhou možností bylo vycestovat na devizový příslib pro individuální cesty. Jeho získání bylo buďto za úplatek v penězích, protislužbou. Jedině tak jste mohli získat takzvané devizové prostředky, většinou dolary, ale jen v minimálním množství. A ještě jste neměli vyhráno, museli jste ještě získat výjezdní doložku, což bylo zvláštní úřední povolení. Na to všechno jste mohli čekat i několik let. My jsme si žádali s tatínkem 3x a pak nás to přestalo bavit a jezdili jsme do Maďarska na Balaton, kterému se říkalo „Maďarské moře. Ti, co to nemohli vydržet, emigrovali. Zkrátka podařilo se jim převážně dostat na zájezd do tehdejší Jugoslávie a přes utečenecké tábory, hlavně v Itálii, Německu a Rakousku zůstat v těchto zemích, nebo odcestovat například do Austrálie, USA, Kanady. Byty a domy jim stát zabavil a získali je zase prominentní politici, úředníci a jejich známí.“

Fronta v den prodeje zájezdů u Cestovní kanceláře mládeže před rokem 1989

„S cestováním před rokem 1989 byl spojený ještě jeden fenomén, nemám na mysli nic jiného, než výjezdní doložku.

Výjezdní doložka byl dokument – zvláštní povolení, bez kterého nebylo v době komunistické vlády možné překročit československé státní hranice. K legálnímu překročení hranic bylo potřeba mít platný cestovní pas opatřený příslušnou výjezdní doložkou.“

“Vrat’me se hospodářství a ekonomice. Ochrana vlastnictví soukromého byla vedlejší podřadnou záležitostí, socialistický člověk měl vlastnit jen takový majetek, který potřeboval k zajištění základních životních potřeb, vše ostatní bylo nadstandard.

Trestným činem bylo jakékoliv soukromé podnikání, jakýkoli obchod se ziskem. Koupit například auto za dvacet tisíc a za půl roku ho prodat za pětadvacet tisíc bylo trestným činem, viník mohl být potrestán za to, že věc koupil se spekulativním úmyslem. Zvláštní kapitolou byli meloucháři, což byli řemeslníci, kteří dělali práci načerno.

Bez melouchářů, by se například postavilo jen zanedbatelné množství rodinných domů. Socialistické stavební organizace musely přednostně stavět pro stát a jiné socialistické organizace.

Téměř veškerá půda byla v užívání státu, v osobním vlastnictví mohlo být maximálně 10 arů. To je na venkově směšná výměra, u každé usedlosti byla zahrada nebo louka mnohem větší. V prvopočátcích kolektivizace tyto pozemky, které měly větší výměru než 10 a, JZD obdělávalo nebo je členům přidělilo jako záhumenky (soukromé hospodářství člena JZD, které mu mělo zajistit potraviny), později zásluhou velké mechanizace nastal problém s jejich obděláním. Režim využil nízkých mezd (v roce 1983 byla průměrná mzda okolo 2.000 Kč).“

Socialismus neznal pojem nezaměstnanost. Vytvářel uměle pracovní místa. Kdo neměl práci, mohl jít do vězení. Takových příkladů socialistického hospodaření by bylo ještě hodně. Ale už stačí.“

„Až nás zase budete chtít děsit, budeme si raději povídat o upírech.“

88. Co je plánované hospodářství:

89. Co to byla Ústřední plánovací komise:

90. Co si představíš, když se řekne devizový příslib a výjezdní doložka:

3.4 K čemu slouží peníze jako platidlo

Za peníze se dá koupit všechno, ale jak se zpívá v jedné písničce „šťěstí za něj nekoupíš...“

Slouží k získání zboží a služeb. Dá se jimi stanovit přesně cena.

V první lekci jsme si představili české peníze. Nyní se k nim vrátíme.

91. Jaké má česká měna bankovky a kdo je na nich vyobrazen

92. Jaké má česká měna kovové mince

93. Co je pro nás nyní výhodnější měna Koruna česká, nebo Euro a proč

94. Kolik jste u sebe měli nejvíce peněz a co jste si za ně koupili, nebo jste s nimi naložili jinak

3.5 Banky a koloběh peněz

“Táto, když pracuješ v bance, proč vlastně banky existují a co je koloběh peněz v životě?”

“Vzpomínáš si, jak jsme byli na dovolené v Římě a šli jsme si prohlédnout památky. Co jsme udělali se zavazadly, abychom se s nimi nemuseli nosit a aby nám je někdo neukradl. Dali jsme je do úschovny. No a banky poskytují stejnou službu. Fungují jako úschovna našich peněz, abychom je nemuseli nosit po kapsách, nebo jako to dělali naši prarodiče schovávat je v posteli. Tak, jako si před odjezdem vlaku vyzvedneš zavazadla, tak si z běžného účtu kdykoliv vložíš a vyzvedneš svoje peníze.”

„Jo, ale do úschovny zavazadel musíme ta zavazadla osobně donést. To u banky nemusíme peníze osobně donést až na přepážku. I když poplatky platíme i v bance. Našla jsem si na internetu kalkulátor a docela mě ty poplatky štvou. Já dávám do banky úspory a půjčuji bance za směšný úrok svoje peníze. Aby mohla banka vydělávat. A ještě k tomu platím poplatky, za poskytované služby. Tady jsem ti, táto – bankéři vypsala, za co všechno se musí platit bance. Co ty na to. Platím za: vedení účtu, zasílání výpisu z účtu, frekvence zasílání výpisu z účtu, platební karta, výběr z bankomatu vlastní banky, výběr z bankomatu cizí banky, výběr z bankomatu v zahraničí, přímé bankovníctví, příchozí platba z cizí banky, odchozí platba (příkaz k úhradě) do vlastní banky, odchozí platba (příkaz k úhradě) – do cizí banky, provedení trvalého příkazu – do vlastní banky, provedení trvalého příkazu – do cizí banky, provedení inkasa – do vlastní banky, provedení

inkasa – do cizí banky, vklad na účet na pobočce, vklad nadměrné částky na účet na pobočce (tzv. nadměrný vklad), vklad na účet přes bankomat, výběr na pobočce, příjem mincí, výměna bankovek

“Matinko, máš pravdu, ale já, jako řadový zaměstnanec s tím nic nenadělám. Tržní ekonomika funguje, jak funguje, a musíme věřit, že se si trh vyřeší. Ale tak jako má náklady úschovna zavazadel na vlakovém nádraží, tak má samozřejmě náklady i banky. Budovy, zaměstnanci, bezpečnostní systémy, úroky, které nám platí apod., musí také vydělávat. Proto peníze půjčuje, z toho má úrok a vybírá poplatky za provedené operace/transakce.”

“Já bych ti řekla něco o koloběhu peněz. Nedávno jsem četla článek od Lindy Goodmanové, která je populátorkou koloběhu peněz popsala ho takto:

Dejme tomu, že váš příjem je deset tisíc korun měsíčně. Z nich je 80% vašich, tedy 8 tisíc Kč. Dalšíh 10%, tedy jednu tisícovku, musíte uložit na zlé časy. Zbýlých 10%, tedy poslední tisícovku, věnujte. Kupte za to dárek, přispějte potřebným, pošlete na charitu, obdarujte nepříteli. Pokud to budete dělat pravidelně, peníze se vás budou držet, protože podporujete jejich tok.

Upozorňuji, že v uvedeném příkladu je třeba řídit se procenty, nikoliv částkou. Jinými slovy: z jakéhokoli příjmu je 80% vašich, 10% uložte a 10% věnujte. Komu to nebude fungovat, udělal někde chybu.

Na to mi volali z T-Mobile. Nabízeli mi „výhodný tarif“, ovšem na konci hovoru se ukázalo, že bych musel mít nové číslo. Tato sebranka holičů („holit“ jako „ždímat peníze“) prozradí levárnu vždycky až nakonec. Nedoporučuji jí 10% z příjmu věnovat ani náhodou.”

„Ale existuje i jiné vysvětlení – vtipnější“.

Pane Nováku, odkud berete peníze?

Z nočního stolku.

A kdo vám je tam dává?

Moje žena.

A ta je bere odkud?

Já jí je dávám.

A vy máte ty peníze odkud?

Vždyť říkám, že z nočního stolku.

„Ale jak nám radí Linda Goodmanová, nezapomínejme na „zadní vrátka“. Je třeba si šetřit. Moje milé děti, můžete mi říct, proč byste měli, až budete vydělávat peníze, šetřit?“

Nechejme nyní Martinu a Marka přemýšlet a

95.Proč je dobré šetřit. Na co si chci v nejbližší době našetřit já sám

96.Jak funguje koloběh peněz

3.6 Dělbba práce od pravěku po dnešek

Život v jeskyni

“Pokud si chceme něco říci o dělbě práce, je potřeba znát alespoň základy z historie, abychom se z ní mohli poučit a pokud možno, neopakovat stejné chyby. Přirozená dělbba práce je dělbba práce mezi mužem a ženou. Muž lovil, aby zajistil potravu rodu, žena sbírala plodiny a připravovala pokrmy. Jak vidíte, dělit se o práci, pomáhat si, není výmysl moderní doby, ale funguje od starší doby kamenné. Proběhly tři společenské dělby práce.”

Jako první se oddělilo zemědělství od sběru a lovu – období neolitu

Ve druhé etapě se oddělila samostatná řemesla od zemědělství – doba bronzová

V poslední třetí etapě dochází k osamostatnění obchodu

Víte, že v poslední době se stále více hovoří o roli žen ve společnosti. Ženy ale vedoucí postavení již měli. Říkalo se tomu období matriarchát – žena jako zachovatelka rodu. Bylo to v období od starší doby kamenné do doby měděné.

V době měděné přebírá vedoucí úlohu muž, jako lovec, řemeslník, ochránce a bojovník. Nastává období patriarchátu. „

“Jo to znám z dějepisu. Když chtěl muž manželku, vlítnul do nějaké jeskyně, tam ji chytil za dlouhé vlasy a kyjem v jedné ruce a ženou ve druhé si ji odtáhl do svojí jeskyně. A byla svatba. Kdyby takhle někdo táhl Martinu, u toho bych chtěl být,“ pořouchle se smál Marek.

„Blbečku,“ okomentovala Markovi výroky Martina.

3.7 Dělbba práce v rodině

“Tak jo, historii jsme si zopakovali, ale vrátíme se do současnosti,“ zavel táta. „Já si vzpomínám, jak to fungovala u nás doma. Dříve to bylo více rozděleno více na tak zvané mužské a ženské práce. Zejména vesnici. Muž měl na starosti těžkou práci, skládání uhlí, nošení vody, tam kde nebyl vodovod, opravy domu, nebo bytu. Žena se starala, jak se říká „o teplo rodinného krbu“. Vařila, prala, žehlila, nakupovala, více se věnovala se dětem. Oba sice pracovali, ale na ženě toho leželo více.“

“Naštěstí se i toto více mění. Vidíte to například u nás doma. Nakupujeme většinou s tatínkem, případně i s vámi. Když jste byli malý, pomáhal mi tatínek s úklidem, chodil s vámi na procházky a výlety, abych si mohla psychicky odpočinout. A když jsem se vrátila do práce, pomáhal mi i s vyzvedáváním ze školky. Víte sami, že s vámi učí a umí vám poradit. Když se něco doma pokazí, a neumí to opravit, zajistíme po dohodě opraváře ten, kdo má na to zrovna čas. Není sice žádný kuchař a já to po něm ani nechci, ale uvařit umí a jak sám říká, čaj by nepřipálil. I když je ještě hodně domácností, kde to s dělbou práce není tak horké.“

„Jo, a já vynáším koš se smetím a bez řečí“.

„A já pomáhám s úklidem a občas i s vařením.“

„Jasně děti naše, ale jste přece součástí rodiny. A pokud chceme, abychom si vyšetřili čas na společné akce, musíme snažit každý. Jak říkával MUDr. Plzák“:

„ Každý doma v něčem autoritou. Největší chybou manželů je, vše dělat spolu. Hrůza. Každý v rodině musí dělat něco pro ty ostatní, musí to být vyvážené, nikdo nesmí mít pocit, že jiným slouží.

A na závěr - správná rodina se o práci doma vůbec nebaví, každý ví, co má dělat - bez keců. O to víc času třeba na srandu. „

97.Co je to matriarchát

98.Co je to patriarchát

99.Jak má rozdělení dělbu práce lidské tělo

100. Jak by podle vás měla vypadat dělba práce v rodině

“Stejně tak musí fungovat dělba práce v dobře fungující firmě. Vedení firmy – management – musí firmu řídit, výroba musí vyrábět, obchodníci obchodovat a snažit se co nejvíce prodat. IT pracovníci zabezpečovat techniku a servis, uklízečky uklízet. Ale hlavně, každý musí být profesionál ve svém oboru. Jedině tak bude firma dobře fungovat.”

3.8 Stanovení ceny výrobku – výpočet

Příklad:

Podnikatelský záměr zahájení výroby určitého výrobku

Podnikatelský záměr vychází z následujících předpokladů:

- prodejní cena výrobku	[p]	2000 Kč/kus
- plánovaný objem výroby	[q]	200 Ks/rok
- průměrné variabilní náklady [PVN]		
- spotřeba materiálu		520 Kč/kus
- ostatní náklady		680 Kč/kus
- celkové průměrné variabilní náklady		1200 Kč/kus
- fixní náklady	[FN]	40000 Kč/rok

Výpočet s využitím analýzy bodu zvratu:

Náklady

- variabilní náklady $1200 \cdot 200 = 240000$ Kč
 - fixní náklady 40000 Kč
 - náklady celkem $240000 + 40000 = 280000$ Kč
 Tržby $2000 \cdot 200 = 400000$ Kč
 Zisk před zdaněním $400000 - 280000 = 120000$ Kč
 Rentabilita
 $R = \text{zisk} / \text{CN} \cdot 100 = 120000 / 280000 \cdot 100 = 0,43 \cdot 43\%$
 Kritické množství produkce, nebo-li kritická mez (bod zvratu)
 $q_k = \text{FN} / (p - \text{PVN}) = 40000 / (2000 - 1200) = 50 \text{ ks}$

3.8.1 Jak si můžete spočítat Daň s přidané hodnoty (DPH)

Výpočet podle § 37/1 Z DPH:

Daň = Cena Bez daně * koeficient

Koeficient = sazba daně/100

Koeficient pro sazbu 20% = 0,20 (19% = 0,19)

Koeficient pro sazbu 10% = 0,09 (9% = 0,09)

PŘÍKLADY na výpočet ceny včetně DPH:

Cena chleba bez DPH je 19,70 Kč. Cena včetně DPH 10%: $19,70 \times 1,10 = 21,67$ Kč

Cena televize bez DPH 14 550 Kč. Cena včetně DPH 20%: $14\,550 \times 1,20 = 17\,460$ Kč

Výpočet podle § 37/2 Z DPH:

Daň = Cena včetně daně * koeficient

Koeficient = sazba daně / (100 + sazba daně)

Vypočtený koeficient se zaokrouhlí na čtyři desetinná místa

Koeficient pro sazbu 20% = 0,1667 (19% = 0,1597)

Koeficient pro sazbu 10% = 0,0909 (9% = 0,0826)

PŘÍKLADY na výpočet ceny včetně DPH:

Cena chleba včetně DPH je 21,67 Kč. Výpočet výše DPH 10%: $21,67 \times 0,0909 = 1,97$ Kč

Kontrolní součet: $19,70 + 1,97 = 21,67$ Kč

Cena televize včetně DPH je 17460 Kč. Výpočet výše DPH 20%: $17460 \times 0,1667 = 2910,58$ Kč

Kontrolní součet: $14550 + 2910,58 = 17460,58$ Kč

3.8.2 Směna peněz

V první lekci jsme si říkali, že **Směny peněz probíhají v bankách a směnárnách.**

Na základě níže uvedeného kurzovního lístku proveďte následující výpočet výměny peněz:

Protože se letos rodina Rozumných rozhodla strávit dovolenou v Chorvatsku a mají vše zajištěno, potřebuje táta vyměnit na benzín a dovolenkovou útratu. Táta Martin pověřil Martinu výměnou Korun českých za Chorvatské Kuny (HRK) a protože se rozhodli strávit 2 dny na Balatonu, potřebují vyměnit ještě Maďarské forinty (HUF). A proto, že mu z loňska zbyly ještě Americké dolary USD a jejich kurz klesá, chce je táta vyměnit zpět na Kč.

1. Za 8 000 Kč chce vyměnit Chorvatské Kuny
2. Za 3 000 Kč chce vyměnit Maďarské forinty
3. Za 256 USD chce zpět Kč

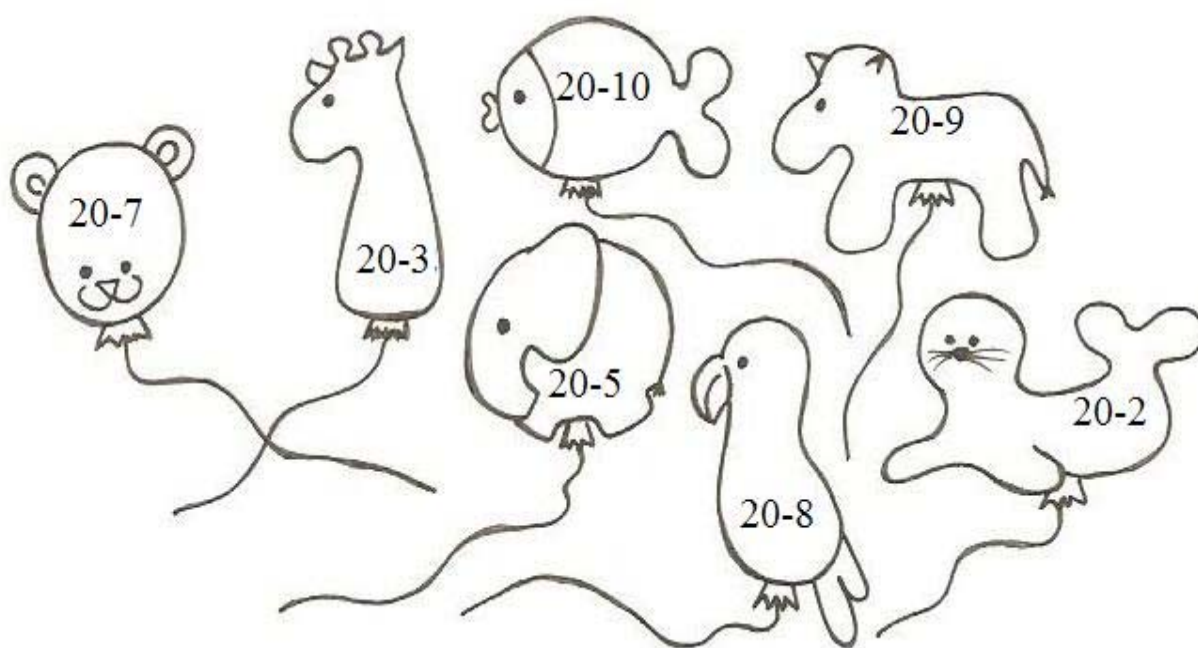
Pomůžete Martině s výměnou:

3.1 Kurzovní lístek – výměna bez poplatku

Stát		Kód	Mn.	Valuty nákup	Valuty prodej	
<u>Austrálie</u>		<u>AUD</u>	1	19,000	19,300	<u>Graf</u>
<u>Chorvatsko</u>		<u>HRK</u>	1	3,350	3,450	<u>Graf</u>
<u>Dánsko</u>		<u>DKK</u>	1	3,340	3,380	<u>Graf</u>
<u>EU</u>		<u>EUR</u>	1	24,800	25,200	<u>Graf</u>
<u>Japonsko</u>		<u>JPY</u>	100	22,700	23,200	<u>Graf</u>
<u>Kanada</u>		<u>CAD</u>	1	18,700	19,000	<u>Graf</u>
<u>Maďarsko</u>		<u>HUF</u>	100	9,000	9,200	<u>Graf</u>
<u>Norsko</u>		<u>NOK</u>	1	3,190	3,230	<u>Graf</u>
<u>Polsko</u>		<u>PLN</u>	1	6,280	6,430	<u>Graf</u>
<u>Švédsko</u>		<u>SEK</u>	1	2,770	2,810	<u>Graf</u>
<u>Švýcarsko</u>		<u>CHF</u>	1	19,800	20,200	<u>Graf</u>
<u>USA</u>		<u>USD</u>	1	18,700	19,000	<u>Graf</u>
<u>Velká Británie</u>		<u>GBP</u>	1	28,800	29,300	<u>Graf</u>

3.1.1 ÚKOLY – Zoologická zahrada

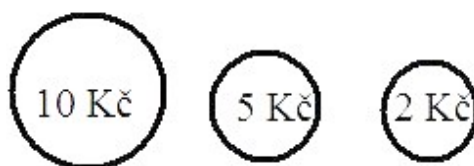
Jsi prodavačem a vydáváš dětem z dvacetikoruny. Doplň, ceny jednotlivých balonků.

medvěd		papoušek	
koník		luleň	
ryba		slon	
Který chybí?	Doplň.		

Odpověz Pepíkovi, který balónek je nejlevnější _____

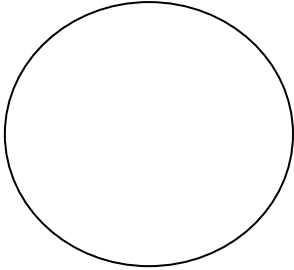
Maruška chce utratit všechny své zbylé peníze. Porad' jí, který balónek si má za ně koupit.

2. Jsi zmrzlinářem. Prodáváš kopeček čokoládové za 5 Kč, vanilkové za 3 Kč a kopeček s celými ořechy za 10 Kč. Kolik budou děti platit za své zmrzliny?

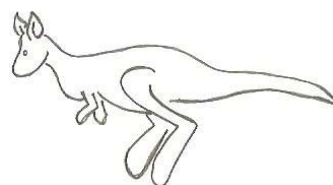
			
<i>Eva</i>	<i>Ola</i>	<i>Cyril</i>	<i>Jan</i>

3. Jsi architektem zoo. Dopiš podle svého plánu k jednotlivým výběhům zvířata, která do nich patří.

Lama obývá výběh ve tvaru kruhu.
 Pšeos má výběh čtvercového tvaru.
 Lev je ve výběhu obdélníkového tvaru.

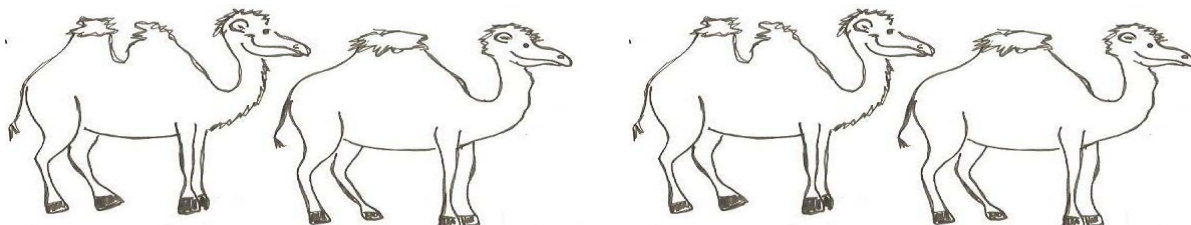
4. Jsi přírodovědcem. Odhadni, kolik měří klokaní skok.

_____ 1m

Škrtni, co není možné měřit v metrech.

hrušky víno banány dřus
 krajka balicí papír limonáda
 uhlí šlůrk linoleum ráclona

Velbloud nosí ve svém hrbu asi 10 kg tuku. Doplň tabulku.

Kolik pak nosí velbloud dvouhrbý?	
Kolik by nosil, kdyby měl tři hrby?	

Podtrhni, co se váží v kilogramech.

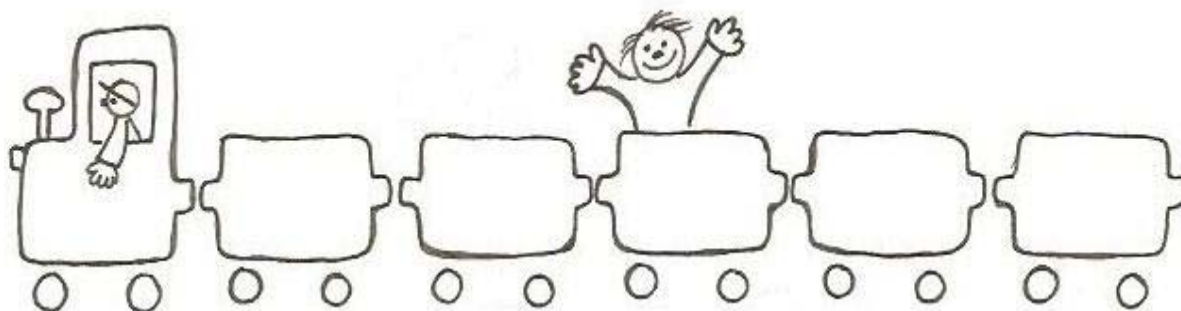
mleko jablka knihy minerálka
 koberec suška dýně brambory
 látko dřevěná deska voda

5. Jsi ošetřovatelem zvířat. Vybarvi správné dvojice stejnou barvou.

Doplň výsledky.

Jedna samice lva porodila letos čtyři mládřata. Druhá dvě mládřata a třetí tři mládřata. Kolik lvíčat se letos v naší zoo narodilo?	$20 - 7 =$
Gorily dnes snědly deset kilo ovoce, dvě kila zeleniny a kilo bambusu. Kolik kilogramů snědly?	$0 + 16 =$
Z dvaceti pštrosích mládřat bylo sedm darováno jiné zoologické zahradě. Kolik zůstalo v zoo mladých pštrosů?	$10 + 2 + 1 =$
K dvanácti papouškům dnes přibyli tři noví. Kolik máme v současnosti v zoo papoušků?	$4 + 2 + 3 =$
V naší zoo jsme do minulého týdne neměli pávy. V současnosti chováme šestnáct těchto okrasných ptáků. Kolik jsme jich získali?	$12 + 3 =$

6. Jsi řidičem vláčku v zoo. Nakresli, koho jsi dnes vezl. V prvním vagonku byly dvě děti, ve druhém tři, v prostředním se vezlo jedno, předposlední obsadily čtyři děti a v pátém jich jelo pět.

Kolik bys utržil, kdyby každé dítě zaplatilo korunové vstupné?	
Kolik by pak zaplatili pasažéři prvního a druhého vagonku?	
Kolik by zaplatili pasažéři předposledního a posledního vagonku?	

7. Vypiš profese, které sis dnes vyzkoušel/a. Chtěl/a bys vykonávat některé z vypsanych povolání? Pokud ano, podtrhni ji.

*Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Petra Cemerková Golová.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785, financovaného z ESF a státního rozpočtu ČR. Provozováno Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze.*

4 Všechno má svého majitele, vše někomu patří

LEKCE 4

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni: pochopit, co je ochrana soukromého vlastnictví. Že krádež, ať je jakákoliv je trestná. Co je to piráctví a proč je trestné. K čemu slouží ochranné svazy. Vysvětlíme si pojem rozhodčí doložky ve smlouvě a co je klamavé jednání klamavá reklama a jak se proti tomu bránit.

4.1 Ochrana vlastnictví

“Pokud by nebyla ochrana osobního vlastnictví, nikdo by se snažil mít vlastní majetek a zbohatnout. Vytvářet hodnoty, které se dědí z generace na generaci, starat se, rozšiřovat svůj majetek, firmu, podnikání. Všichni by žili v chudobě a chaosu.

Piráctví je špatné, ale lidé se ho stále dopouštějí a nedělejme si iluze, nikdy nevymizí. Je trestné a můžeš za něj i do vězení a samozřejmě poškození budou požadovat náhradu škody, která může být několik set tisíc, nebo i miliony korun. “

4.1.1 Všechno má svého majitele

- Ochranný svaz autorský (www.osa.cz) – hudební díla
- Česká protipirátská unie (www.cpufilm.cz) – filmová díla
- Business Software Alliance (www.bsa.cz) - software
- Úřad průmyslového vlastnictví

(www.upv.cz) – průmyslové (ochranné známky, patenty, užité vzory...)

4.1.2 Rozhodčí doložka

“Piráctví je věc, se kterou nelze souhlasit, ale ještě je tady další riziko, které ohrožuje nás všechny. A to je klamavé jednání, neboli nekalé praktiky, kterými se prezentují některé rádobry firmy a jedinci, kteří předem vědí, že nás chtějí oklamat, ošidit. Dopředu vědí, že to, co slibují a nabízejí, nejsou schopni a ani ochotni dodržet. Jsou ale bohužel lidé, kteří jim „skočí na lep“ a doslova se nechají oškubat jako husa na pekáč. Vyvíjejí na nás nátlak, abychom ihned na místě podepsaly smlouvu, která je nevýhodná, jednostranně sestavená v jejich prospěch. A navíc většinou obsahuje tak zvanou rozhodčí doložku.“

„Co to je rozhodčí doložka?“

“Pepa si půjde půjčit peníze do nebankovní firmy. Firma mu předloží smlouvu a v ní bude napsán:

Smluvní strany se dohodly, že případné spory vzniklé mezi nimi z právních vztahů založených touto smlouvou nebo v souvislosti s ní budou rozhodovány v rozhodčím řízení s vyloučením pravomoci obecných soudů, a to rozhodcem panem..... bytem Rozhodčí řízení se bude konat v místě určeném rozhodcem. Řízení před rozhodcem se bude konat způsobem uvedeným v Řádu pro řízení před rozhodci ad hoc. Smluvní strany se dohodly, že náklady rozhodčího řízení, tj. poplatek za rozhodčí řízení, paušální náklady rozhodčího řízení a vyúčtovanou zálohu na náklady rozhodčího řízení uhradí ta strana, která neměla ve sporu úspěch, a to v takovém poměru, v jakém ve sporu podlehla. Výši nákladů řízení a jejich rozdělení určí rozhodci ve svém nálezu.

Na tom nic, co bylo v rozporu s našim právem. Celá „finta spočívá v tom, že:

Rozhodce musí být zletilý a způsobilý k právním úkonům. Dle zákona tedy nejsou požadavky příliš vysoké.

Ani zmínka o tom, že musí mít právní vzdělání. A navíc rozhodce píše do smlouvy zhotovitel smlouvy. Takže si tam navrhne člověka, o kterém ví, že příslušnou úhradu rozhodne vždy v tak zvaném rozhodcovském nálezu v jeho prospěch a ne ve prospěch Pepy. I kdyby byl Pepa v právu. Celou věc na popud Pepy může řešit soud, ale vzhledem k rozhodcovské doložce nemusí Pepa uspět.“

„A jak se můžu proti tomu bránit.“

“Jednoduše. Nepodepisovat žádnou smlouvu, ve které je rozhodčí doložka. Tím se dobrovolně zříkám v případě sporu, řešit tento spor soudní cestou. Ještě jednou, nepodepisujte nic, co bude mít rozhodčí doložku a hlavně, přečtěte si smlouvu, nebo si vezměte s sebou a poraďte se. Pokud vám v tom bude někdo bránit, odejděte a v případě vyhrožování z jeho strany, i to už se stalo, volejte ihned policii, ale nepodepisujte.“

4.1.3 ČERNÁ LISTINA KLAMAVÝCH PRAKTIK

Černá listina obsahuje výčet praktik, které jsou automaticky považovány za klamavé a agresivní. Zde již není třeba zabývat se tím, zda je či není dané jednání v rozporu s požadavky odborné péče a zda je způsobilé ovlivnit chování spotřebitele.

- a) **nedodržování etických kodexů**
- b) **neoprávněné užívání značky**
- c) **Nepravdivé prohlášení, že výrobek / služba byly schváleny, ač tomu tak není**
- d) **vábivá reklama**
- e) **Slevy, slevy, slevy....**
- f) **Pouze dnes ušetříte...**
- g) **záruční podmínky psané čínskými znaky**
- h) **tvrzení, že výrobek / služba jsou dovolené**
- i) **pouze v našem obchodě Vám nabízíme záruku 24 měsíců**
- j) **skrytá reklama**
- k) **zastašování**
- l) **napodobování jiného výrobce**
- m) **pyramidové programy**
- n) **konec činnosti - totální výprodej každý měsíc**
- o) **zaručeně vyhrajete**
- p) **vyléčí všechny nemoci..**
- q) **klamání o nákupních podmínkách**
- r) **soutěže o ceny, které neexistují**
- s) **nic není zadarmo**
- t) **matení spotřebitelů přikládáním faktur k propagačním materiálům**
- u) **skrytý profesionál**
- v) **celosvětová záruka**

<http://www.triky.eu/home/erna-listina-klamavych-praktik>

4.1.4 JAK SE BRÁNIT NEKALÉMU JEDNÁNÍ

Pokud se setkáte s jednáním, které Vám připadá nekalé, obraťte se na dozorový orgán.

Ve většině případů se bude jednat o **ČOI – Českou obchodní inspekci** (více informací naleznete zde - <http://www.coi.cz>), která je dozorovým orgánem ve všech případech, kdy neexistuje orgán speciální, viz níže jmenované.

V oblasti prodeje zemědělských, potravinářských, kosmetických, mydlářských, saponátových a tabákových výrobků je dozorovým orgánem **SZPI – Státní zemědělská a potravinářská inspekce** (více informací naleznete zde - <http://www.szpi.gov.cz>)

Na úseku veterinární péče vykonává dozor SVS - Státní veterinární správa (více informací naleznete zde <http://www.svscr.cz/>)

Dozor na úseku poskytování finančních služeb vykonává u bankovních subjektů ČNB – Česká národní banka (více informací naleznete zde <http://www.cnb.cz/>), u nebankovních subjektů poskytujících spotřebitelské úvěry je to opět ČOI.

- Jak postupovat při podávání podnětu?
- Co se stane se smlouvou, která byla uzavřena na základě takového nekalého jednání?

<http://www.obcanskeporadny.cz/> <http://www.spotrebitele.info/poradna/>)

- 1) Smlouva uzavřena v důsledku omylu
- 2) Smlouva uzavřena v tísní za nápadně nevýhodných podmínek
- 3) Rozpor s kupní smlouvou
- 4) Smlouva uzavřená na základě psychického nátlaku (bezprávních výhrůžek) či v rozporu s právními předpisy

4.2 Podvodná volání a sms zaplavují ČR

“Na displeji se mi objevil nepřijatý hovor z čísla +2431230292. Myslel jsem, že je to pražské číslo, a tak jsem na něj zavolaal. Uslyšel jsem neznámý jazyk a za minutu hovoru zaplatil 95 korun,” stěžuje si v několika internetových diskusích postižený uživatel.

Pozor na tyto a podobná čísla:

+2431231251, +23222280625, +23222280625, +2431230292, +2431231254

Jak vypadá podvodná SMS:

Gratulujeme, dnesek je pro Vas stastny den, byl(a) jste vylosovan(a) v soutězi o mobilni telefon Nokia N96. Vyhrál(a) jste krasny mobilni telefon v cene 15 000 Kc, staci aby jste nam zaslal(a) bezplatnou overovací SMS: P www n96 na cislo 9030999, jakmile si overime Vase kontaktni udaje, budeme Vas telef onicky kontaktovat, zadne skryte poplatky nebo tarify!

Telefonní číslo použité v podvodné zprávě spadá pod správu společnosti AGMO cz, s. r. o.

Zdroj: <http://www.seznampodvodniku.cz/?p=258>

101. Co je to pirátství

102. Je pirátství trestné, a když ano, jaké mohou být tresty

103. Znáte některé instituce, které chrání autorská práva

104. Pokud byste v životě něco vymysleli a někdo jiný by vám tyto myšlenky ukradl, a přižívoval se na vás, vadilo by vám to? A když ano, tak proč

105. Víte, co jsou to klamavé praktiky, nekalé jednání

106. Jak se proti klamavým praktikám, nekalému jednání bránit

107. Co je to rozhodčí doložka

108. Kdo může být rozhodcem

109. Setkali jste se s podvodnou sms zprávou a kolik jste zaplatili Kč za tuto „zkušenost“

5 Nezaměstnanost

LEKCE 5

Po prostudování této lekce byste měli být schopni: co je to nezaměstnanost a kdo je evidován jako nezaměstnaný, hlavní příčiny nezaměstnanosti, a můžete si spočítat příjem rodiny po dobu nezaměstnanosti.

5.1 Co je to, když se řekne nezaměstnanost

*Za nezaměstnaného je v **ekonomické teorii** považována osoba schopná pracovat, která však nemůže najít placené zaměstnání. Obecně (metodika **Mezinárodní organizace práce**) se za nezaměstnaného považuje osoba, která:*

1. je starší patnácti let,
2. aktivně hledá práci,
3. je připravena k nástupu do práce do 14 dnů.

5.1.1 Hlavní příčiny nezaměstnanosti

1. Výše minimální mzdy
2. Nemotivační systém sociálních dávek
3. Vysoké přímé daně, strnulá pracovně-právní legislativa.
4. Odbory a kolektivní vyjednávání

“Táto, proč máme vlastně nezaměstnanost. U nás ve třídě mám pět spolužáků a jejich táta, nebo máma přišli o práci. Mají málo peněz a nemůžou jet s námi na lyžák.“

“Není to tak jednoduché vysvětlit. Ale základem je, že je méně pracovních míst, než lidí schopných práce. Všechno to jsou spojené nádoby. Když lidé mají méně peněz, prodá se méně výrobků a je potřeba, na práci méně lidí. Tím mají lidé méně peněz a méně kupují...”

“Takže je to začarovaný kruh. Ale ne každému se chce pracovat. Přečtu vám e-mail, který před chvílí poslala kamarádka Radka.“

*Ahoj,
ted' právě odešel manžel /byl si tu u mě v práci pěkně zanádat/ Takže shrnuto - manžel má malou firmu (cca v rozmezí 6-8 zaměstnanců), ted' od září neví kam dříve skočit, tak se rozhodl přibrat 2 zaměstnance /kluky i po škole/, že je zaučí a zůstanou. A to je teda problém.....od září prostě nikdo není....tak to zkusil na pracáku, přišli dva /1.rovnou řekl, že chce jen razítko, že pracovat nebude, 2.nastoupil na zkušební dobu-vyřídili se i dotace z pracáku (poprvé co mu to paní doporučila čerpat)a mladík dnes přišel, že se mu nelíbí pracovní doba od 6 a musí dojíždět každý den 25 km tam a zpět, a ted' v zimě...??tak asi skončí a na jaře*

si něco najde... už jsme dali i inzeráty na práci, ptali se tu po okolí a nic/ podotýkám, jedná se o montážního technika slaboproudých zařízení, musí mít vyhl.50 a ŘP B,/ tak proč se pořád všude píše, že není práce???? a to není poprvé, co se nestačíme divit, loni jeden v létě po 14 dnech práce přinesl vyprané montérky, že je ještě hezky, práci bude shánět až na zimu..... tak nevím, chodím do práce jen Já jak blbec nebo je to normální..../podotýkám, že si teď vybírám pauzu na oběd- tak jím chleba a píšu sem/ píšu v rychlosti, tak doufám, že to má hlavu i patu.

„Co si potom o tom má člověk myslet. Ono je to tom, v jakém oboru tu práci sháníte. U nás ve škole teď nastoupil nový kolega. Je nu 49 let, bývalý ředitel základní školy. Měl i rodinné problémy. Rozvedl se a dva roky nemohl sehnat práci. V kantořině se těžko shání. To hledal i mimo obor a nic. Ted' je šťastný, že práci má.“

„Já mám taky několik známých, kteří přišli o práci. Někdo z nich práci najde rychleji, někdo hůře. Je to o vzdělání, o znalosti cizích jazyků, hlavně angličtiny a němčiny. Ale také o skryté diskriminaci.“

„Co je to diskriminace a skrytá diskriminace?“

“To je výraz pro omezování. Kvůli barvě pleti, náboženství, pohlaví atd. Já mám na mysli diskriminaci kvůli věku. Žádný zaměstnavatel nesmí, pod hrozbou porušení určitého zákona, napsat, že pro vypsanou pracovní pozici požaduje ženu, muže, juniora, nebo seniora. Zaměstnavatel napíše do inzerátu svoje pracovní požadavky a požadavky na kvalifikaci uchazeče o pracovní pozici. Ale samozřejmě má představu, jak by měl takový člověk vypadat. Kolik by měl mít například let, nebo zda chce muže nebo ženu. Tím pádem skrytou diskriminací už předem vyřazuje určitou skupinu uchazečů. Většinou to bývá, v poslední době, věk. Jak mi říkal jeden můj známý, který má 55 roků, tedy asi 8 let do starobní penze. „Můj životopis i každý přečte po třetí řádek, kde je datum narození. Vůbec je nezajímají moje zkušenosti. Rozeslal jsem za 10 měsíců 115 životopisů a nejen, že jsem nikdy nebyl pozván na osobní pohovor, ale ve 103 případech, mi nikdo ani neodpověděl.“ Tak to je skrytá diskriminace a s tím se nedá téměř bojovat.“

„A jak mám postupovat, když přijdu o práci?“

“To se musíš jít do 3 pracovních dnů zaevidovat na příslušný úřad práce. I když dostaneš odstupné a nebudeš brát podporu v nezaměstnanosti, evidence je pro tebe důležitá. Z odstupného není hrazeno sociální a zdravotní pojištění, které po evidenci na úřadu práce platí za evidovaného nezaměstnaného stát, tedy my všichni, protože to jde z našich daní. Pokud nejsi v evidenci úřadu práce, tak i když nemáš zaměstnání, musíš si platit pojištění sama. Když na to zapomeněš, tak ti časem z finančního úřadu přijde dopis, s oznámením, že dlužíš na zdravotním a sociálním pojištění určitou částku a k tomu patřičné penále, to je pokuta za nedodržení termínu zaplacení pojištění. Zním také případy. Lidé se sice rozčilují, odvolávají, ale většinou musí částku i penále uhradit. Jinak jim hrozí exekuce. Tady pletí, že neznalost zákona neomlouvá v plné míře. Stát se nechce nechat šidit. Všechno ostatní se každý dozví přímo na úřadu práce při evidenci. Je zbytečné si o tom více povídat, protože téměř každá nová vláda dělá v sociální politice jiné kroky.”

“Nesmíme, ale zapomenou ještě na jednu důležitou věc, kterou úřady práce nabízejí. A to jsou rekvalifikační kurzy. Pokud evidovaný nezaměstnaný splní požadavky daného rekvalifikačního kurzu, má právo se rekvalifikovat.”

“Já vím, co je to kvalifikace. To když naši fotbalisté postoupí ze základní skupiny třeba na mistrovství světa, nebo Evropy. Ale nevím, co je to rekvalifikace.”

Martinovo přirovnání vyvolalo všeobecný smích. „To se ti jako přirovnání moc nepovedlo. S tím našim fotbalem to není bohužel tak dobré. Ale v zásadě máš pravdu. Ve smyslu vzdělání je kvalifikace něco, na co mám vzdělání, výuční list, osvědčení atd. Rekvalifikace je, když třeba pekař nemůže sehnat práci a chce se rekvalifikovat třeba na kuchaře. Získá osvědčení a může, alespoň pro začátek dělat pomocného kuchaře, a když se vypracuje a to záleží jen a jen na něm samotném, může dělat i šéfkuchaře.”

“Hlavně nezapomeňte na to, že po skončení svého vzdělávání si budete jednou hledat zaměstnání. Někteří zůstanou ve svém oboru, který vystudovali, nebo se pro něj vyučili, jiní budou hledat pracovní příležitost alespoň v oboru příbuzném. Čím dříve budete vědět, co vás čeká a nemine, tím lépe pro vás a získáte tím tak zvanou konkurenční výhodu. Ráda bych vám ukázala, kde najdete, jak sestavit

motivační dopis, životopis a seznámila bych vás tím, na co se vás budou pravděpodobně při výběru ptát. Vaším pomocníkem budou personální agentury, které mají ve svém poradenství typy na sestavení životopisu atd. – např. www.Jobs.cz.“

5.1.2 Motivační dopis

Je to průvodní dopis, ve kterém uvádíte, proč máte zájem pracovat právě u firmy, u které se ucházíte o práci a rozvinete svoje schopnosti, které se neuvádějí v životopise. Sdělíte váš případný možný termín nástupu do zaměstnání.

- 1. Adresát*
- 2. Místo a datum odeslání*
- 3. Oslovení*
- 4. Popis pracovní pozice, o kterou se ucházíte*
- 5. Vyzvednutí svých zkušeností a praxe v oboru*
- 6. Jazyková vybavenost a jiné odborné dovednosti*
- 7. Další osvědčení a dokumenty, které jste získali po ukončení vzdělání, nebo v jeho průběhu*
- 8. Podpis*

5.1.3 Životopis krok za krokem

Osobní údaje

- Napište jméno a příjmení, kontaktní adresu, telefonické spojení, adresu svého e-mailu.*
- Je zvykem uvádět rovněž datum narození, případně národnost, pokud je jiná než česká. Někdo připojuje i rodinný stav a počet dětí. Tyto údaje ale nejsou povinné, a pokud nechcete, neuvádějte je.*
- V žádném případě nepište nic o svých rodičích ani sourozencích, nepopisujte jejich vzdělání ani pracovní kariéru: CV se týká vás. Zdržte se také sdělení jako "v roce 1993 se nám narodila krásná dvojčata.“*

Vzdělání

- Uved'te nejvyšší dosažené vzdělání: název školy, obor studia, získaný titul, rok dokončení.*
- Pak vypište ostatní formy studia, které jste absolvovali. Uved'te vždy název instituce, která vzdělávání organizovala, dobu jeho konání i trvání, a případně zda studium bylo zakončeno zkouškou.*
- Pokud jste ještě na škole, uved'te předpokládanou dobu jejího zakončení.*

•Tento oddíl je také možné zařadit až za sekci Praxe. Čerství absolventi však uvádějí vždy výčet studia před případnými praktickými zkušenostmi.

Praxe / Pracovní zkušenosti

•Tato část CV je jednou z nejdůležitějších! Seřad'te si jednotlivé pracovní pozice chronologicky od současnosti do minulosti.

•U každého zaměstnavatele uveďte název firmy a název pracovní pozice, kterou jste zastávali. U jednotlivých pozic napište rok nástupu a odchodu.

•Popište svou činnost v každé pozici.

•CV bude působit mnohem lépe, pokud uvedete některé konkrétní údaje, jako např. počet lidí v týmu, velikost úspor, dosažený obrat z vašeho prodeje, počet získaných zákazníků, procenta zvýšení zisku...

Další schopnosti

•V této části je vhodné shrnout vaše dovednosti a znalosti, jazykové, ale i jiné. Můžete zmínit i některé osobnostní charakteristiky. Vyberte to, co by se vašemu potenciálnímu zaměstnavateli mohlo zdát přínosné.

•Vyjmenujte další výrazné pracovní úspěchy, zahraniční stáže nebo konference, kterých jste se zúčastnili, vědecké práce nebo publikační činnosti, různá ocenění, ale i svá hobby, pokud usoudíte, že by mohly zaujmout.

5.1.4 Příprava na pohovor

- Zjistěte si informace o společnosti**
- Připravte si otázky**
- Naplánujte si celý den**
- Přijďte se včas**

5.1.5 Průběh pohovoru

- Oblečte se významu pohovoru**
- Vypněte si telefon**
- Vedoucí pohovoru by se mám měl představit**
- Konzultant pohovoru řídí pohovor**
- Odpovídejte věcně a stručně**
- Pohovor trvá cca hodinu**

- Nežvýkejte
- Neskákejte do řeči
- Počítejte s tím, že pohovor může mít dvě i více kol

5.1.6 Nejčastější otázky

- *Jakou práci hledáte?*
- *Proč se ucházíte právě o danou pozici a právě u nás?*
- *Co očekáváte od změny místa?*
- *Proč odcházíte (byl jste propuštěn/a)?*
- *Jaká byla vaše pracovní náplň a zodpovědnosti v posledním zaměstnání?*
- *Jak vypadal váš typický pracovní den?*
- *Co vidíte jako svůj největší přínos pro naši společnost?*
- *Proč byste právě vy měl/a být vybrán/a na tuto pozici?*
- *Jak vaše vzdělání koresponduje s požadavky na pozici?*
- *Uveďte tři své vlastnosti, které považujete za kladné, a tři, které byste rád/a změnil/a*
- *Jaké máte profesní cíle v horizontu 1 roku a 5 popř. 10 let?*
- *Jaké máte zkušenosti s vedením lidí?*
- *Jak velký kolektiv jste vedl/a?*
- *Jak si představujete své ohodnocení?*
- *Kdy byste eventuálně mohl/a nastoupit?*

5.2 Možnost práce v cizině

“Sice mám ještě dost času na zaměstnání, ale aby moje první zkušenost po ukončení školy byla pracovní úřad, tak to mám o zahájení svojí pracovní kariery poněkud jiné představy. Je přece i možnost práce v cizině.

“Souhlasím s tebou Martino. Uvažuješ správným směrem. Mladým lidem určitě prospěje zkušenost získaná v jiné zemi. Dobře na to jdou ti, kteří v době studia, nebo učebního oboru využijí možnosti různých grantových projektů na vzdělávání v cizině. Nejen že se mohou snadněji seznámit s kulturou dané země, ale jsou v komunitě sobě rovných mladých lidí. Mohou získat kontakty a připravit si

půdu pro budoucí pracovní pozici. A když se jednou rozhodnou vrátit zpět domů, přinesou si neocenitelné zkušenosti.

“Ale nám obavy, abych nenaletěla někomu, kdo sice práci v cizině slibuje, ale nakonec se z něj vyklube podvodník, který tahá z lidí peníze za různé poplatky. Jak se tomu vyhnout?”

“Nedávno jsem na internetu objevil adresu <http://portal.mpsv.cz>. Jedná se portál ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Jestli chceš Martino, můžeme se na něj podívat. Je na něm například Top 10 rad, než vycestujete za prací do zahraničí.

1. V první řadě běžte na stránky <http://portal.mpsv.cz> což je Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí. A zjistěte jestli má daná agentura na svou činnost povolení. Navigace na portálu: Pro občany – Agentury práce. Užitečný je také obchodní rejstřík. Smlouvu podepisujte pouze s náležitými údaji (Jméno a adresa zaměstnavatele, adresa budoucího pracoviště, náplň práce, plat, ubytovací podmínky, doba trvání pracovního poměru a důkladně ji prostudujte. Samozřejmě jí musíte rozumět, smlouva např. v cizím jazyce, kterému nerozumíte, ani nepřipadá v úvahu.
2. Před odjezdem si zjistěte adresu velvyslanectví v dané zemi, případně kontakt na nějaké známé. Kontakt na velvyslanectví je uveden na stránkách Ministerstva zahraničních věcí české republiky. www.mzv.cz
3. Než vyjedete, mějte také přesné informace o místě pobytu a přesný popis případné práce v daném místě.
4. Domluvte si pravidelnou komunikaci s důvěryhodnou osobou a pravidelně s ní udržujte kontakt.
5. Doma zanechte kopii pasu a svou aktuální fotografii. Pas pak mějte v cizině pořád u sebe.
6. Sledujte náhle změny v chování zprostředkovatele, nebo zaměstnavatele. Změny termínů, jiná práce, vytváření nátlaku atd.
7. Nepřijímejte od zprostředkovatele nebo zaměstnavatele žádné dárky a půjčky.
8. Občané ČR hledající práci v zahraničí mohou ZDARMA využívat služeb informační a poradenské služby EURES. Ta vznikla proto, aby usnadnila a podpořila volný pohyb pracovníků v rámci Evropského hospodářského prostoru. EU/EHP (tj. členské státy EU, Norsko, Island) a Švýcarska.
9. Dále využijte google a prostudujte recenze a zkušenosti ostatních zákazníků agentury.
10. Vše vyžadujte písemně, schovávejte si doklady o zaplacení, když budete doklady o zaplacení muset někam posílat, posílejte pouze kopii!

Zdroj: <http://www.seznampodvodniku.cz/?cat=26>

“Určitě je pro mě důležité mít tyto informace, ale potřebuji i vědět, jaké doklady pro vyřízení pro práci v cizině potřebuji. Kde najdu tyto informace?”

“Tady ti dám několik adres, na kterých můžeš získat potřebné informace. Nejlepší informaci ale získáš od člověka, který v dané zemi pracoval. Každá země má drobné odchylky v požadavcích na doklady.”

<https://portal.mpsv.cz/eures>

<http://www.eures.europa.eu/>

5.2.1 Praktické rady před vycestováním.

Odpovězte si na tyto otázky:

- Mám zajištěno ubytování?
- Mám dostatek peněz na první měsíc pobytu a doktora?
- Mám zařízeno cestovní zdravotní pojištění?
- Mám vyjednáno odhlášení z českého zdravotního pojištění?
- Mám pracovní smlouvu?
- Mám vyřízenou pracovní registraci?
- Mám vyřízenou registraci k pobytu?
- Mám osobní sociální a daňové číslo?
- Mám zdravotní pojištění v nové zemi?
- Mám sociální pojištění v nové zemi?
- Odvádím zálohy na daň z příjmu?
- Mám vyjednáno odhlášení z evidence úřadu práce, jsem-li nezaměstnaný?

Zdroj: <http://prace.ill.cz/v-zahranici.php>

Podrobnosti získáte na internetových stránkách personálních agentur.

5.2.2 Kalkulačka Příjmy rodiny při ztrátě zaměstnání

Zdroj: [www. peníze.cz](http://www.penize.cz)

110. Kdo je považován za nezaměstnaného

111. Vyjmenujte důvody nezaměstnanosti, které znáte

112. Co je to diskriminace a skrytá diskriminace při hledání práce

113. Až budete ve věku, kdy můžete pracovat, budete si hledat práci, nebo raději budete v evidenci úřadu práce a proč

114. Myslíte si, že každý, kdo hledá práci, chce pracovat

115. Víte co to je, a co má obsahovat motivační dopis

116. Napište základní data, která je potřeba uvést do životopisu k žádosti o zaměstnání

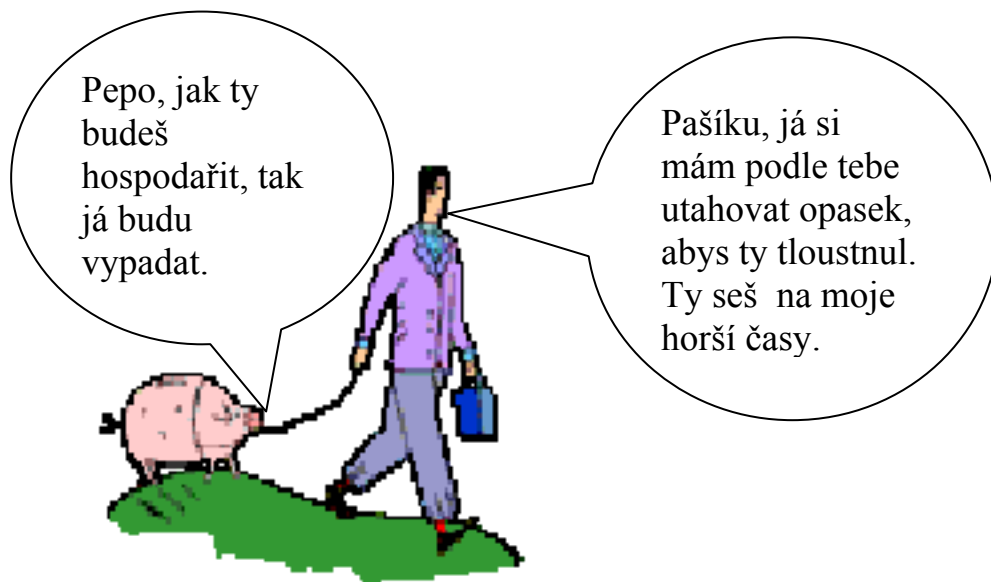
117. Víte, jak probíhá výběrové řízení na pracovní pozici – místo. Stručně popište průběh

118. Co bych měl(a) vědět, než vycestuji do ciziny

6 Hospodaření domácností

LEKCE 6

V této lekci se děti a mládež naučí rozpoznávat jak hospodařit a neprohospodařit, co je to čistá, hrubá a super mzda, seznámíte se s kalkulačkou pro výpočet mzdy, co ovlivňuje hospodaření domácnosti, vstupy výstupy domácnosti, pravidelné a nepravidelné výdaje.

6.1 Jak dobře hospodařit a neprohospodařit

„Než se rozhodnete vdát, oženit, vytvořit rodinu, je dobré, aby všichni členové rodiny věděli, že nežijí ze vzduchu, nebo vzájemné lásky. Jak se říká „láska prochází žaludkem“. A nejen to. Jedna věc je „teplo rodinného krbu“ ale prvořadá, aby bylo z čeho zaplatit topení. Tam, kde se v důsledku nedostatku financí přestane platit za teplo, nájem, vodu, tam časem „vyhasne i teplo rodinného krbu“. Takže hovořit o hospodaření domácnosti je dobré nejen z hlediska přehledu o financích rodiny, ale i pro zachování rodiny jako celku, bez zbytečných hádek.

To, co budete mít k dispozici, budou výplaty vás dvou. Někteří budou mít to štěstí, že jim pomohou rodiče. Ale na to se nedá spoléhat. To už je něco jako „přidaná hodnota“. Ať si ale říká, kdo chce, co chce, ve dvou se to lépe táhne.

Když budete bydlet každý sám, jsou dva nájemy, dvoje zařízení byt' garsonky, nebo 1+KK. Svítit, topit, koupat se musíte také. A společně budete mít dva platy, jeden nájem atd. Ale také záleží na tom, jak umíte hospodařit. Jestli si hospodaření neplete partner, nebo partnerka s hospodou.“

“Na co se nesmí zapomínat je dělba práce. Já vím, že jsme už o ní hovořili o tržní ekonomice a penězích, ale vzhledem k tomu, opakování je matka moudrosti, chci zdůraznit, že dělba práce v rodině je nesmírně důležitá. Život se mění, nežijeme ani v prvobytně pospolné společnosti, ani v devatenácté století, ale v 21 století. Naštěstí máme myčky, automatické pračky, vysavače, auta, v hodně domácnostech plynové, nebo elektrické vytápění, rozvody vody po bytě a jiné vymoženosti. Ale je také pravdou, že ženy pracují více než v 19 století a nákup se sám nenakoupí, nedonese, prádlo nevypere, ani nevyžehlí. Takové roboty ještě nemáme, i když pokusy jsou a budou. I děti se mají podílet na práci v rodině. Mít stanovené pevně povinnosti, jako je vynést odpadkový koš, vyskládat myčku a přiměřeně k věku, pomoci při vaření, uklízení, žehlení, praní. Jednou se osamostatníte a dobrý základ a zkušenosti vám pomohou překonat překážky, které ti, kteří nejsou ochotni

pomáhat doma rodičům, nemají. Takže Marku, už nechci slyšet, kdo já a proč já. Martino, ty se neuchytávej, tebe se to týká taky. Proč, já a ne brácha.“

Markovi kázání táty moc nevonělo a rozhodl se změnit téma. Nevybral si ale ten nejlepší okamžik. Po kázání rodičů, není dobré po nich něco chtít, ale spíše něco nabídnout. To Marek, vzhledem ke svému věku ještě nevěděl...“Táto, dochází mi kapesné na tento týden. Můžeš mi dát zálohu na příští týden? Proč mi nemůžeš dát kapesné na celý měsíc.“

“Chlapče pomalu. Tak zaprvé. Máme dohodu, že ty a Martina bude dostávat kapesné vždy v neděli na další týden. Zadruhé, ještě jsi mi nevysvětlil, že když je polovina týdně, ty už nemáš peníze. Ale budeš se muset uskrovnit. Dohoda je dohoda. Když udělám výjimku, stane se z ní pravidlo. Za chvíli přijde Martina a bude oprávněně požadovat totéž. Takže moje rozhodnutí, ke tvému prospěchu, i když se mnou teď určitě nebudeš souhlasit, je ne. A proč ti nedávám kapesné na měsíc. Na to sis už vlastně odpověděl sám. Namísto poloviny týdne, bys mohl být bez kapesného polovinu měsíce. Hovg, jak říká náčelník Vinetů, domluvil jsem.“

„Kluci se mi líbí, ale do toho, abych se vdávala, mám ještě hodně, hodně daleko. Přesto, když se dívám na vás dva, mami a tati, tak, bych se toho nebála, i když vím, že ne všude to funguje jako u nás. Máme ve třídě několik spolužáků a spolužaček, kdy jsou jejich rodiče rozvedeni. Většinou žijí s mámou, případně s otčím, nebo macechou a v některých případech na ně nikdo neplatí alimenty. Ale já mám dobré vzory, klope vám to, i když to není vždycky idylka. Je na to nějaký recept?“

Maminka se začala smát. „Moje milá, na spokojené manželství recepty v lékárně neprodávají a žádný doktor ti je nepředepíše. Manželství, to je rizikové pracoviště. A buď to riziko oba dva podstoupíte, a zvládnete to, nebo ne, a tam to končí i rozvodem. Manželství, to především kompromis. Hlavním úkolem nás dospělých, rodičů je zabezpečit po materiální stránce rodinu. Od toho se odvíjejí další vztahy v rodině. Klid, pohoda, pocit bezpečí pro celou rodinu. Odpovědnost za děti. A úkolem dětí je Plnit si svoje povinnosti, které z rodiny vyplývají pro jejich věk. Učit, se studovat, vykonávat drobné domácí práce přiměřené k jejich věku. Nedělat dluhy. Učit se zodpovědnosti, ale také užívat si dětství. Když se to alespoň z poloviny podaří, tak to funguje.“

“No, když se rodiče rozvedou, tak je asi fakt dost blbé, ale já mám ve třídě spolužáka Karla a ten je v děcáku, teda dětském domově. To musí být hustý. Tati, mami, budou vánoce. Všichni z děcáku někam jedou k rodičům, dědečkovi, babičce, jenom Karel nemá kam jet. Nechce o tom mluvit. Nevadilo by vám, kdyby strávil svátky s námi? Stejně nikam nejdeme a on fakt fajn kluk.”

“Co se týká mě, jako učitelka s tím nemám problém. Já ho znám, učím ho a je to bezproblémový kluk. Souhlasí ostatní?, tak fajn. Já zajdu za panem ředitelem do dětského domova a všechno domluvím. Vidím, že se ti Marečku občas v hlavě zrodí i dobrý nápad.”

“Bezva, tak já mu to zítra ve škole řeknu.”

“Marku brzdi, já to napřed všechno domluvím a o přestávce ti řeknu, jak to dopadlo a pak mu to můžeš říct. Pokud bude chtít, nebude žádný problém. A přemýšlej nad dárkem pro kamaráda.”

6.2 Mzda, příjem domácnosti, jako podstatná část nákladů

“Bez finančních příjmů nebude dlouho fungovat žádná domácnost. Ať už je to mzda jednoho, nebo obou manželů, případně jiné příjmy, jako sociální dávky,

dávky v nezaměstnanosti atd. Jakékoliv dávky by měly být pouze dočasným řešením financování domácnosti. Důležité pro člověka je, aby mohl pracovat a za tuto práci dostávat přiměřenou odměnu ve formě měsíční mzdy.“

„Sice zatím nevydělávám, ale vím, že ty i táta dostáváte hrubou mzdu a vždycky si postěžujete, jak je to strašný, ty daně. I já vím, že hrubou mzdu si chleba nekoupím. Důležité je, co mám v kapse a na kontě.“

“Máš pravdu Martino, ale žijeme v systému, ze mzdy odvádí každý zaměstnanec daň, sociální a zdravotní pojištění. To znamená na důchod a lékařskou péči. Pak je ještě tzv. super hrubá mzda. Ta zahrnuje všechny náklady. Hrubá mzda + sociální a zdravotní pojištění zaměstnavatele. I zaměstnavatel za nás odvádí daně.“

“Tak co je to vlastně čistá mzda?“

“Čistá mzda je to, co dostanete při výplatě, nebo vám „přiteče“ na vaše konto ve vašem peněžním ústavu. A toto jsou peníze, se kterými můžete hospodařit. Ale pokud se domníváte, že už státu nic neodvádíte, tak jste na omylu. Za každý rohlík, nebo pivo, které sníme a vypijeme, odvedeme státu příslušné DPH – daň z přidané hodnoty.“

6.2.1 Ze mzdy odvádíme státu my i zaměstnavatel:

DRUH POJIŠTĚNÍ	ZAMĚSTNANEC	ZAMĚSTNAVATEL
Zdravotní pojištění	4,5%	9%
Sociální pojištění	8,0%	26%
CELKEM	12,5 %	35%

6.2.2 Výpočet čisté mzdy 2010

Hrubá měsíční mzda	15000
Počet dětí	2 děti
Počet dětí ZTP/P	0 dětí
Invalidita	není
Držitel průkazu ZTP/P ?	Ne
Student	☐

Spočítej

Měsíční vyúčtování

	Zaměstnanec	Zaměstnavatel
Zdravotní pojištění		1350
Sociální pojištění	975	3750
Superhrubá mzda	20100	
Sleva na dani poplatník	2070 http://www.vypocet-ciste-mzdy-2010.info/	
Sleva na dani dětí	1934	
Slevy celkem	4004	
Záloha na daň	0	
Daňový bonus	989	
Čistá mzda	14339	

Konec formuláře

Mzdová kalkulačka 2010

<http://www.vypocet-ciste-mzdy-2010.info/>

6.3 Co ovlivňuje hospodaření domácnosti

Hospodaření domácností zákonitě ovlivňuje skutečnost, zda se jedná o:

- člověka, který žije sám
- dva lidi, přátele, nebo manžele
- a následně je ovlivněno počtem dětí v rodině

“Domácnost je malý stát. Měl by v ní být „DOMÁCÍ MINISTR FINANCÍ!“. Protože stát má už tuto funkci obsazenou, budeme mu říkat „MINISTR DRŽGLEŠLE. Dva lidé, kteří spolu začnou žít, si jako první měli zvyknout na to, že končí JÁ, a začíná MY, končí MOJE a začíná NAŠE.“

„A jak to funguje u nás,“ rýpla si Martina.

“Tatínek je hlava rodiny, ale jsem krk, který tou hlavou kroutí,“ nenechala se vyvést s míry maminka a s úsměvem se otočila na tatínka. Ten jen rozhodil ruce a pokýval na souhlas hlavou “rodiny.”

Tuto pozici byla v domácnosti obsadit osoba toho z manželů, který je větší šetřílek.

**STANOVTE SI PRAVIDLA HRY, KTERÉ OBECNĚ ŘÍKÁ
MANŽELSTVÍ**

1. *Budeme mít jedno společné konto*

2. *nebo výplata každého z nás půjde jako dosud na vlastní konta*

3. *Jak budeme čerpat ze společného konta*

z vlastních kont

4. *Jak to bude s „kapesným“ – kolik si kdo nechá pro „vlastní potřebu“. Vezměte v úvahu výši příjmu každého z vás, koníčky, neřesti (kouření), zdravotní stav atd.*

5. *Naše – po uzavření manželství jsou všechny příjmy společným majetkem obou manželů, bez ohledu na to, jaký má kdo vysoký příjem*

6. *Tolerance – kompromis, o tom je hlavně manželství. Pokud budete chtít společně vybudovat co nejrychleji domov, do kterého se budete rádi vracen a nebude ho brát jen jako noclehárnu, bude také důležité, abyste, možná a z rozvahou omezili svoje koníčky i neřesti-finančně.*

-
-
-
7. *A to jste zatím „jenom dva“. Přijdou děti. Není možné, aby manžel říkal, „ty bereš jen mateřskou, ale já živím rodinu“. Mějte na vědomí, že péče o rodinu, kterou jste chtěli oba dva, je rovnocenná s výdělečnou činností. A navíc, už musíte hospodařit ne ve dvou, ale ve třech, ve čtyřech*
-
-
-

6.4 Základní princip, na kterém ekonomika domácnosti funguje

- Vstupy – zboží a služby, které domácnost nakupuje
- Výstupy – ty zboží a služby, které domácnost nabízí

119. Napište, které znáte vstupy a výstupy domácnosti:

VSTUPY DOMÁCNOSTI

VÝSTUPY DOMÁCNOSTI

6.5 Pravidelné a nepravidelné výdaje domácnosti

Pravidelné výdaje jsou ty, které je nutné platit pravidelně, např. jednou měsíčně, nebo jinak v daném období:

Jsou časově neomezené:

120. Které znáte pravidelné výdaje:

121. Které znáte nepravidelné výdaje:

122. Kolik peněz mohu měsíčně utratit za vlastní koníčky a kolik bych si přál utratit a za jaké koníčky

6.6 Dovolená – co je to dovolená a kde na ni vzít peníze

123. Jak si představujete

dovolenou_____

124. Kde se na dovolenou berou

peníze_____

125. Kde berou dospělí volno na dovolenou

126. Mají rodiče, když jsou zaměstnanci, nárok na mzdu v době čerpání dovolené, nebo ne

6.7 ÚKOLY:

6.7.1 ÚKOL – POROVNÁNÍ CEN

Doma došlo mléko. Tatínek dostal za úkol dovést 10 litrů tj. jedno balení mléka. Maminka dala potřebné „logistické“, informace. „Mléko je těžké, pojedeme autem“, zavelel tatínek. V obchodě LADA mají mléko v akci za 13,00 Kč/l. Obchod je 1 km od domu. V supermarketu mají mléko v akci za 9,00 Kč/l. Obchod je 5 km od domu. Tatínek zadal dětem úkol. „Spočítejte, kam se vyplatí pro mléko vypravit?

ZADÁNÍ

Obchod	cena 1L	počet litrů	Mléko celkem	Rozdíl v Kč	vzdálenost v km
LADA	13	10		0	1
Supermarket	9,9	10			5
Doprava	benzín 1 L	spotřeba	spotřeba/L	Náklady	Rozdíl
	Kč	na 100km/l	na 1 km	na benzín	v nákl na benzín
Auto	33	9		0	
			spotřeba/L		
			na 5 km		
Auto	33	9		0	0

Náklady celkem		mléko	benzín	celkem	Rozdíl v Kč
LADA		0		0	
Supermarket		0	0	0	
Výsledek					0

6.7.2 ÚKOL - KOUŘENÍ

Propadnout kouření a alkoholu docela jednoduché. Zamysleli jste se někdy nad tím, kolik by vás tato „neřest“, jak říkají dospělí, stála, pokud by se z vás stal norický kuřák, nebo alkoholik. Nehledě na společenské důsledky.

Spočítejte, kolik vás bude stát kouření:

1. Od 15 do 18 let – 5 cigaret/ den
2. Od 18 do 30 let – 20 cigaret/den
3. Od 30 do 75 let- 40 cigaret/den

Zadání:

KOUŘENÍ	délka/ roky	počet	počet	cena	cena	Náklady
		dnů	Cigaret/den	krabičky	1 kusu	za období
Od 15 do 18 let	3		5	60		
Od 18 do 30 let	12		20	65		
Od 30 do 75 let-	45		40	70		
Celkem						

Za život prokouříte 2 048 198 Kč a troufám si říci, že i více

6.7.3 ÚKOL - ALKOHOL

Spočítejte, kolik vás bude stát pití alkoholu, ne v restauraci, ale nákup v obchodě:

1. Od 18 – 25 let 1dcl/den
2. Od 25 – 35 let 2dcl/den
3. Od 35 – 65 let 5dcl/den

Dále nepočítat, alkoholik se většinou vyššího věku nedožije.

A tomu je nutno připočítat náklady na léčbu.

ZADÁNÍ

KOUŘENÍ	délka/ roky	počet	počet	cena	cena	náklady	náklady
		dnů	litrů	1 l vodky	1 dcl	za rok	za období
Od 18 do 25 let	7	2555	0,1	180			
Od 25 do 35 let	10	3650	0,2	180			
Od 35 do 65 let-	30	10950	0,5	180			
Celkem							

6.7.4 ÚKOL – KOUPE A PRONÁJEM BYTU

Vytvořte dvojice – děvče, chlapec, kteří tvoří novomanželský pár (mohou být i 2 chlapci, nebo 2 děvčata). Každá skupina tvoří rodinu, která bude řešit daná hospodářská témata týkající se ekonomického života rodiny. Rozhodující je, že se musí shodnout na tom, jak budou postupovat.

1. Koupě, nebo pronájem bytu,

- kolik předpokládáte, že zaplatíte **za koupi** dvou a kolik za tří pokojový byt ve městě, na vesnici, mimo Prahu _____
- kolik předpokládáte, že zaplatíte **za pronájem** dvou a kolik za tří pokojový byt ve městě, na vesnici, mimo Prahu _____

2. Koupě, pronájem rodinného domu

- kolik předpokládáte, že zaplatíte **za koupi** rodinného domu ve městě, na vesnici mimo Prahu _____
- kolik předpokládáte, že zaplatíte **za pronájem** rodinného domu ve městě, na vesnici mimo Prahu _____

3. Jak postupně vybavit holý byt, co koupit první a bez čeho se obejdou, bez ohledu na časový horizont. Napište po dohodě s partnerem, partnerkou, číslo, které určí pořadí důležitosti za název potřeby. **Například: Ložnice 5, Nádobí 8 atd.**

- Mobilní telefon
- Ložnice
- Obývací pokoj
- Založení rodiny
- Auto
- Televize, rádio
- Video
- Počítač
- Videokamera

- Fotoaparát
- Nádobí
- Sporák
- Lednice
- Pračka
- Mrazák
- Vysavač
- Oblečení
- Boty
- Auto
- Motorka
- Dovolená v zahraničí u moře
- Kolo
- Hračky pro dítě
- Návštěva kadeřnice
- Koberce
- Zařízení dětského pokoje
- A co dalšího preferují

6.7.5 ÚKOL - Jaké jsou podle vás ceny základních potravin:

- 1 kg chleba _____
- Mléko _____
- Rohlík _____
- 1 kg Tvrdý salám _____
- 1 kg Měkký salám _____
- 1 litr perlivé vody _____
- 10 Vajíček _____
- 1 kg vepřového masa _____
- 1kg hovězího masa _____
- Kostka Másla _____
- Jogurt _____
- Olej _____

- 1 kg Tvrdý sýr české výroby_____
- 1kg mouky hladké_____
- 1kg krystalového cukru_____

6.7.6 ÚKOL - Jaké jsou podle vás ceny médií:

- 1 KWh elektrické energie_____
- 1 kWh plynu_____
- 1m³ vody_____
- 1q uhlí hnědého, kostka_____
- 1 plnometr dřeva_____
- Cena za 1 km nákladního auta, které vám doveze dřevo_____

6.7.7 ÚKOL - Kdy se rozhodnout pro založení rodiny. Jedno, nebo více dětí.

Dítě není o penězích, ale peníze stojí.

- Víte, kolik stojí pleny balení 20 ks_____
- Kočárek_____
- Jídlo pro miminko sunar 600g_____
- Zimní oblečení pro narozené dítě_____
- Kolik se platí měsíčně za jesle individuální podle příjmu_____
- Kolik se platí měsíčně za školku podle obce/město_____
- Máte představu o nákladech na 3 leté dítě?_____
- Kolik jsou poplatky za rozhlas, televize_____

6.7.8 ÚKOL - Jdeme nakupovat

1. Příprava na nákup:

- **NÁKUP:**

- **Položky: Předpokládaná cena: Skutečná cena:**

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

SOUČET: _____

ROZDÍL +, - _____

7 Půjčky, úvěry a hypotéky

LEKCE 7

V této lekci se děti a mládež naučí pochopit, k čemu slouží půjčka, v čem spočívá její výhodnost, jaké je riziko půjčky, výhody a nevýhody leasingu, co je to exekuce, vymáhání pohledávky a splátkový kalendář.

7.1 Půjčky, úvěry a hypotéky

“Tati, i když děláš v bance, já sice vím, že je to tvoje práce, za kterou bereš plat a ta práce tě živí, ale co si myslíš o půjčce?”

“Martino, půjčka je dobrá věc, ale je to široký pojem. Záleží na tom, na co si chceš půjčit, kolik si vyděláváš, pokud si půjčují manželé, kolik si vydělávají společně, jak vysokou si mohou dovolit splátku.”

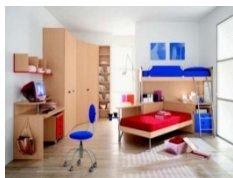

“V čem je vlastně smysl půjčky?”

“Každá smyslu plná půjčka ti přinese několik výhod. Tou první je, nemusíš dlouho šetřit. Mladí po škole začnou vydělávat a chtějí se osamostatnit. Asi by se ti také nechtělo bydlet v 25 letech s rodiči. Pronajmeš si byt, ale musíš ho vybavit příslušenstvím a nábytkem. Máš dvě možnosti. Z každé výplaty si něco koupit, nebo si peníze, nejlépe v bance půjčit. Budeš splácet, zaplatíš sice úroky, ale vzhledem k inflaci cena peněz klesá. Ve výsledku, po několika letech splácení, nezaplatíš na úrocích tolik peněz. Nakreslím ti příklad.

Chceš si vybavit jeden pokoj,

koupit lednici

a nejn nutnější nádobí

Na to potřebuješ 75 000 Kč. Tvůj čistý plat je 12 000 Kč. Můžeš si dovolit splácet 2 000 Kč/měsíčně, to je 24 000 Kč/rok

Výše úvěru:

Kč

Perioda splátek:

Počet splátek:

Výše splátky:

Kč

Cvičení RPSN

13,438 %

Celkem zaplatíte: 96 000 Kč

<http://www.penize.cz/kalkulacky/RPSN#calcul>

POZOR na nebankovní sektor – zaplatíte na úrocích 30% a více!!

„Tady máš výpočet půjčky. Celkově zaplatíš 2000 Kč x 48 měsíců = 96000 Kč, tedy + 21000 Kč. A teď ti ukáži inflaci za ty 4 roky, co budeš splácet.“

Výpočet inflace při půjčce 75000Kč/4 roky

Inflace 3 %	aktuální	100	Inflace	Inflační	hodnota
rok	hodnota	%	%	hodnota	peněz
1	75000	100	3	2250	72750
2	72750	100	3	2183	70568
3	70568	100	3	2117	68450
4	68450	100	3	2054	66397

Inflace 5 %	aktuální	100	Inflace	Inflační	hodnota
rok	hodnota	%	%	hodnota	peněz
1	75000	100	5	3750	71250
2	71250	100	5	3563	67688
3	67688	100	5	3384	64303
4	64303	100	5	3215	61088

Inflace 10 %	aktuální	100	Inflace	Inflační	hodnota
rok	hodnota	%	%	hodnota	peněz
1	75000	100	10	7500	67500
2	67500	100	10	6750	60750
3	60750	100	10	6075	54675
4	54675	100	10	5468	49208

Při inflaci 3% bude hodnota 75 000 Kč po 4 letech 66 397 Kč

Při inflaci 5% bude hodnota 75 000 Kč po 4 letech 61 088 Kč

Při inflaci 10% bude hodnota 75 000 Kč po 4 letech 49208 Kč

Tak co, vyplatí se půjčka, která je smyslu plná?“

127. Jaký je rozdíl v Kč při inflaci 5% ve 4 roce půjčky

“Máš pravdu, bydlech v holých zdech a nemoci si pozvat ani přátele, to tedy ne. Ale na co si mám dát pozor. Půjčka je přece obchod jako každý jiný a banka chce mít co nejvyšší zisky“

“Při sjednávání úvěru, je potřeba dát si velký pozor na smlouvu o půjčce, nebo úvěru! Zejména by tě měla zajímat výška RPSN v % anebo úroky a pokuty v případě opožděné splátky.“

“A co když se rozhodnu koupit si dům. Slyšela jsem, že existuje speciální půjčka?”

“Ano Martino, ta půjčka se jmenuje HYPOTEČNÍ – krátce hypotéka. Hypotéka vyžaduje určitou, řekněme tomu pojistku, tedy jištění například i rozestavěnou nemovitostí. Musíš být občanem ČR, být starší 18 let a dostatečný uznatelný příjem. Tento typ půjčky použiješ, pokud si chceš koupit nemovitost – tedy byt, dům, nebo chceš stavět byt nebo dům. Můžeš z ní koupit i stavební pozemek. Ale vždy se to chce informovat u poskytovatelů hypoték a najít si tu nejvýhodnější a to zejména z dlouhodobého hlediska, platit budeš 20 a více let. S tím se smíř.”

Příklad: Představte si domácnost, která zvažuje čerpání hypotéky ve výši 2 mil. Kč na 20 let s úrokovou sazbou 5 %. Splátka takového úvěru by činila cca 13 200 Kč (+ 150 Kč poplatek za vedení úvěru). Pokud by se měla domácnost značně vyčerpat z likvidní rezervy, bylo by pro ni mnohem bezpečnější čerpat hypotéku kupříkladu 2,1 mil. Kč. Měsíční splátka by stoupla na cca 13 860 Kč (tedy o 660 Kč), ovšem domácnost by měla k dispozici 100 tis. Kč na nenadálé události.

Pochopitelně likvidní prostředky nejsou zadarmo. Za půjčených 100 tis. Kč od banky platí v tomto případě domácnost 5 tis. Kč ročně, uloží-li je na spořicí účet, získá při nejlepší vůli 2 tis. Kč za rok. Otázka pak zní: Stojí za 3 000 Kč rezerva, která je kdykoli k dispozici? (Tip: Hypotéka se "spořicím účtem": Zase méně možností)

7.1.1 Přehled - srovnání některých hypoték nabízených na trhu v ČR

banka	minimální úrok. sazba	poplatek za úvěr	vedení účtu (měsíčně)	splátka úvěru	celkové náklady
Česká spořitelna	3.39%	5000,-	150,-	5 445,-	5 616,-
ČSOB	3.53%	8000,-	220,-	5 514,-	5 768,-
eBanka	3.14%	6500,-	150,-	5 322,-	5 499,-
GE Money Bank	3.09%	0,-	600,-	5 297,-	5 897,-
HVB Bank	3.71%	9000,-	150,-	5 604,-	5 792,-
Komerční banka	3.43%	9000,-	100,-	5 464,-	5 602,-
Raiffeisenbank	3.87%	8000,-	150,-	5 685,-	5 869,-

Wüstenrot	3.10%	8000,-	150,-	5 302,-	5 486,-
Živnostenská banka	3.59%	9000,-	200,-	5 544,-	5 782,-

<http://hypoteky.penize.org/srovnani-hypotecnich-uveru/>

128. K čemu se dá využít hypotéka

“Další možností půjčky je LEASIG. Lidé ho využívají zejména při koupi aut.“

“Bezva, splnil se mi sen, jdu si půjčit na auto.“

“Auto nemáš, ale brzdi Marku. Nevyděláváš a zatím my dotujeme tebe.“

“V tomto případě auto, je po celou dobu majetkem financující (leasingové) společnosti a teprve na konci leasingu přechází vlastnictví na zákazníka. Ve splátkách platíš nejen auto, úroky, ale i povinné a havarijní pojištění po celou dobu leasingu a to nejsou stokoruny, ale tisíce měsíčně. Ještě se při leasingu setkáš se lovem AKONTACE - to je částečná, první, platba předem a uvádí se v procentech.

Leasingem si může třeba podnikatel pořídit i stroje a zařízení pro vybavení firmy atd.“

7.2 Leasingová kalkulačka pro výpočet měsíční splátky a navýšení leasingové smlouvy.

Leasingový úrok se zpravidla pohybuje od 4,0 do 9,0 % dle výše akontace

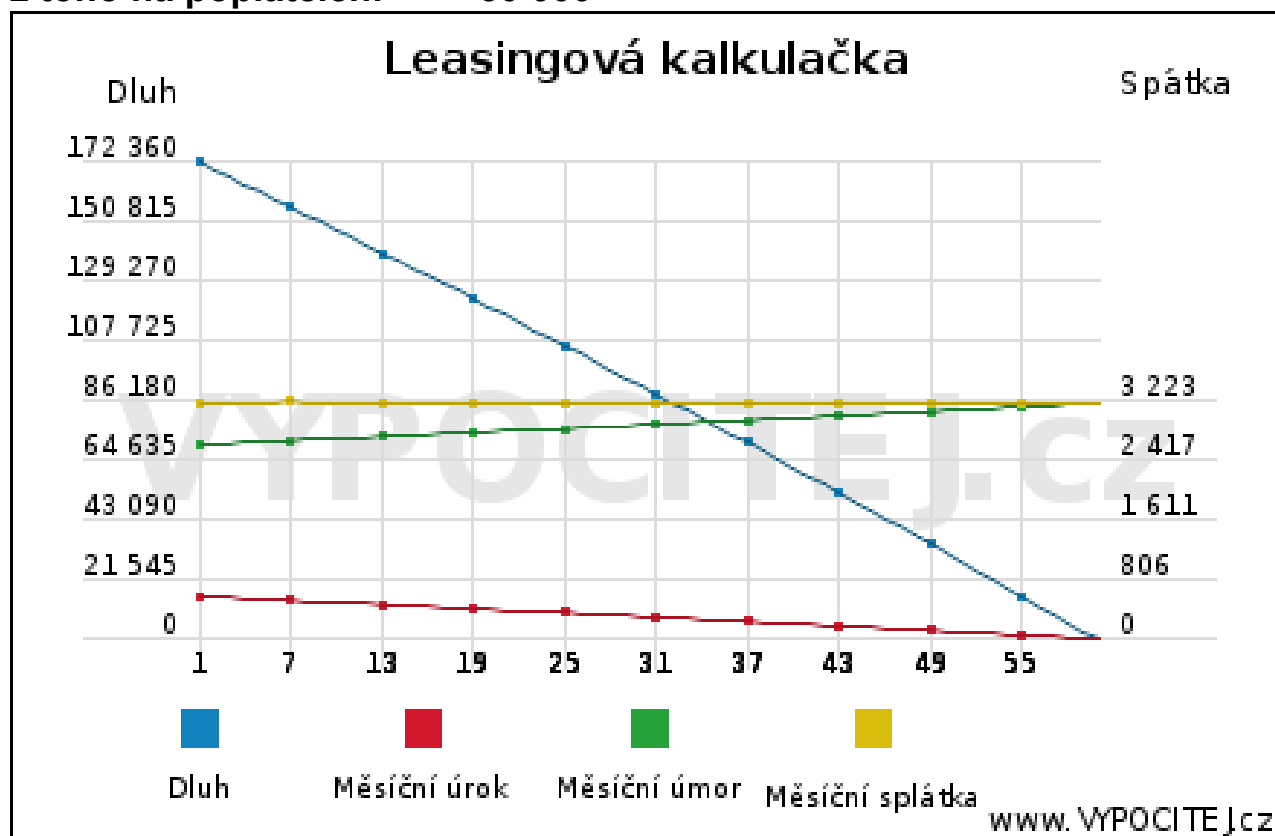
7.2.1 Leasingová kalkulačka

Pořizovací cena:	250 000
Akontace (%):	30
Roční úrok (%):	4,00
Roční poplatky (pojištění atd.):	10000
Počet měsíců:	60
vypočítej	

Aktualizováno

7.2.2 Vypočet leasingu

měsíční splátka:	4 056
počet měsíců:	60
akontace:	75 000
celkem zaplatíte:	243 373
celkem přeplatíte:	68 373
z toho na poplatcích:	50 000

7.2.3 Tabulka splátek leasingu

měsíc	počáteční hodnota	úrok	poplatky	úmor	konečná hodnota
1	175 000	583	833	2 640	172 360
2	172 360	575	833	2 648	169 712
3	169 712	566	833	2 657	167 055
4	167 055	557	833	2 666	164 389
5	164 389	548	833	2 675	161 714
6	161 714	539	833	2 684	159 030
7	159 030	530	833	2 693	156 337
8	156 337	521	833	2 702	153 636
9	153 636	512	833	2 711	150 925
10	150 925	503	833	2 720	148 205
11	148 205	494	833	2 729	145 476
12	145 476	485	833	2 738	142 738
13	142 738	476	833	2 747	139 991
14	139 991	467	833	2 756	137 235
15	137 235	457	833	2 765	134 469
16	134 469	448	833	2 775	131 695
17	131 695	439	833	2 784	128 911
18	128 911	430	833	2 793	126 118
19	126 118	420	833	2 802	123 315
20	123 315	411	833	2 812	120 503
21	120 503	402	833	2 821	117 682
22	117 682	392	833	2 831	114 851
23	114 851	383	833	2 840	112 011
24	112 011	373	833	2 850	109 162
25	109 162	364	833	2 859	106 303
26	106 303	354	833	2 869	103 434
27	103 434	345	833	2 878	100 556
28	100 556	335	833	2 888	97 668
29	97 668	326	833	2 897	94 771
30	94 771	316	833	2 907	91 864
31	91 864	306	833	2 917	88 947
32	88 947	296	833	2 926	86 021
33	86 021	287	833	2 936	83 085
34	83 085	277	833	2 946	80 139
35	80 139	267	833	2 956	77 183

36	77 183	257	833	2 966	74 218
37	74 218	247	833	2 975	71 242
38	71 242	237	833	2 985	68 257
39	68 257	228	833	2 995	65 261
40	65 261	218	833	3 005	62 256
41	62 256	208	833	3 015	59 241
42	59 241	197	833	3 025	56 215
43	56 215	187	833	3 036	53 180
44	53 180	177	833	3 046	50 134
45	50 134	167	833	3 056	47 078
46	47 078	157	833	3 066	44 012
47	44 012	147	833	3 076	40 936
48	40 936	136	833	3 086	37 850
49	37 850	126	833	3 097	34 753
50	34 753	116	833	3 107	31 646
51	31 646	105	833	3 117	28 528
52	28 528	95	833	3 128	25 401
53	25 401	85	833	3 138	22 262
54	22 262	74	833	3 149	19 114
55	19 114	64	833	3 159	15 955
56	15 955	53	833	3 170	12 785
57	12 785	43	833	3 180	9 605
58	9 605	32	833	3 191	6 414
59	6 414	21	833	3 202	3 212
60	3 212	11	833	3 212	0

129. K čemu slouží LEASING

130. Co je to akontace

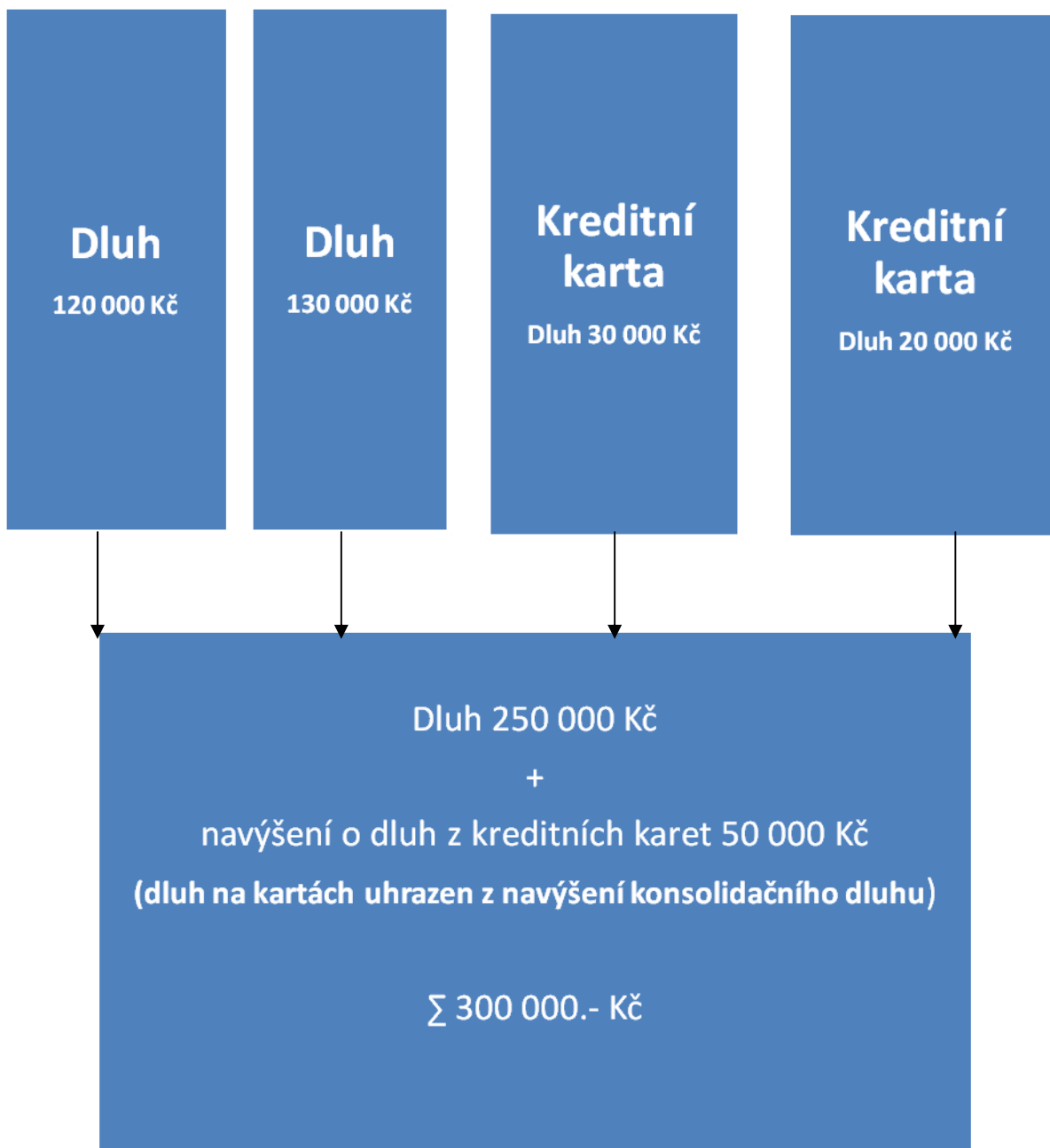
“I jako bankéř umím pochopit, že si lidé potřebují půjčit peníze. Co neumím pochopit, proč si půjčují třeba na dovolenou a na dárky. A když už, tak proč u různých bankovních ústavů. Mají 3 - 4 půjčky. Splácejí různé částky, v různých termínech a zapomínají na splátky.“

“To je dobře, že o tom mluvíš, Martine. Dnes za mnou byl ve škole kolega, s tím, že mají dvě půjčky u dvou bank a aby toho nebylo dost, tak mají i dluhy na dvou kreditních kartách. Mám se tě zeptat, co se s tím dá dělat.“

“Ano, jsem doktor přes půjčky. Ale vážně, Marcelo, existuje tak zvaná KONOSOLIDACE PŮJČEK. Pošli ho za mnou. Zjistím, jak vysoké má dluhy a navrhnou mu následující řešení: Sloučím mu ty dvě půjčky do jedné. Tuto půjčku navýšíme o dluhy z kreditních karet. Tím navýšením se zbaví dluhu z kreditních karet a bude mít jednu půjčku u jedné banky. Bude to pro něho výhodné.“

131. Co je to konsolidace půjček

132. Dají se konsolidovat dluhy z kreditních karet

“Já vám do toho nechci moc mluvit, ale když se bavíte o půjčkách, myslíte i na sebe na svůj majetek. Máte pojištění domu a jeho vybavení a co vy. Pojistili jste sebe a hlavně Marka s Martinou? V dnešní době by měl každý investovat část svých peněz do bezpečí a jistot nejen pro sebe, ale i pro své blízké. Ať už se to týká pojištění osob nebo pojištění majetku, vždy jde o vaši jistotu do budoucnosti.

V dnešní době by měl každý investovat část svých peněz do bezpečí a jistot nejen pro sebe, ale i pro své blízké. Ať už se to týká pojištění osob nebo pojištění majetku, vždy jde o vaši jistotu do budoucnosti.“

“Dědečku, to víš, že myslíme na majetek i na sebe. Máme pojištěný domek i vybavení. Máme pojištěné auto a máme životní i úrazová pojištění. Ty peníze sice nejsou to hlavní, ale rozhodně to zmírní následky na majetku a pomůže v případě úrazu při léčení.“

“A hlavně vysvětlete mladým, že závazky se musí platit, půjčky i pojištění. Včera jsem potkal mladého Zpozdílka. Nadával jako špaček, ale nakonec se ukázalo, že si za všechno může sám. Zadlužil se, nemyslel na zadní vrátka a ke všemu přišel o práci. Bylo mi ho líto, ale už mu na dveře klepe exekutor.

133. Co je to exekuce

7.3 Než dorazí exekutor

7.3.1 Vzor urgency ke splátce

Vážený pan(i)

Titul. Jméno Příjmení

Ulice

PSČ Město

V.....dne:.....

Dopis č.j.XXXX/rok Vyřizuje/tel.XXXXXX/xxxx.....

Vážený pane (paní).

Prohlašujeme, že navzdory naší urgenci č.j. XXXX/rok, ze dne..... jste neuhradil pohledávku, kterou máte k XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX.

ve výši.....- Kč.

V takovém případě nedáváte jinou možnost, než řešit spor právní cestou.

Na základě smluvních podmínek spadá právní řešení pod jurisdikci

.....

V případě, že nebude platba uhrazena na konto naší společnosti do 10dnů od odeslání dopisu, budeme nuceni celou záležitost předat k soudnímu projednání.

Další skutečností, která vyplyne z vašeho jednání, bude, že budete zařazen do seznamu dlužníků našeho klienta, popř. do Centrálního registru dlužníků.

Dalším krokem, který bude navazovat na Váš dluh, je řešení pohledávky prostřednictvím Exekutorského úřadu v – vstup do Vašeho soukromí.

Jakmile budou zahájeny právní úkony, Vaše náklady vzrostou, neboť budete muset v každém případě hradit poplatky spojené s exekucí. Věříme, že využijete našeho posledního vstřícného kroku.

V případě potřeby nás prosím kontaktujte:

Telefon: MOBIL: FAX: e-mail:

Příloha: 2x stejnopis splátkového kalendáře

S pozdravem

podpis

7.3.2 VZOR Splátkového kalendáře

Dohoda o uznání dluhu a splátkový kalendář

Dohoda číslo....../..

DLUŽNÍK:.....

VĚŘITEL:.....

KONTO VĚŘITELE:.....

DATUM UZNÁNÍ DOHODY:.....

POPLATEK Z PRODLENÍ: 10%

SPLÁTKOVÝ KALENDÁŘ:

Ke dni	Splátka
--------	---------

1.	
----	--

2.	
----	--

3.	
----	--

4.	
----	--

V případě potřeby nás prosím kontaktujte:

Telefon: MOBIL:

FAX: e-mail

Dlužník

Věřitel

Jméno a příjmení

Podpis

Jméno a příjmení

Podpis

7.3.3 EXEKUCE Co je exekuce ?

Exekuce je nucený výkon rozhodnutí v případě, že povinná osoba včas a řádně nesplní povinnost, kterou má stanovenou vykonatelným rozhodnutím. Exekuce je procesními normami svěřena různým správním orgánům.

7.3.4 Účastníci řízení

Účastníky exekučního řízení jsou povinný a oprávněný.

7.3.5 Exekuce prodejem zástavy pro zajištěnou pohledávku

Nedobrovolnou veřejnou dražbou.

7.3.6 Jak spočítat, kolik stojí spotřebitelská půjčka

Chci si půjčit 50 tisíc korun se splatností na 36 měsíců. Od poskytovatele je třeba zjistit měsíční splátku včetně všech poplatků související s úvěrem.

• **Náklady za celé tři roky (za 36 měsíců):**

Měsíční splátka 1 731 korun krát 36 měsíců + 550 korun za jednorázový poplatek za zpracování úvěru + 50 korun krát 36 měsíců za správu úvěru = 64 666 korun

Za půjčku 50 tisíc korun přeplatíte za 36 měsíců celkově 14 666 korun.

• **Náklady rozpočítané na jeden měsíc:**

Celkové měsíční náklady: 1731 korun + 15,30 korun (rozpočtený jednorázový poplatek za zpracování úvěru) + 50 korun za správu úvěru = 1796,30 korun

Zdroj: http://finance.idnes.cz/jak-poznat-nejlevnejsi-pujcku-staci-spravne-pocitat-pcf-viteze.asp?c=A100121_090720_uver_sov

7.3.7 Tabulka splátek – nebankovní sektor PROVIDENT

Podívejte se na podrobnou tabulku splátek a vyberte si půjčku přesně pro Vás. Půjčka Provident nabízí maximální přehlednost a je vždy bez skrytých poplatků.

Výše splátky závisí na částce a délce splátkového období

Výše půjčky	Doba splácení	Týdenní splátka	Celkové poplatky	RPSN	Celkem ke splacení	Poslední splátka		
3 000 Kč	30 týdnů	165 Kč	1 902 Kč	512,59%	4 902 Kč	117 Kč		
6 000 Kč	30 týdnů	330 Kč	3 804 Kč	512,59%	9 804 Kč	234 Kč		

Výše splátky závisí na částce a délce splátkového období

Výše půjčky	Doba splacení	Týdenní splátka	Celkové poplatky	RPSN	Celkem ke splacení	Poslední splátka		
6 000 Kč	45 týdnů	234 Kč	4 356 Kč	299,81%	10 356 Kč	60 Kč		
6 000 Kč	60 týdnů	186 Kč	5 016 Kč	224,28%	11 016 Kč	42 Kč		
8 000 Kč	30 týdnů	440 Kč	5 072 Kč	512,59%	13 072 Kč	312 Kč		
8 000 Kč	45 týdnů	312 Kč	5 808 Kč	299,81%	13 808 Kč	80 Kč		
8 000 Kč	60 týdnů	248 Kč	6 688 Kč	224,28%	14 688 Kč	56 Kč		
10 000 Kč	30 týdnů	550 Kč	6 340 Kč	512,59%	16 340 Kč	390 Kč		
10 000 Kč	45 týdnů	390 Kč	7 260 Kč	299,81%	17 260 Kč	100 Kč		
10 000 Kč	60 týdnů	310 Kč	8 360 Kč	224,28%	18 360 Kč	70 Kč		
14 000 Kč	30 týdnů	770 Kč	8 876 Kč	512,59%	22 876 Kč	546 Kč		
14 000 Kč	45 týdnů	546 Kč	10 164 Kč	299,81%	24 164 Kč	140 Kč		
14 000 Kč	60 týdnů	434 Kč	11 704 Kč	224,28%	25 704 Kč	98 Kč		
18 000 Kč	30 týdnů	990 Kč	11 412 Kč	512,59%	29 412 Kč	702 Kč		
18 000 Kč	45 týdnů	702 Kč	13 068 Kč	299,81%	31 068 Kč	180 Kč		
18 000 Kč	60 týdnů	558 Kč	15 048 Kč	224,28%	33 048 Kč	126 Kč		
20 000 Kč	30 týdnů	1 100 Kč	12 680 Kč	512,59%	32 680 Kč	780 Kč		
20 000 Kč	45 týdnů	780 Kč	14 520 Kč	299,81%	34 520 Kč	200 Kč		
20 000 Kč	60 týdnů	620 Kč	16 720 Kč	224,28%	36 720 Kč	140 Kč		
24 000 Kč	30 týdnů	1 320 Kč	15 216 Kč	512,59%	39 216 Kč	936 Kč		
24 000 Kč	45 týdnů	936 Kč	17 424 Kč	299,81%	42 424 Kč	240 Kč		
24 000 Kč	60 týdnů	744 Kč	20 064 Kč	224,28%	44 064 Kč	168 Kč		
28 000 Kč	45 týdnů	1 092 Kč	20 328 Kč	299,81%	48 382 Kč	280 Kč		
28 000 Kč	60 týdnů	868 Kč	23 408 Kč	224,28%	51 408 Kč	196 Kč		
30 000 Kč	45 týdnů	1 170 Kč	21 780 Kč	299,81%	51 780 Kč	300 Kč		
30 000 Kč	60 týdnů	930 Kč	25 080 Kč	224,28%	55 080 Kč	210 Kč		
34 000 Kč	45 týdnů	1 326 Kč	24 684 Kč	299,81%	58 684 Kč	340 Kč		
34 000 Kč	60 týdnů	1 054 Kč	28 424 Kč	224,28%	62 424 Kč	238 Kč		
38 000 Kč	45 týdnů	1 482 Kč	27 588 Kč	299,81%	65 588 Kč	380 Kč		
38 000 Kč	60 týdnů	1 178 Kč	31 768 Kč	224,28%	69 768 Kč	266 Kč		
40 000 Kč	45 týdnů	1 560 Kč	29 040 Kč	299,81%	69 040 Kč	400 Kč		
40 000 Kč	60 týdnů	1 240 Kč	33 440 Kč	224,28%	73 440 Kč	280 Kč		
44 000 Kč	60 týdnů	1 364 Kč	36 784 Kč	224,28%	80 784 Kč	308 Kč		
48 000 Kč	60 týdnů	1 488 Kč	40 128 Kč	224,28%	88 128 Kč	336 Kč		
50 000 Kč	60 týdnů	1 550 Kč	41 800 Kč	224,28%	91 800 Kč	350 Kč		

<http://www.pujcky.cz/pujcky/nebankovni-pujcky-bez-registru-ihned-provident/vyse-splatek/>

8 *Financování vzdělávání*

LEKCE 8

Lekce obsahuje základní poznatky o způsobu financování vzdělávání. Děti a mládež se seznámí s nároky na vzdělávání, nutností spoření na výdaje s tímto spojené atd.. Uvědomit si finanční náročnost při dojíždění do školy. 10 základních otázek a odpovědí týkajících se financování vzdělávání

Všechno v životě má svoji cenu. Přitom nemusí jít jen o peníze. Vzdělání právě patří ke kombinaci, kdy se snoubí vložení finanční prostředky jako perspektiva do budoucna. A tak, jak se nyní rozhoduje Martina, co dál po základní škole, tak se jednou musí rozhodnout každý z vás. Někdo má vyhraněné představy čím chce být, někdo ale do poslední chvíle neví, co dál.

“Martino, je 14 let, už ses rozhodla, kam zamíříš po základní škole?”

“Představu mám, ale pořád zvažuji tři varianty. Dvě jsou s maturitou a jedna učební obor.”

“Já ti s tím rozhodováním, alespoň co se týká té maturity, pomůžu. Řeknu ti následující příklad.

Příklad:

V devadesátých letech dvacátého století byl v New Yorku nedostatek popelářů. Městu hrozil odpadkový kolaps a tím šíření hlodavců a nemocí. Situace byla opravdu vážná. Radní města se rozhodli tuto situaci vyřešit.

Zvýšili plat popelářů tak, že přesahoval plat učitelů. Zrušili pracovní dobu jako takovou a zavedli jedno kritérium – do kolika hodin musí být určený rajon uklizen. Popeláři získali další motivace. V různých bistroch měli zdarma snídani, svačinu, oběd. Tato opatření přilákala některé nezaměstnané bez ohledu na vzdělání, pro které byla tato pracovní nabídka minimálně překlenovacím řešením. Radní zažehnali krizi. Učitelům se to nelíbilo, ale pracovní trh rozhodl. Učitelů byl nadbytek, popelářů nedostatek.

Nyní může být situace třeba obrácená.

8.1 Financování vzdělávání

8.2 Systém vzdělání v České republice

134. Chtěli byste studovat na střední škole, nebo se vyučit

135. Kolik stojí ubikace během studia na střední škole mimo moje město

136. Jaké jsou možné zdroje financování studia

137. Kdo platí moje vzdělávání

8.3 10 Otázek k financování studia

8.3.1 Otázka č. 1 půjčky studentům

Neustále mě zaráží, že "pouze" 40% studentů by podle nedávného výzkumu mělo zájem o státní půjčku na pokrytí svých životních nákladů. (viz <http://www.reformy-msmt.cz/reforma-terciarniho-vzdelavani/vyzkum-student...>) Tentýž výzkum ukazuje, že "Zhruba pouze polovina studentů uvádí, že jejich příjmy pokrývají jejich výdaje" a "Téměř dvě pětiny studentů uvádí, že nedostatek financí může ohrozit pokračování jejich studia." Nepředpokládám, že by o státní půjčku měli mít zájem jen oni. Těch 40% se mi zdá málo ve chvíli, kdy se půjčka (téměř??) neúročí a splácí se procentem z příjmů až po dokončení studia (nehrozí tedy problém při neschopnosti splácet). Kde tedy hledat problém? Je mezi studenty špatné povědomí o tom, jak by půjčka pracovala? Je tu nedostatek informací od těch, co reformu připravují? Nebo je vysvětlení pořád příliš komplikované - napadá někoho nějaké lepší? Za své určitě mohou média, která budou psát o výbušném tématu jako je školné spíš než o potřebných státních půjčkách pro studenty - ale to snad nemůže být jediné vysvětlení. Bohužel nestuduji na univerzitě v ČR - a proto se ptám všech z vás, co mají bezprostřední kontakt z českým univerzitním prostředím. Ze zahraničí podobný systém půjček navíc znám, a tak mi přijde jako správný krok dopředu a nerozumím tomu, proč má doma tak malou podporu.

Odpověď č. 1 půjčky studentům

U nás není zájem o půjčky tak veliký jako v západních zemích z několika důvodů. Předně, financovat cokoli z úvěrů nemá zatím u nás takovou tradici, jako v západních zemích, kde žít na dluh je mnohem rozšířenější. Dále, přímé náklady studentů jsou u nás pořád ještě nižší než v západních zemích, i díky tomu, že se neplatí školné. Významnou roli hraje i to, že v západních zemích jsou studenti na rodičích více nezávislí, méně často bydlí s rodiči a je tam dlouhodobě pěstovaná "studentská kultura nezávislosti", která se u nás teprve formuje. Dalším důvodem je zatím slabá

pozitivní zkušenost s půjčkami. I když ve výzkumu byla otázka položena tak, aby si studenti dokázali představit něco jiného než komerční hypotéčně splácené půjčky, ze kterých mají logicky strach, zřejmě se jim to nedařilo. Strach převládl nad racionální úvahou. Kombinace všech těchto faktorů pak vede k tomu, že si studenti řeknou "půjčku až v nejkrajnějším případě", zatímco ve většině vyspělých zemí je to jeden z nejběžnějších zdrojů financování studia.

Pozitivní vztah k půjčkám se bude formovat postupně a v závislosti na pozitivních zkušenostech. Překonávat stereotypy a odbourávat psychologické bariéry není snadné a trvá to dlouho. Proto bude tak důležité, aby studentské půjčky byly hned na začátku nastaveny po všech stránkách jako "přívětivé", počínaje administrativou nutnou k získání půjčky až po podmínky jejich splácení. Výzkumem zjištěný zájem o půjčky u zhruba 40 % studentů je z tohoto hlediska spíše slibný.

8.3.2 Otázka č. 2 půjčky studentům

Pořád mi není jasné, jak by měly studentské půjčky fungovat? Kolik bychom si my studenti, mohli případně půjčit, a jak by to bylo se splácením?

Odpověď č. 2 půjčky studentům

Chceme, aby pro studenty byly půjčky přijatelné. Toho chceme dosáhnout především nastavením co nejnižších úroků a splácením až po ukončení studia. Za nejdůležitější považujeme, aby výše splátek byly závislé na výši příjmů absolventů. Půjčka navíc má být pouze doplňkovým zdrojem chybějících prostředků, určených na pokrytí životních nákladů při studiu. To znamená, že má pokrýt pouze chybějící prostředky do celkové výše životních nákladů.

Výši stropu pro studentskou půjčku, úroky a další parametry systému nyní nastavujeme pomocí simulačních modelů. Z výzkumu mezi studenty, který jsme nyní provedli již víme, že životní náklady studenta v denním studiu na veřejné vysoké škole jsou v průměru 8 500 Kč měsíčně, u studentů soukromých vysokých škol je to dokonce v průměru 15 155 Kč měsíčně.

Poslední propočty ukazují, že půjčky by mohly pohybovat okolo 4000 Kč měsíčně, což kupodivu odpovídá i představám studentů, kolik by asi tak chtěli půjčovat. Jedním ze zdrojů finanční pomoci by mělo být také zvýhodněné spoření na vzdělání, které půjčky doplní. Předpokládáme, že daňově výhodná státní podpora bude motivovat rodiče k dlouhodobému strádání malých částek na budoucí studijní náklady dětí. To ve spojení s univerzálními studentskými půjčkami umožní rozložit náklady na studium do dostatečně dlouhého časového období, a to jak před samotným zahájením studia během studia, tak po jeho ukončení. To významným způsobem sníží hrozbu neúnosné finanční zátěže.

8.3.3 Otázka č. 3 půjčky studentům a komerční banky

Zatím k nám studentům banky moc vstřícné nejsou, myslíte si, že jsou u nás banky na takové vstřícné studentské půjčky připraveny?

Odpověď č. 3 půjčky studentům a komerční banky

Banky již nyní vedou studentům běžné účty a jsou na studentské půjčky připraveny, protože ve studentech vidí zajímavé klienty s potenciálně vysokými příjmy.

Rozhodnutí o tom, jak velkou roli sehraje v systému státních půjček komerční banky, padne později. Podařilo se nám sestavit naprosto unikátní tým odborníků s různou specializací, kteří systém společně s námi připravují a snaží se vybrat variantu státních půjček takovou, která bude nejvýhodnější pro studenty, samozřejmě s ohledem na to, že systém půjček nesmí být dlouhodobě ztrátový.

V současné době mají půjčku od komerčních bank jen čtyři procenta studentů, zejména proto, že musí mít student ručitele, většinou rodiče. Princip námi navrhovaných půjček je, že student ručí svým budoucím příjmem ze zaměstnání a splácí procento příjmů jako absolvent. To je oproti hypotékám nebo současným úvěrům nesrovnatelný rozdíl. Pokud studentovi klesne příjem, z důvodu nemoci nebo práce na částečný pracovní úvazek, klesne také splátka, protože absolvent splácí procento z příjmů, které jsou dočasně nižší.

8.3.4 Otázka č. 4 investice do vzdělání

Jako rodič se trochu bojím, aby se mé dítě zadlužovalo. Myslíte si, že je vzdělání opravdu dobrou investicí, za kterou by se mělo platit?

Odpověď č. 4 investice do vzdělání

Je známo, že příjmy absolventů vysokých škol rostou po ukončení studia strměji než příjmy osob s nižším vzděláním. Vysokoškolák "dožene" v celoživotních příjmech středoškoláka zhruba ve 34 letech. Studenti vnímají vysokoškolské vzdělání jako dobrou životní investici, která má podle údajů OECD v České republice až třicetiprocentní zhodnocení. Už Benjamin Franklin řekl: "Investice do vědění nesou nejvyšší úrok".

Na 70 procent studentů předpokládá, že vysokoškolské studium je cesta k nadprůměrnému příjmu. Podle výzkumu studentů vysokých škol se však liší očekávání mužů. Dva roky po nástupu do prvního zaměstnání muži očekávají příjem 28 tisíc, zatímco ženy pouze 22 tisíc korun. Pochopitelně existují i rozdíly v očekávaných příjmech podle oborů studia. I tomu je třeba systém půjček přizpůsobit.

8.3.5 Otázka č. 5 model vícezdrojového financování životních nákladů při studiu

Jak model návrhu vícezdrojového financování vypadá? Inspirovali jste se někde v zahraničí?

Odpověď č. 5 model vícezdrojového financování životních nákladů při studiu

Naše práce byly zahájeny již na podzim loňského roku, kdy jsme hledali příklady dobré praxe v zahraničí. Provedli jsme rešerše mnoha zemí, jako je Velká Británie, Finsko, Švédsko, Maďarsko, Nizozemí ale i Austrálie, Nový Zéland a Spojené státy

americké. Nechtěli jsme se inspirovat pouze v oblasti půjček, ale v celém systému finanční pomoci studentům. Z každé země jsme vybrali to nejlepší. Například Maďarský systém půjček má velmi nízké náklady na správu, poskytování a vymáhání půjček, na Novém Zélandu nás inspirovala opatření v systému půjček, směřovaná proti odlivu mozků studentů, kteří studují v zahraničí.

Nizozemí je nám nejbližší kulturně a má nejpropracovanější systém jednotlivých částí finanční pomoci studentům, totiž princip více zdrojového financování a ekonomické samostatnosti studenta bez věkové hranice 26 let. Studenti si staví pyramidu částí finančních nákladů, která se skládá z grantů, stipendií, příležitostné práce, příspěvků od rodičů, úspor, půjček, příplatků na partnera, na studenta žijícího bez rodičů a podobně. To je směr, kterým jsme se rozhodli vydat i u nás v České republice.

Podívejte se do sekce Finanční pomoc krok za krokem, kterou brzo rozšíříme:

<http://www.reformy-msmt.cz/financni-pomoc-studentum/cilovy-stav>

8.3.6 Otázka č. 6 výzkum studentů vysokých škol

Proč jste dělali výzkum studentů vysokých škol?

Odpověď č. 6 výzkum studentů vysokých škol

Výzkum studentů vysokých škol je pro nás cenným zdrojem informací pro přípravu parametrů návrhu finanční pomoci studentům. Z výzkumu mezi 11 743 studenty vyplývá, že celkové životní náklady při denním studiu na veřejné vysoké škole činí v průměru 8 163 Kč měsíčně. U studentů soukromých vysokých škol jsou životní náklady dokonce v průměru 11 591 Kč měsíčně (očistěno od školného). Celkem 80 procent příjmů studentů, ze kterých hradí náklady spojené se studiem, pochází od rodičů studenta (45 procent příjmu) a z vlastního výdělku studenta (35 procent). Půjčky, stipendia a jiné zdroje finanční pomoci jsou zanedbatelné. Téměř polovina studentů (45 procent) přitom uvádí, že jejich finanční zdroje nejsou dostatečné na pokrytí nákladů spojených se studiem. Pětina studentů (18 procent) uvedla, že studium jejich rodiče neúměrně finančně zatěžuje. Výsledky výzkumu využijeme pro vypracování návrhu reformy finanční pomoci studentům.

8.3.7 Otázka č. 7 důvody přípravy návrhu finanční pomoci

Je finanční pomoc studentům opravdu tak důležitá?

Odpověď č. 7 důvody přípravy návrhu finanční pomoci

Absence účinného systému finanční pomoci studentů je jednou z příčin velkých nerovností v přístupu k vysokoškolskému vzdělání. Hladinou nerovností dlouhodobě patříme k neproblematičtějším zemím v EU, například pokud má otec potencionálního studenta sám vysokoškolské vzdělání, má jeho potomek téměř třikrát větší šanci, že bude na vysoké škole také studovat, než by měl v případě, že by vzdělání otce nemělo žádný vliv na šanci studovat.

Z výzkumu vyplývá, že na nerovných možnostech vystudovat vysokou školu se

podílí schopnost rodiny financovat studium, neboť 90 procent studentů finančně podporují rodiče, přičemž průměrně jim přispívají částkou 3 668 Kč měsíčně. Celkem 71 procent studentů uvedlo, že během studia pracuje, přičemž jejich průměrný vlastní výdělek je 4 170 Kč měsíčně. Politici musí rozhodnout, nechají-li studenty vysokých škol ekonomicky závislé na rodičích a jejich vlastních výdělcích. Současný stav umocňuje sociální nerovnosti, prodlužuje dobu studia a má negativní dopad na studijní výsledky, proto náš tým připravuje pro ministerstvo školství návrh na zavedení moderního systému finanční pomoci studentům, který by ekonomické bariéry odstranil a studium umožnil všem nadaným mladým lidem, kteří o něj projeví zájem.

8.3.8 Otázka č. 8 půjčky studentům ve výzkumu

Zabýval se váš výzkum i půjčkami?

Odpověď č. 8 půjčky studentům ve výzkumu

Ano, výzkum prokázal velký zájem studentů o studentské půjčky. V současné době mají půjčku od banky jen čtyři procenta studentů. Pokud by byly půjčky poskytovány za příznivějších podmínek, tj. s nižšími úroky a mohly by být spláceny v závislosti na výši budoucího příjmu, o půjčku by projevilo zájem až 40 procent studentů. V průměru by si na životní náklady půjčili čtyři tisíce Kč měsíčně. Data z výzkumu jsou zásadním podkladem pro spravedlivé nastavení parametrů finanční pomoci a nároku na ni.

8.3.9 Otázka č. 9 studium v zahraničí

Zabýval se výzkum i otázkami studia v zahraničí?

Odpověď č. 9 studium v zahraničí

Ano, obsáhlý blok otázek byl zaměřen na studium v zahraničí. Část studia v zahraničí absolvovalo necelých sedm procent studentů, čtvrtina studentů plánuje za studiem vycestovat. Téměř polovina studentů vyjíždí do zahraničí v rámci programu Evropské unie Erasmus Mundus. Více se zahraničních pobytů účastní studenti navazujících magisterských programů a programů doktorských a vyšší podíl mají též studenti veřejných vysokých škol. Sociální nerovnosti se projevují v otázkách studia v zahraničí. Zatímco z rodin s nejnižším sociálně-ekonomickým statusem vycestovalo či plánuje vycestovat necelá pětina studentů, z rodin s nejvyšším statusem je to již 47 procent. Silný vliv zázemí rodiny na ochotu studenta vycestovat je zřejmý také vzhledem k financování. Výzkum ukázal, že 69 procent studentů využívá ke krytí nákladů zahraničního pobytu příspěvek od rodiny či rodičů, 30 procent studentů vlastní výdělek, 40 procent stipendium z Evropské unie. Stipendia a příspěvky rodiny pak tvoří dva hlavní zdroje financování zahraničního pobytu, obojí přes 30 procent.“

8.3.10 Otázka č. 10 očekávání od zahraničního studia

Vyplynula z vašeho výzkumu nějaká zajímavost, co se týče zahraničních studií?

Odpověď č. 10 očekávání od zahraničního studia

Od zahraničních pobytů studenti nejvíce očekávají osobní rozvoj, zdokonalení v cizím jazyce a poznání jiného prostředí (vše přes 90 procent), méně již kvalitní studium (72 procent), přičemž tato očekávání bývají obvykle naplněna. Největšími překážkami, které studentům brání ve vycestování, jsou finanční náklady (57 procent) a odloučení od rodiny a přátel (55 procent). Mezi významné překážky patří dále očekávané prodloužení studia (41 procent), problémy s uznáváním předmětů na domácí škole (40 procent), nedostatečná znalost cizího jazyka (40 procent), nedostatek osobního odhodlání (39 procent) a ztráta možnosti vydělávat peníze (35 procent). Jestliže 40 procent studentů považuje za problém prodlužování studia a uznávání předmětů vystudovaných v zahraničí, může to znamenat buď nedostatečnou implementaci tzv. boloňského procesu, nebo skutečnost, že zahraniční studium nemá souvislost s oborem studovaným na domácí škole.

8.3.11 Příklady - Žák dojíždí každodenně do školy

1. hodina

Přesně vymezit jednotlivé spoje, přestupy a výši jízdného.

Rozpracovat úlohu na:

- jednotlivé dny,
- týdny,
- měsíce,
- roky studia.

Práce s internetem:

Vyhledávání všech možných způsobů dopravy z bydliště do školy a zpět.

2. hodina

Porovnat možnosti, čas, peníze a najít optimální řešení.

Přepočítat tuto variantu dopravy na:

- jednotlivé dny,
- týdny,
- měsíce,
- roky studia.

9 Studentský účet

LEKCE 9

V této lekci se dozvíte: Proč mít studentský účet, kde získat informace, jaký účet si vybrat z nabídky bank, k čemu slouží kontokorent, co je to RPSN.

9.1 Studentský účet

“Tati, ty jsi odborník. Co myslíš, měla bych si zřídit, až půjdu studovat studentský účet. Připadá mi, že já zajistím bance sebe jako klienta i do budoucna, ale co za to, kromě peněz, které stejně musím vrátit, získám já?”

“Ted’ jsi mě Martino, trochu zaskočila. Ne jako bankéře, který ti neumí odpovědět, ale jako moje dcera, která uvažuje perspektivně a má zájem převzít za sebe odpovědnost. Ale ke tvému dotazu. Proč si založit studentský účet místo běžného účtu? Odpověď je jednoduchá. Banky si chtějí své budoucí klienty "vychovat", a tak mladým lidem nabízejí určité výhody. Počítají s tím, že po studiích u banky zůstanete. Proto se nemusí studenti tyto výhody využít. Ušetří a ještě k tomu si osvojí určité věci, které do života jistě budou hodit - například jak komunikovat s bankou, na co si dávat pozor a jaké nároky si mohou klást.”

“No dobře tati, ale každá hra má svoje pravidla. Jak poznám, který účet je pro mě šitý na míru?”

“Nejdříve je důležité zvolit kritéria, která účet musí bezpodmínečně splňovat. Například.

- Zda za vedení účtu musím platit.
- Jestli jsou transakce na účtu zdarma a také na kolik mě přijdou výběry z bankomatu.
- Někdo se může zaměřit na to, jak často bude banka chtít potvrzení o studiu.
- Zohlednit můžeme i to, jestli banka umožňuje čerpat peníze na účtu do mínusu.
- Někoho může zajímat internetové bankovníctví.
- Doplnkové služby
- Dostupnost pobočky
- Existuje mnoho dalších věcí, na které je možné se zaměřit, ale to už je individuálně na každém, aby si zvolil to důležité.”

“Já to mám jednoduché, když budu chtít cokoli vědět, zeptám se tebe. Ale ne každý táta, nebo máma pracují v bance. Co třeba moji spolužáci, kde ti seženou potřebné informace.”

“Možností, jak získat informace o nabídkách jednotlivých bank, je několik. Každá banka má samozřejmě svou webovou stránku, kde všechny tyto informace lehce najdeš. K tomuto účelu výborně poslouží internet, kde lze najít spoustu užitečných informací. A dávej si pozor, ne všechny tyto informace jsou aktuální, a proto doporučuji prozkoumat další zdroj. Pokud chceš opravdu přesné informace, je lepší sjednat si schůzku přímo na pobočce banky.“

“Fajn, přijdu do banky, najdu tu správnou přepážku, to není tak těžké, ale na co se mám ptát, co mě má zajímat?”

“Teď s tebou budu mluvit jako táta a ne jako bankéř. Cílem je, získat zákazníka. Tvářit se, že banka je dobročinný spolek a nejedná se o obchod, ale o charitu, by bylo nefér. Pokud si nechceš připadat jako moucha, která se chytila na mucholapku, připravíš se na jednání s bankéřem, jako na důležitou zkoušku. Ona je to pro tebe zkouška, zkouška života. Je dobré před setkáním projít internet a udělat si poznámky, na co se chceš zeptat, zejména v porovnání s konkurenční nabídkou. Uvědom si vždy jedno. Banka je tu pro tebe, ne ty pro ni. Je dobré pozorně poslouchat, zda informace a podmínky, nemají nějaký háček. A zda je všechno opravdu tak, jak má být.“

“A od kolika let si můžu o studentský účet požádat?”

“Studentský účet je určen studentům především českých vysokých škol s trvalým pobytem na území České republiky, tedy i cizincům. Banky často limitují i horní věkovou hranici studentů. V současné době si studentský účet může založit každý student ve věku 15 – 30 let. Některé banky rozlišují studenty středních, jazykových, vyšších odborných a vysokých škol a nabízejí pro každý vzdělávací stupeň mírně odlišné podmínky, jiné otevření účtu podmiňují jen věkem a je určen pro všechny mladé klienty.“

“Určitě nestačí, když přijdu do banky, mile se usměju a sametovým hlasem řeknu, jeden studentský účet prosím. Bankéř se ukloní, a řekne, jistě milostivá, bude to o 10 000 Kč víc, mohu to tak nechat? To bych si připadala jako v řeznictví a ne v bance.“

“Vidím, že ti nechybí smysl pro humor, že bych začal naše produkty takhle nabízet? Zamyslím se nad tím. Ale ty chceš asi vědět, jaké doklady budeš muset předložit k tomu, aby sis mohla studentské konto založit. Tak že:

- občanský průkaz,
- doklad totožnosti (např. karta pojištěnce, rodný list, cestovní pas nebo řidičský průkaz)
- platné potvrzení o studiu, které by nemělo být starší 30 dnů, nebo jiný doklad o studiu (průkaz středoškolského studenta, identifikační kartičku nebo index).

Některé banky po studentech vyžadují i minimální vklad, který ale většinou nepřesáhne několik stovek korun.“

“A jaké jsou výhody studentského účtu?”

“Zvýhodněné bývá vedení účtu včetně zasílání výpisů a vydání debetní karty (vše často zdarma). Dále banky nabízí širokou paletu doplňkových služeb zdarma nebo za zvýhodněných podmínek: kontokorentní úvěr, úvěry na studium, spořicí účty, směnu peněz, příspěvek na vydání ISIC karty apod. Rozsah doplňkových služeb se mezi bankami liší, některé banky připisují i peněžitou prémii. Proto je dobré věnovat čas u internetu a udělat si předvýběr banky, než se rozhodneš pro tu pravou. Já jsem samozřejmě přesvědčen, že nejlepší je ta, u které pracuji.“

9.2 Účty pro mladé

Produkt	Úročení účtu pro mladé	Hodnocení
 Komerční banka, a.s. <u>G2 nadstandard</u>	0,20 %	★★★★★ 88 %
 Československá obchodní banka, a. s. <u>Studenstské konto Plus</u>	0,01 %	★★★★★ 79 %
 GE Money Bank, a.s. <u>Konto Genius Student</u>	0,10 %	★★★★★ 78 %
 Komerční banka, a.s. <u>Konto G2</u>	0,20 %	★★★★★ 71 %

Produkt	Úročení účtu pro mladé	Hodnocení
 GE Money Bank, a.s. <u>Konto Dětský Genius</u>	2,50 %	 68 %
 Poštovní spořitelna (obchodní značka ČSOB, a. s.) <u>Era osobní účet</u>	0,05 %	 65 %
 Komerční banka, a.s. <u>Dětské konto</u>	1,50 %	 60 %
 Československá obchodní banka, a. s. <u>Dětské konto Slunce</u>	2,50 %	 60 %
 Volksbank CZ, a. s. <u>Free Konto</u>	0,35 %	 60 %
 UniCredit Bank Czech Republic, a.s. <u>Studentské Konto</u>	0,50 %	 60 %

Spočítejte si, který účet pro mladé je nejvýhodnější právě pro vás.

138. Co to je studentský účet, kde a jak si ho mohu zřídit

139. Jak se jedná v bance, jaké doklady potřebuji sebou pro založení účtu

9.3 KVÍZ – RIZIKO A POJIŠTĚNÍ

<http://www.penize.cz/spotrebitel/81726-jak-ucit-financni-gramotnost-zabavne-aneb-prakticke-navody-pro-ucitele>

9.4 Kontokorentní úvěr?

Kontokorentní úvěr

• *je krátkodobý úvěr, který dává banka klientovi - majiteli běžného účtu tak, že mu umožní z tohoto účtu čerpat do mínusu. Úvěr se může opakovat. Jakmile "půjčku" splatíte (čili navýšíte stav účtu na částku, kterou jste si půjčili, plus úrok), můžete z principu revolvingu opět čerpat do mínusu. Pozor na jednu věc! Banka určuje limitní částku, do které můžete ze svého účtu čerpat. Pokud hranici překročíte, počítejte s vysokým penále.*

9.5 RPSN (roční procentní sazba nákladů)

je číslo, které má umožnit spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytovaného úvěru. RPSN udává procentuální podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru.

9.5.1 KALKULAČKA - RPSN

ZDROJ: finanční gramotnost zábavnou formou

<http://www.penize.cz/spotrebitel/81726-jak-ucit-financni-gramotnost-zabavne-aneb-prakticke-navody-pro-ucitele>

140. Co je to kontokorent

141. Co je to RPSN

9.5.2 Příklad

V první hodině žáci dostanou úkol vyhledat nabídky studentských účtů velkých bank (ČS, KB, ČSOB, GE MB,) a zjistit, za jakých podmínek jsou účty poskytovány, pro koho jsou určeny (dětské, středoškolské, vysokoškolské), jaké výhody banky k

účtu nabízejí. Žáci pracují samostatně, každý na svém počítači. Ve druhé části hodiny lektor probere se žáky výsledky jejich hledání a ve společné diskuzi určí parametry účtů, podle kterých budou v další hodině účty hodnotit. Tyto závěry si žáci zapíší do sešitu.

Vybrané parametry studentských účtů:

poplatek za zřízení a vedení účtu, z

poplatek za výpis z účtu,

úročení účtu,

výběr na přepážce,

výběr z bankomatu,

platební karta,

trvalé platby z účtu,

maximální výše kontokorentu,

další služby zdarma.

10 Volné finanční prostředky

LEKCE 10

V této lekci se dozvíte, jak zhodnotit volné finanční prostředky, které by měli zajistit vaši budoucnost, případně být po ruce ve zlých časech, které mohou přijít, nemocí, ztrátou zaměstnání, byť dočasnou.

“Tati nedávno jsem si četl v novinách a než jsem se prolistoval ke sportu, všimnul jsem si nadpisu, využijte své volné finanční prostředky. Co to jsou ty volné finanční prostředky?”

“Maminka a já dostáváme za svoji práci mzdu. Tyto peníze nám slouží k životu. Když zaplatíme vše co je potřebné pro celou rodinu, nějaké peníze ušetříme. A tomu se říká volné finanční prostředky, protože se můžeme rozhodnout, jak s nimi naložíme.”

“Bezva, takže určitě máte nějaké volné peníze a konečně se dočkám nového kola.”

“Tak si to Marečku vykládáš podle svého. Ty našetřené peníze chceme s tatínkem šetřit pro budoucnost a na horší časy, kdyby přišly. Můžeme je investovat, nebo uložit. Tvoje kolo není vhodnou dlouhodobou investicí výhodnou pro naši rodinu, protože cílem je peníze navýšit. Kolo časem ztrácí svoji hodnotu, až je téměř nulová. Ale my chceme ze 100 Kč do budoucna udělat třeba 105 Kč.”

“A jak to chcete udělat.”

“Tím, že budeme volné peníze šetřit. Těch způsobů je několik a každý s sebou nese jistou míru rizika, kterou se dobrovolně rozhodneme podstoupit. Ukládání na běžný účet, spoření doma, stavební spoření, životní pojištění, penzijní připojištění a vkladní knížka. Tento způsob volí lidé, pro které je zdrojem příjmu zaměstnání, nebo drobná živnost. Zámožnější lidé mohou uvolnit více peněz a mohou je ukládat do dluhopisů, hypotečních zástavních listů, akcií, podílových listů (fondů kolektivního investování) a investice do zahraničí. To s sebou nese větší výnosy-zisky, ale také větší rizika.”

“Ale pozor, nic není bez rizika. Proto je snahou každé své vklady, investice co nejvíce ochránit. Například rozložením – desertifikací do různých oblastí - životní pojištění, důchodové pojištění, stavební spoření, nemovitosti cenné papíry, akcie, zlato atd. Investice rozložit v čase v menších částkách, lépe do více fondů, snížíš si

zisk i riziko. U pojištění je třeba se rozhodnout na, nebo co, si chcete nechat pojistit. Podle toho přes internet porovnat nabídky pojišťoven, teprve po té se rozhodnou, který produkt je pro vás nejvhodnější.“

10.1 Volné finanční prostředky - tabulka

Následující tabulka vás seznámí s možným zhodnocením vašeho jmění a rizikem u jednotlivých typů investic.

Investice	Zhodnocení	Informace (rizika)
<u>Akcie</u>	dle schopností 20 % p.a.	Pohyb cen na akciových trzích je velmi těžko předvídatelný (možnost ztrát při krátkodobém aktivním obchodování). Z dlouhodobého hlediska zhodnocování cca 20 % p.a.
<u>Diamanty a zlato</u>	3 – 10 % p.a.	Rizika jsou minimální – i v dobách krizí jsou diamanty a zlato považovány za jistou investici (dochází k minimálním výkyvům cen). V posledních letech přesto dochází k růstu až 10 % za rok. (Větší diamanty až 30 %.)
<u>Investice do sebe</u>	neocenitelné	Většina rizik spojená s investicemi do vašeho osobního růstu závisí pouze na vás samotných – pokud např. nedokážete dané informace vstřebat, byla vaše investice zbytečná.
<u>Komodity</u>	20 % p.a. (možné až stovky procent)	Komodity patří k velmi rizikovým investicím a pro investování je nutné mít k dispozici mnoho informací. Mnoho začínajících investorů na komoditách trápí, ovšem cca 15 % z nich může své jmění zhodnocovat o stovky procent měsíčně. Komoditní fondy dosahují 20 % p.a.
<u>Nákup internetových projektů</u>	dle schopností	Úspěch internetových projektů většinou zcela závisí na schopnostech a úsilí majitelů. Při minimální snaze může být vaše investice zcela znehodnocena a naopak.
<u>Nemovitosti</u>	5 – 10 % p.a.	Při dobrém výběru nemovitostí se roční zhodnocování ceny může blížit 10 %. Pokud budete mít šťastnou ruku (nebo správné informace), může se jednat i o desítky procent. Hlavními riziky jsou problémoví nájemníci a špatný stav nemovitostí.
<u>Penzijní připojištění</u>	3 – 5 % p.a.	Jedná se o investici do stáří a hlavním rizikem je, že nevíte, jak na tom ve stáří budete vy a celé zřízení okolo vás. Penzijní fondy podléhají státnímu doзору.
<u>Podílové fondy</u>	3 – 15 % p.a.	Zhodnocení vašich financí u podílových fondů značně závisí na typu fondů. Zatímco dluhopisové fondy jsou téměř bezrizikové a jmění úročí cca pět procent ročně, akciové či indexové fondy se mohou pohybovat okolo 15 %. S velkými zisky však souvisí i velké výkyvy a možnost ztráty při nezkušenosti managementu fondu.
<u>Spekulace s domény</u>	dle schopností	Pokud budete schopné doménoví spekulanti, může se vám investice vrátit zhodnocená o tisíce procent. I riziko závisí na vás – pokud nedokážete odhadnout trh, proinvestujete své peníze zcela zbytečně.

<u>Spořicí účty</u>	3 – 4 % p.a.	Riziko spořicíh účtů je minimální – v některých bankách jsou však kvůli nízkému úroku a inflaci vaše peníze spíše znehodnocovány.
<u>Stavební spoření</u>	3 – 6 % p.a.	Riziko stavebních spoření je minimální – je však důležité si ohlídat podmínky obdržení státního příspěvku (výše vašich vkladů a délka spoření 6 let), abyste dosáhli efektivního úročení 6 % p.a.
<u>Termínované vklady</u>	0,10 – 5 % p.a.	Riziko termínovaných vkladů je minimální – většina z nich se však kvůli nízkému zúročení a inflaci nevyplatí. Vhodná částka pro investici je více než 100 000 Kč.
<u>Vkladní knížky</u>	0,10 – 3 % p.a.	Riziko vkladních knížek je minimální – kvůli nízkému zúročení a inflaci se však nevyplácí. Vhodné pouze pro dlouhodobé uložení jmen.
<u>Založení firmy</u>	dle schopností	Založení firmy je tou nejvýnosnější investicí, co můžete udělat, ovšem pokud si vše řádně nerozplánujete a nezařídíte, může se jednat o velkou ztrátu.
<u>Životní pojištění</u>	3 – 6 % p.a.	Kapitálové životní pojištění je kombinací pojištění pro případ smrti a spoření. Nejedná se o spoření efektivnější než jiné varianty, ale jako pojištění s finančním bonusem je to velmi výhodné. Risk je minimální.

10.2 Kam investovat?

Finanční trh v současnosti nabízí širokou paletu investičních nástrojů, do kterých lze vložit volné finanční prostředky.

AKCIE

PODÍLOVÉ FONDY

DLUHOPISY

KOMODITY

CERTIFIKÁTY

MĚNY, BANKOVNÍ PRODUKTY, ALTERNATIVNÍ INVESTICE

10.2.1 Volné finanční prostředky

- Rozdíl mezi spotřebou a investicí
- Investiční produkty
- Investiční nástroje, jejich rizika a jak je získat
- Jak vybrat nejvhodnější investiční produkt?

Např. <http://www.ing.cz/cz/nastroje-kalkulatory/ing-fondy-znate-svuj-investicni-profil/>

- Jak ochránit své investice

Rozložením – desertifikací do různých oblastí.

- Pojištění

Je třeba se rozhodnout na, nebo co, si chcete nechat pojistit

142. Jak a kam investovat

10.2.2 ÚKOLY

Porovnejte nabídky studentských účtů pomocí finančního portálu.

 Název účtu	 BU/SU: Banka	 Úročení účtu v %	 Zřízení účtu	 Měsíční vedení	Výpis (měsíčně poštou)	Výpis (měsíčně osobně)	Vklad na účet	Výběr na přepážce
Osobní účet České spořitelny Student	Česká Spořitelna	0,60%	zdarma	zdarma	poštovné	45 Kč	8	23 Kč z vybrané částky
ČSOB Studentské konto Plus	ČSOB	0.05 %	zdarma	zdarma	50 Kč	70 Kč	6	30.00
Genius Student	GE Money Bank	0.10 %	zdarma	zdarma	0.00	není možné	6	60.00

 Název účtu	Výběr z vlastního bankomatu	Výběr z cizího bankomatu	Výběr z bankomatu v zahraničí	Příchozí položka z vlastní banky	Příchozí položka z cizí banky	Zřízení/změna/zrušení trvalého příkazu	Zřízení/změna/zrušení SIPO
Osobní účet České spořitelny Student	zdarma	25 Kč + 0,5 % z vybrané částky	100 Kč + 0,5 % z vybrané částky	7	10	zdarma/30/30	zdarma/30/30
ČSOB Studentské konto Plus	zdarma	30 Kč	80 Kč + 0,5 %	zdarma	zdarma	zdarma/40/40	zdarma/40/40

Genius Student	zdarma	35.00	100 Kč + 0,5 %	zdarma	zdarma	zdarma/40/40	zdarma/40/40
----------------	--------	-------	----------------	--------	--------	--------------	--------------

Tento příklad dobré praxe je převzat od Obchodní akademie T. G. Masaryka a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jindřichův Hradec, Husova 156/II, Jindřichův Hradec

10.2.3 Příklad

Návrhy příkladů na spoření a investování finančních prostředků

a) mám k dispozici 100 000,-- Kč

1. Investice do podílových fondů – výnos není možno předem určit. V příkladu se vychází z výnosů minulých let. Tyto lze zjistit např. na internetu nebo v tisku.

- smíšený podílový fond:
- částka 100 000,-- Kč
- vklad 30. 12. 2007, zhodnocování od 1. 1. 2008
- vstupní poplatek 3 % z vložené částky (3 000,-- Kč)
- poplatek za vedení účtu 0,--Kč
-

Částka 97 000,-- Kč se bude zhodnocovat 5 let.

Vychází se z výnosů za minulá období, hodnota neustále kolísá, ale v dlouhodobém horizontu výnosy stále stoupají. Výkyvy je dobré sledovat a zachovat se dle situace na trhu. Výnos není zaručen, může se stát, že nastane i pokles fondu a investor utrpí ztrátu.

Tabulka předpokládaných výnosů v horizontu 5 let

Doba	Částka v Kč	zhod. v %	Výnos v Kč	Celkem v Kč
1.rok	97 000,00	4,8	4 656,00	101 656,00
2.rok	101 000,00	3,2	3 252,99	104 908,99
3.rok	104 908,99	5,2	5 455,26	110 364,25

4.rok	110 364,25	4,6	5 076,75	115 441,00
5.rok	115 441,00	3,9	4 502,19	119 943,19

Investor požádá o výplatu prostředků např. 25. 4. 2013. Za cca 3–5 dní obdrží dle našeho výpočtu částku 119 943,-- Kč.

b) mám k dispozici částku 3 000,-- Kč/měsíčně

1. Investice do stavebního spoření

- částka 3.000,--Kč za měsíc
- uzavření smlouvy o stavebním spoření s cílovou částkou 250 000,-- Kč
- poplatek 1 % z cílové částky (2.500,-- Kč)
- poplatek za vedení účtu 290,-- Kč ročně

Uzavření smlouvy 16. 5. 2008, zahájení pravidelného spoření 3 000,-- Kč měsíčně. Od první úložky jsou odečteny poplatky za uzavření smlouvy 2 500,-- Kč a 290,-- Kč za vedení účtu.

Vklad je úročen 2 % p. a. a je připisována státní podpora.

Dne 31. 5. 2014 bude vyplaceno 246.732,-- Kč. Úrok za dobu spoření činí 14 096,-- Kč a státní podpora 18 000,-- Kč. Poplatky za dobu spoření jsou 4 530,-- Kč.

Vyhodnocení:

Způsob investování	Investice	Částka po zhodnocení	Roky	Částka za jeden rok
Smíšený podíl. fond				
Stavební spoření				

Tento příklad dobré praxe je převzat od Gymnázium Dr. Josefa Pekaře, Palackého 211, Mladá Boleslav

11 Tvorba rozpočtu domácnosti

LEKCE 11

Jak doma hospodařit, jaké si stanovovat cíle, jak dodržovat rozpočtovou kázeň, vyhnout se pastičkám a lákadlům, jak nežít od výplaty k výplatě – z ruky do úst, co je to spotřební koš, co je to průměrná mzda v návaznosti na profesi a potřeba vzdělání, stanovení osobní rozpočtu a výdaje na domácnost.

11.1 Jakým způsobem se dá doma hospodařit

“Když jsme se zase jednou takhle u večere sešli, chtěla bych se zeptat vás obou. Jak to, že zvládáte tak dobře to, že nám nikdy nechybí peníze. Máma je učitelka, ty táto pracuješ v bance, ale jako řadový úředník, takže nejsme sice chudí, ale určitě se nemůžeme, co se týká peněz, považovat za bohaté. A přesto se, na rozdíl od jiných rodin, alespoň co slyším od spolužáků a spolužaček, u nás hádky o peníze, jestli vyjdeme, nebo nevyjdeme do výplaty, nevedou. Je na to nějaký recept?”

“Jsem ráda, že se o to ve svém věku zajímáš. Je odpovědností především nás, rodičů, aby byla rodina zabezpečena, ale je dobře, že si uvědomuješ, bez práce nejsou koláče a pečení holuby vám do úst padat nebudou. Ale vy chcete slyšet, proč nemáme starosti s penězi. My ale starosti s penězi máme. Ale je rozdíl, mít starosti s penězi a bojovat s penězi.”

“Jestli se mohu vmísit do debaty z pohledu profesionální deformace bankovního úředníka. Víte dobře, že mockrát jste si něco přáli, ale nedostali jste to. Ne proto, že bychom vás neměli rádi, nebo vám nechtěli udělat radost. Ale proto, že k vám cítíme zodpovědnost. Nechtěli jsme se zadlužovat více, než to bylo nezbytně nutné a domácnost jsme zařizovali postupně. Stanovili jsme si priority – co teď a co potom, ale vždy v rozmezí našich příjmů – tedy platů.”

“Teď už rozumím, proč jsem svoje kolo dostal o rok později, než jsem si ho přál. I když mi to bylo líto, byl jsem skoro poslední, kdo ho nemá. Ale už jsem se s tím vyrovnal a nebojte se, nenechalo to na mě psychické stopy.....”

“Jasně synu, jsi hrdina a zachraňoval jsi rodinný rozpočet. Víte každá rodina, může hospodařit tak jako stát.

1. S rozpočtem přebytkovým, což znamená, že po všech výdajích, včetně případné dovolené a jiných radostí má rodinný rozpočet ještě na kontě další rezervní peníze.
2. Vyrovnaným rozpočtem, to je, že nula od nuly pojde, třeba nevyjde na dovolenou, ale určitě nic neušetří. Není to nejlepší, ale pořád ještě dobré řešení.

3. Nejhorší je třetí možnost, ztrátový rozpočet. Rodina si žije nad svoje finanční možnosti. Půjčky řeší většinou opět půjčkami. Říká se tomu vyražení klínu, klínem.“

“No dobře, ale jak poznáte, že nám peníze nebudou chybět a kdy je potřeba co zaplatit?“

“O to se staráme s tatínkem, dá říci rovným dílem. Osvědčilo se nám jedno konto. Domácí rozpočet se měnil s našim měnícím životem.

Napřed jsme byli svobodní a každý jsem hospodařil za sebe.

Potom jsme se stali manželi, a učili se žít společným životem. Naučili jsme se vždy odečíst z našich výplat stálé platby, časem jsme zjistili, kolik potřebujeme na jídlo, kolik nám zbyde na zábavu a stanovili jsme si, co si kdy chceme koupit. A to nám určilo, kolik musíme ušetřit. A když jsme něco moc chtěli, museli jsme se dohodnout, co oželíme, kino, dovolenou atd.

A pak se narodila Martina a my jsme se učili hospodařit znovu. Byla jsem na mateřské dovolené. Bylo nás o jedno víc, ale přítok peněz do rodinného rozpočtu se zmenšil. Mateřská znamená vždy menší příjem a dítě stojí vždy hodně peněz. Po mateřské dovolené jsem nastoupila do práce a bylo peněz o něco více.

A za čtyři roky jsme se učili hospodařit znovu. To ses narodil ty Marku. Ale už jsme měli zkušenosti a věděli jsme, co nás čeká. Přizpůsobili jsme se.

A budeme se přizpůsobovat znovu.“

“To snad ne...“

“Ale ne Marečku, neboj se, o svoje pohodlíčko nepříjdeš. Ale půjdete postupně třeba studovat, možná i mimo město. Bude nutno platit ubytování, atd. Ale zvládneme to. A co nám pomáhá zvládnout rozpočet je i přehled, který si vedeme, evidenci základních výdajů.“

11.2 Stanovení a dodržení cíle

- *Pokud chcete v životě něčeho dosáhnout, je potřeba, abyste si stanovili svůj, pokud možno, reálný cíl. Ve finanční oblasti domácího rozpočtu by to mělo být třeba co nejrychlejší splacení dluhu, pokud jste si jej museli udělat.*
- *V případě, že vaše příjmy vám neumožní šetření, ale žijete „z ruky do úst“ a vaším přítelem je kontokorent, měl by stát vaším cílem přebytkový rozpočet.*
- *Pokud jste finančně „za vodou“, může být vaším cílem dům, auto, pohodová dovolená u moře, nebo na horách. Váš rozpočet to unese.*
- *Pokud bude ale vaším cílem soutěž s kamarády v hospodě, kdo dříve vypije „metr piv“, pak svůj život neprožijete, ale „propijete“ a to bez cíle.*

Určete si svůj cíl. Je jedno, jestli se jedná o maličkost, na kterou se můžete těšit, anebo velký cíl, který vám od základů změní život. Důležité je to, aby se jednalo o cíl reálný.

11.3 Součástí rozpočtu je i rozpočtová kázeň.

Vymezili jste si plochu a stanovili mantinely. V tom případě je také potřeba, abyste dodržovali pravidla hry, která jste si sami stanovili a sami sebe „nefaulovali“. Řeknete si, že budete jezdit autobusem, protože je to levnější. Ale dnes je škaredě, tak se svět nezboří. Pojedu autem. Ale ono je škaredě další tři dny a tak se rozhodnete šetření posunout na teplejší dny. Ale ono je zase moc horko na cestování autobusem... Ale příští měsíc už určitě... Víte, co bude příští měsíc, další příští měsíc...

11.4 Rozpočtové pastičky

Nečekané dědictví vám může pomoci z nejhoršího. Ale pozor. „Lehce nabyt, lehce pozbyl“. Ty peníze se přece dají zhodnotit, případně využít smysluplněji, než když si řeknete, „dnes a zítra a pozítří...si vyhodím z kopýtka“. Oslavte dědictví, povýšení, to k tomu patří. Ale neslavte celý rok, nebo celý život. Protože zjistíte záhy, že není co slavit, z čeho slavit a tím pádem ani s kým slavit a je z vás notorik.

***POZOR**, když budete rozpočet sestavovat, nezapomeňte do něj zahrnout drobné věci, které vám udělají radost. Nikdo nemá svatozář, a pokud si neuděláte radost drobnostmi, jednoho krásného dne, když se probudíte a bude pršet, vaše nálada bude na bodu mrazu a vy se rozhodnete. A DOST a koupíte si třeba cirkus i se slony.*

11.5 Nemocenská

“A kde berete peníze, když onemocníte. A kdo platí, mamí peníze tobě, když jsem byl nemocný třeba já. Nebo to jsme bez peněz?”

“To funguje tak, že tatínek i já platíme a k tomu ještě naši zaměstnavatelé, takzvané zdravotní pojištění, což je spíše ve skutečnosti zdravotní daň. Takže když onemocníme, nebereme první tři dny žádné peníze a potom podle délky nemoci určité procento z platu. K návštěvě lékaře potřebujeme kartu pojištěnce. Takovou kartičku máš i ty a Martina. Vy jste pojištěni s u stejné pojišťovny jako já, od dne svého narození.“

“Ale když jste nemocní vy, nebo třeba já, a ty si se mnou maminko doma, tak to berete málo peněz. Jak to, že nám nechybí?”

“Ale chybí. Jenže s tím počítáme a vytváříme si s tatínkem finanční rezervu pro tyto případy. Musíme počítat s tím, že budeme nemocní my, nebo vy. Když je nemocná Martina, tak už s ní nemusíme být doma, pokud by to nebylo vážné onemocnění. A ty, už jsi také ve věku, když příště náhodou onemocníš, tak už to zvládneš také sám. Takže se to na penězích neprojeví, pokud neonemcníme já, nebo táta. Pokud se budeš chtít dozvědět víc o zdravotním pojištění, třeba pro dobu, kdy

budeš studovat, podívej se například na <http://www.ujep.cz/cz/podle-uzivatele/pro-studenty/univerzitni-poradenske-centrum/pro-studenty/zdravotni-pojisteni-studentu.html>, tam se dozvíš víc. Ale jedno jisté už teď. Nic není zadarmo.“

143. Kdo platí zdravotní pojištění

144. Co je to karta pojištěnce

145. Bereme při nemoci peníze ve stejné výši, jako když pracujeme

146. Vyplatí se nám být nemocní

11.6 Jak nežít od výplaty k výplatě bez finanční rezervy?

V České republice je neustále je mnoho lidí, kteří žijí od výplaty k výplatě. Nemají vytvořené žádné finanční rezervy a nejsou schopni nalézt ve svém rodinném rozpočtu prostředky k pravidelnému spoření či investování.

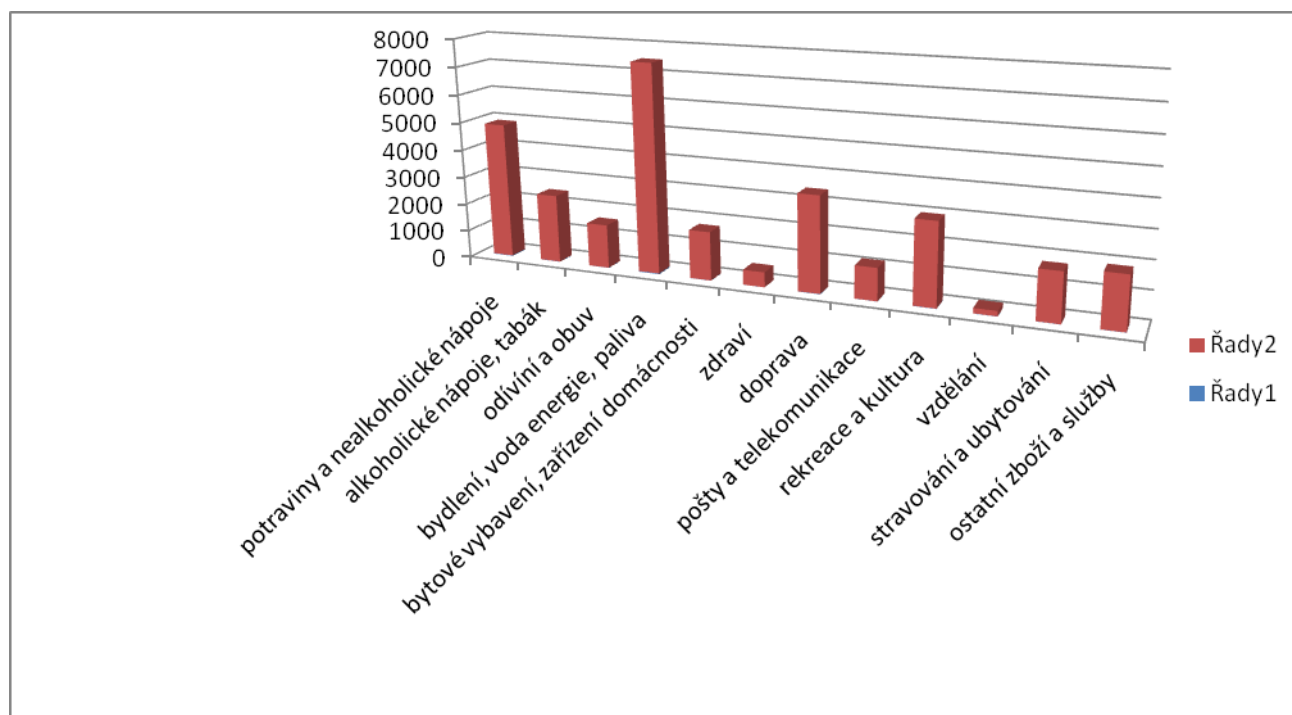
11.7 Základem úspěchu je podrobná analýza

Podrobná analýza rodinného hospodaření je pro optimalizaci rozpočtu stěžejní. Každá domácnost by měla mít stranou uschovány nejméně tři měsíční platy.

11.8 Spotřební koš průměrné české domácnosti

Kód COICOP	Druh výdaje
01	potraviny a nealkoholické nápoje
02	alkoholické nápoje, tabák
03	odívání a obuv
04	bydlení, voda energie, paliva
05	bytové vybavení, zařízení domácnosti
06	zdraví
07	doprava
08	pošty a telekomunikace
09	rekreace a kultura
10	vzdělání
11	stravování a ubytování
12	ostatní zboží a služby

11.8.1 GRAF SPOTŘEBNÍHO KOŠE

147. Jaké znáte typy domácích rozpočtů

148. Co ovlivňuje tvorbu domácího rozpočtu

149. Kolik lidí zajišťuje příjem domácnosti

150. Kolik si mohu vydělat v jednotlivých povoláních a jaké k tomu musím
mít vzdělání

11.9 Příloha k lekci 11

KALKULAČKA – SPOŘENÍ A INFLACE, DALŠÍ ÚVĚR, ÚTRATA A SPOŘENÍ, NAŠETŘÍT SI NA..., FINANČNÍ REZERVANAROZENÍ DÍTETE V R. 2010

Zdroj: <http://www.dolceta.eu/ceska-republika>

11.10 Profese, vzdělání, průměrná mzda

ZDROJ SERVER AGENTKA PROSINEC 2010

• <u>Administrativní pracovník</u> SŠ
371 nabídek, 17 721 Kč	• <u>Autoelektrikář</u> UO
394 nabídek, 21 029 Kč	• <u>Doktor</u> VŠ
284 nabídek, 27 913 Kč
• <u>Administrátor</u> SŠ, VŠ
50 nabídek, 28 057 Kč	• <u>Automechanik</u> UO
122 nabídek, 15 852 Kč	• <u>Domovník</u> UO, SŠ
73 nabídek, 16 400 Kč
• <u>Advokát</u> VŠ
25 nabídek, 20 182 Kč	• <u>Barman</u> UO
308 nabídek, 12 686 Kč	• <u>Ekonom</u> SŠ, VŠ
21 nabídek, 21 194 Kč
• <u>Aranžér</u> UO, SŠ
1 nabídka	• <u>Cukrář</u> UO
33 nabídek, 10 564 Kč	• <u>Elektrikář</u> UO, SŠ
394 nabídek, 21 029 Kč
• <u>Architekt</u> - VŠ
11 nabídek, 50 000 Kč	• <u>Čalouník</u> UO
8 nabídek, 15 500 Kč	• <u>Fakturant</u> SŠ
226 nabídek, 22 282 Kč
• <u>Asistent</u> SŠ
371 nabídek, 17 721 Kč	• <u>Dělník</u> základní, UO
232 nabídek, 13 109 Kč	• <u>Farmaceut</u> VOŠ, VŠ
22 nabídek, 27 072 Kč
• <u>Asistentka marketingu</u> SŠ, VŠ
54 nabídek, 25 914 Kč	• <u>Dispečer</u> SŠ
40 nabídek, 21 795 Kč	• <u>Finanční poradce</u> SŠ, VŠ
179 nabídek, 22 083 Kč
	• <u>Dlaždič</u> základní, UO
1 nabídka	

- Hlídač základní
124 nabídek, 12
112 Kč
- Holička UO
30 nabídek, 13 333
Kč
- HR konzultant
SŠ, VŠ
89 nabídek, 28 628
Kč
- HR manažer
SŠ, VŠ
29 nabídek, 36 272
Kč
- Instalatér UO
36 nabídek, 15 642
Kč
- IT Administrátor
SŠ, VŠ
50 nabídek, 28 057
Kč
- Kuchař UO
336 nabídek, 14
189 Kč
- Lékař VŠ
284 nabídek, 27
913 Kč Malíř
7 nabídek, 13 250
Kč
- Manažer SŠ,
VŠ
638 nabídek, 38
752 Kč
- Marketingový
manažer SŠ, VŠ
54 nabídek, 25 914
Kč
- Marketingový
specialista SŠ, VŠ
54 nabídek, 25 914
Kč
- Masér Odborné
vzdělání
- 18 nabídek, 12 666
Kč
- Mechanik UO,
SŠ, VŠ
108 nabídek, 17
636 Kč
- Mistr SŠ, VŠ
167 nabídek, 22
846 Kč
- Montér UO, SŠ
71 nabídek, 17 974
Kč
- Obchodní
zástupce SŠ, VŠ
682 nabídek, 26
882 Kč
- Obkladač UO
14 nabídek, 16 833
Kč
- Pracovník
ostrahy základní
124 nabídek, 12
112 Kč
- Realitní makléř
SŠ
58 nabídek, 26 227
Kč
- Recepční SŠ,
VOŠ
55 nabídek, 15 750
Kč
- Redaktor VŠ
8 nabídek, 22 500
Kč
- Referent SŠ,
VŠ
227 nabídek, 20
571 Kč
- Referentka SŠ
227 nabídek, 20
571 Kč
- Rehabilitační
pracovník odborné
- 103 nabídek, 17
088 Kč
- Restaurátor
UO, SŠ
1 nabídka, 16 000
Kč
- Řezník UO
22 nabídek, 17 166
Kč
- Řidič základní-
ŘO
517 nabídek, 18
757 Kč
- Sekretářka SŠ
371 nabídek, 17
721 Kč
- Servírka UO,
SŠ
308 nabídek, 12
686 Kč
- Servisní technik
UO, SŠ
63 nabídek, 21 500
Kč
- Setra SŠ, VOŠ
1 nabídka
- Šička UO
65 nabídek, 11 734
Kč
- Telefonistka
základní
23 nabídek, 12 916
Kč
- Účetní SŠ, VŠ
226 nabídek, 22
282 Kč
- Učitel VŠ
148 nabídek, 18
286 Kč
- Údržbář UO
73 nabídek, 16 400
Kč
- Uklízečka
základní

- 69 nabídek, 11 016 Kč
- Úředník SŠ, VŠ
371 nabídek, 17 721 Kč
- Vlakvedoucí
UO, SŠ, VŠ
2 nabídky, 11 500 Kč
- Zahradník UO
15 nabídek, 12 875 Kč
- Zámečnický UO
159 nabídek, 16 022 Kč
- Zdravotní Sestra SŠ, VOŠ
- 166 nabídek, 17 846 Kč
- Zdravotnický laborant
22 nabídek, 27 072 Kč
- Zedník UO
108 nabídek, 13 048 Kč
- Železobetonář UO
2 nabídky, 20 500 Kč
- Znalec SŠ, VŠ+praxe
2 nabídky, 55 000 Kč
- Zootechnik SŠ, VŠ
7 nabídek, 17 500 Kč
- Zprostředkovatel základní
62 nabídek, 19 519 Kč
- Zubař VŠ
2 nabídky, 26 500 Kč
- Zvukař UO
1 nabídka, 11 500 Kč

11.11 Kalkulačka osobního rozpočtu

KALKULAČKA OSOBNÍHO ROZPOČTU (Radovan Novotný, <http://www.měšec.cz>)

Příjmy (peníze na vstupu)	Měsíčně:	Ročně
Váš příjem	0 Kč	0 Kč
Příjem vašeho partnera	0 Kč	0 Kč
Přídavky na dítě nebo alimenty	0 Kč	0 Kč
Sociální a jiné dávky	0 Kč	0 Kč
Pobíraný důchod	0 Kč	0 Kč
Příjem z investic a úroků	0 Kč	0 Kč
Příjem z pronájmu	0 Kč	0 Kč
Jiné příjmy	0 Kč	0 Kč
PŘÍJMY CELKEM:	0 Kč	0 Kč

Výdaje (peníze na výstupu)	Měsíčně:	Ročně
Nájemné a splátky hypotéky	0 Kč	0 Kč
Daně a poplatky (TV, rozhlas, poplatek za..)	0 Kč	0 Kč
Plyn a elektřina	0 Kč	0 Kč
Voda a stočné	0 Kč	0 Kč
Poplatek za odpady	0 Kč	0 Kč
Benzín	0 Kč	0 Kč
Opravy a údržba auta	0 Kč	0 Kč
Pojištění auta	0 Kč	0 Kč
Pojištění domácnosti	0 Kč	0 Kč

KROK PRVNÍ: soupis příjmů

- **Vyplňte jen šedě podbarvená políčka, zbytek se automaticky dopočte.**

Příklad: Jednou za tři měsíce mi matka posílá darem 5 000 Kč. Do políčka "jiné příjmy" pak zapíši

Další pojištění (zajištění rizik, dům, výdělek,...)	0 Kč	0 Kč
Nákupy pro domácnost	0 Kč	0 Kč
Toaletní potřeby a léky	0 Kč	0 Kč
Oblečení a boty	0 Kč	0 Kč
Telefonování	0 Kč	0 Kč
Noviny, časopisy, předplatné	0 Kč	0 Kč
Služby (prádelna, obědy,...)	0 Kč	0 Kč
Opravy a údržba v domácnosti	0 Kč	0 Kč
Opravy a údržba domu	0 Kč	0 Kč
Péče o děti (jesle, školka, hlídání,...)	0 Kč	0 Kč
Výdaje na děti	0 Kč	0 Kč
Účty kreditních karet, poplatky bance	0 Kč	0 Kč
Splátky půjček (auto, spotřebiče,...)	0 Kč	0 Kč
Kabelová televize	0 Kč	0 Kč
Zábava a kultura (půjčovna filmů, kino,...)	0 Kč	0 Kč
Jídlo v restauraci	0 Kč	0 Kč
Pivo a alkohol	0 Kč	0 Kč
Cigarety a tabák	0 Kč	0 Kč
Dovolená a cestování	0 Kč	0 Kč
Internetové připojení	0 Kč	0 Kč
Domácí miláček (péče a jídlo)	0 Kč	0 Kč
Členské příspěvky (sport, zájmy,...)	0 Kč	0 Kč
Ostatní výdaje (dárky, večírky, svatby,...)	0 Kč	0 Kč
VÝDAJE CELKEM:	0 Kč	0 Kč

Výdaje na spoření (peníze na výstupu)	Měsíčně	Ročně
Stavební spoření	0 Kč	0 Kč
Důchodové pojištění	0 Kč	0 Kč
Spořicí účet	0 Kč	0 Kč
Další	0 Kč	0 Kč
VÝDAJE CELKEM:	0 Kč	0 Kč

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	Měsíčně	Ročně
Příjmy	0 Kč	0 Kč
Výdaje celkové	0 Kč	0 Kč
Výdaje na spotřebu	0 Kč	0 Kč
Výdaje na spoření	0 Kč	0 Kč
Uspořené prostředky nebo výše dluhu	0 Kč	0 Kč
JAKÝ PODÍL PŘÍJMŮ UTRATÍTE?	#####	Je-li větší než

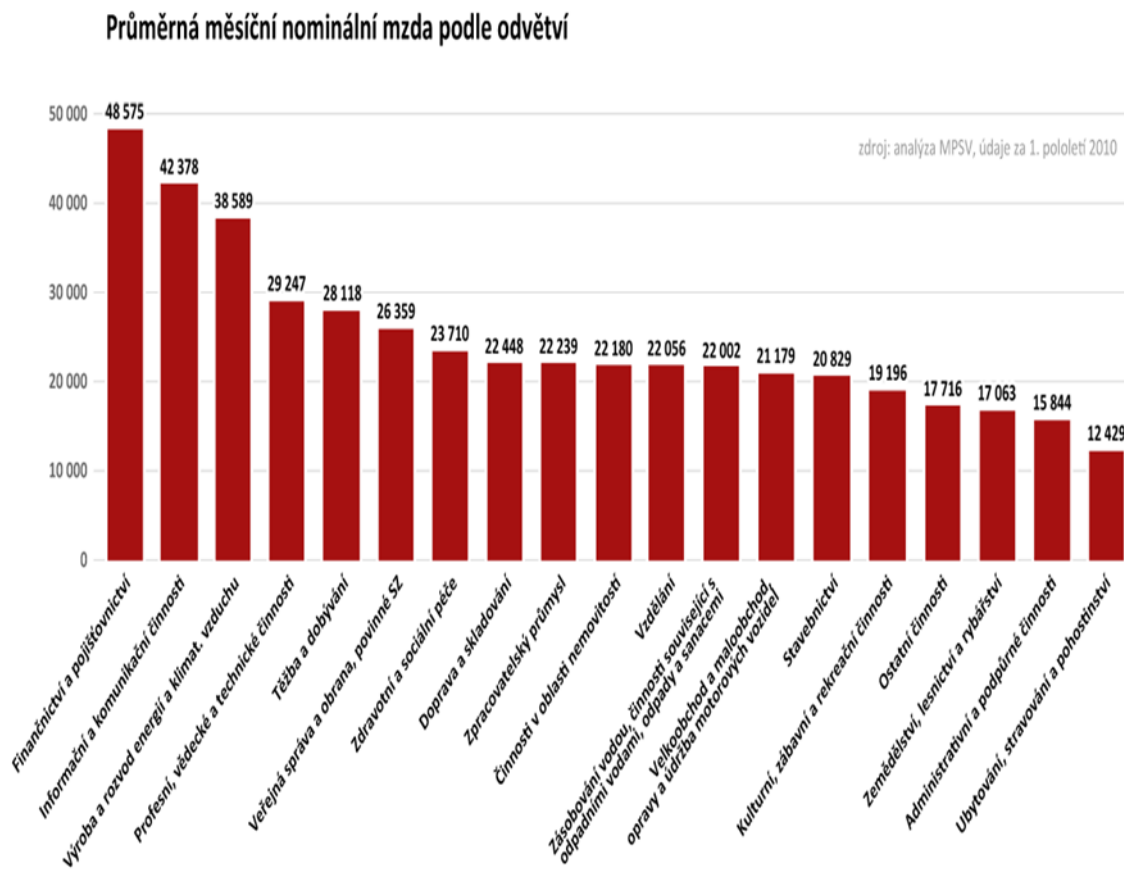
JAKÝ PODÍL PŘÍJMŮ UŠETŘÍTE?	#####
-----------------------------	-------

Ušetřit bychom měli minimálně 5%
(je-li políčko černé, vytváříte dluhy).

**KROK TŘETÍ: soupis
výdajů na spoření**
- **Vyplňte jen šedě
podbarvená políčka, zbytek
dopočte automaticky.**

**KROK ČTVRTÝ: zvážení
výsledků**
- **Příjmy by měly být větší než
výdaje.**
- **Pokud jsou výdaje větší než
příjmy, je zapotřebí přijmout
opatření (buď snížit výdaje,
nebo zvýšit příjmy).**

11.12 Průměrná měsíční nominální mzda podle odvětví

151. Kolik by měla být finanční rezerva domácnosti pro všechny případy

152. Co dělat když mé výdaje převyšují příjmy

153. Co to je normální a luxusní zboží

11.12.1 Stanovení osobního rozpočtu

154. a) Jana je žákyní 9. ročníku. Dojíždí do školy z vesnice. Dostává od rodičů týdenní kapesné ve výši 250,- Kč. Její měsíční příjem je tedy 1 000,- Kč. Peníze dostává na kino, provoz mobilu, svačinky ve škole a na kosmetiku. Ostatní výdaje (doprava, stravenky ve škole atd.) jí hradí rodiče.

Osobní příjmy		Osobní výdaje	
kapesné od rodičů	1000,-	mobilní telefon	100,-
		Kino	300,-
		Kosmetika	100,-
		Svačinky	150,-
Celkem	1000,-	Celkem	650,-

Janě zbude měsíčně 350,- Kč. Její osobní příjem je větší než osobní výdaj. Vznikl tedy **přebytek** osobního rozpočtu a Jana by ušetřila.

- b) Ve městě má být tento měsíc koncert skupiny Sako. Vstupenka stojí 500,- Kč a dívka se rozhodla, že si lístek koupí. Rodiče jí ale žádné další příjmy neposkytli. Z minulých měsíců dívka nic neušetřila a nemá možnost žádné půjčky.

Osobní příjmy		Osobní výdaje	
kapesné od rodičů	1000,-	mobilní telefon	100,-
		kino	300,-
		kosmetika	100,-
		svačinky	150,-

		vstupenka na koncert	500,-
Celkem	1 000,-	Celkem	1 150,-

Dívka zjistila, že pokud by zůstaly běžné výdaje ve stejné výši, byly by vyšší než příjmy a Janě by vznikl **deficit**.

Úkol pro žáky:

1. Ve kterých výdajových položkách může Jana ušetřit tak, aby si mohla zaplatit vstupenku na koncert?
2. Každý žák skupiny představí svoji variantu úspory a seznámí s tímto skupinu.

Dívka se rozhodla, že ušetří na některých výdajích tak, aby si lístek na koncert mohla koupit. Výše výdajů a příjmů byla stejná. Jana měla svůj měsíční rozpočet **vyrovnaný**.

Osobní příjmy		Osobní výdaje	
kapesné od rodičů	1 000,-	mobilní telefon	100,-
		kino	150,-
		kosmetika	100,-
		svačinky	150,-
		vstupenka na koncert	500,-
Celkem	1 000,-	Celkem	1 000,-

Vyhodnocení

Vytvořte svůj vlastní osobní měsíční rozpočet.

155. Rozpočet domácnosti

Výdaje domácnosti

Při provozu domácnosti vznikají výdaje. Jsou to finanční prostředky, které rodina vynakládá na uspokojování potřeb. Patří sem především výdaje na bydlení, stravování, plyn, elektřinu, oblečení a obutí, zábavu, vzdělávání, cestování a sport.

Výdaje mohou být:

- a) pevné – opakují se a je obtížné je snížit (nájem, hypotéky, půjčky)
- b) kontrolovatelné – můžeme si je snadno odepřít nebo jejich výši ovlivnit (zábava, cestování)

c) jednorázové – vynakládají se za delší dobu a většinou jde o vyšší částky (koupě auta, dovolená)

Příjmy domácnosti

Příjmy mohou být:

- a) pravidelné – můžeme s nimi téměř vždy počítat (odměna za práci, příjmy z podnikání, sociální dávky)
- b) nepravidelné – nemůžeme s nimi vždy počítat (odměna, úroky)
- c) jednorázové – (například prodej majetku).

Úkol pro žáky:

1. Zapište všechny známé a možné příjmy a výdaje domácnosti. Kritériem bude běžný kalendářní měsíc. Pro toto stádium výuky postačí pouze znát názvy položek. Skupiny si výsledek porovnají a společně s učitelem doplní chybějící údaje.
2. Rozčleňte zapsané výdaje a příjmy podle výše uvedených kritérií. Opět provedou doplnění či opravu.

Hrubé a čisté příjmy

Z příjmů ze zaměstnání nebo podnikání musíme státu odevzdávat daně a rovněž hradit sociální a zdravotní pojištění. Rozeznáváme tedy **hrubý** příjem, tj. před zdaněním a srážkami pojištění, a **čistý** příjem, ten, který skutečně obdržíme.

Modelovou situací je rodina pana Křečka.

Pan Křeček má **hrubou měsíční mzdu Kč 20 940,-**.

Ze mzdy mu bude sraženo:

sociální pojištění	1 677,- Kč
zdravotní pojištění	942,- Kč
Daň	821,- Kč
srážky celkem	3 440,- Kč

Pan Křeček má čistou měsíční mzdu Kč 17 500,-.

Příklad: Pan Křeček má čistou měsíční mzdu 17 500,- Kč, paní Křečková má čistou měsíční mzdu 9 800,- Kč. Čistý měsíční příjem rodiny je tedy 27 300,- Kč. Žádné jiné příjmy rodina nemá.

Z předešlého měsíce rodina ušetřila 15 500,- Kč. Tuto částku chtějí použít na zakoupení nové lednice. Předpokládají, že tento měsíc opět 1 500,- Kč ušetří.

Plánované měsíční výdaje:

položka	Kč
nájem	4 200,-
elektřina	400,-
Voda	300,-
Plyn	500,-
televize – poplatek	135,-
rozhlas – poplatek	45,-
kabelová TV	485,-
nákup potravin	6 000,-
obědy ve ŠJ	800,-
kadeřník	600,-
vstupenky do kina	300,-
oblečení	800,-
Půjčka	3 000,-
provoz auta	2 000,-
stavební spoření	1 500,-
pojištění domácnosti	750,-
návštěva restaurace	1 000,-
zájmy rodičů	800,-
Telefon	1 200,-
opravy v domácnosti	700,-
nákup drogerie	400,-
pojištění	1 000,-
kroužky dítěte	500,-
Léky	300,-
výlet rodiny	2 500,-

plánované výdaje celkem	30 215,-
--------------------------------	-----------------

Úkol pro žáky:

Žáci zjistí, že příjem rodičů nepokryje plánované výdaje (plánované výdaje činí 30 215,- Kč). Příjem rodiny činí 27 300,- Kč. Rodina musí v rozpočtu najít rezervy v kontrolovaných výdajích. Skupiny zjišťují, které osobní výdaje jsou pevné, kontrolovatelné a jednorázové, a rozhodují, které plánované výdaje musí rodina omezit nebo zcela vyloučit. S výsledným řešením seznámí ostatní skupiny.

Žáci stanovili pořadí pěti omezených či vyloučených výdajů.

1. zájmy rodičů
2. návštěva restaurace
3. výlet rodiny
4. provoz auta
5. nákup potravin

Nejvyšší výdajovou měsíční položkou rodiny pana Křečka je **nákup potravin**.

Na modelovém příkladu žáci zjišťují, jak se dá ušetřit při nákupu potravin.

Příklad: Paní Nováková a paní Křečková jdou nakupovat potraviny. Obě ženy chtějí nakupovat vždy jen 1 ks stejného druhu zboží, totožné značky a kvality a shodné hmotnosti.

Druh zboží	Značka	Hmotnost
Jogurt	Florian	150 g
mražený špenát	Mochov	450 g
bramborové hranolky	Friall	750 g
tatarská omáčka	Hellmans	440 ml
ochucené mléko	Recitál aktive	0,5 l
sýr Hermelín přírodní	Pribina	120 g
rozpustná káva	Jacobs Aromat Gold	200 g
krabicové mléko 1,5% tuku	Jihočeské mléko	1 l
Sirup	Hello	700 g
Chléb	Šumavský	1 kg

umělý tuk	Flora aktive	400 g
kuřecí párky	Váhala	250 g
Rajčata	Statek Papůvka	1 kg

Paní Nováková jde nakupovat do marketu Extra, který je blízko jejího bydliště, ale má v průměru vyšší ceny, paní Křečková bude nakupovat v marketu Syslík. Tento market je vzdálený 15 minut chůze, ale paní Křečková ví, že market se vyznačuje nižšími cenami.

Ceny nakupovaného zboží v jednotlivých marketech:

Druh zboží	Market Extra	Market Syslík
	cena v Kč	cena v Kč
Jogurt	10,50	8,90
mražený špenát	17,20	14,90
bramborové hranolky	28,-	24,90
tatarská omáčka	56,20	39,90
ochucené mléko	19,90	16,90
sýr Hermelín přírodní	24,90	19,90
rozpustná káva	169,-	159,-
krabicové mléko 1,5% tuku	15,90	15,-
sirup	24,20	18,90
Chléb	22,-	21,80
umělý tuk	35,90	37,-
kuřecí párky	21,50	17,50
Rajčata	29,-	23,-

Úkol pro žáky:

a) Žáci zjišťují, kolik zaplatí za svůj nákup paní Nováková a kolik stojí nákup paní Křečkovou.

b) Porovnávají zjištěné výsledky. Paní Nováková zaplatí za svůj nákup 474,20 Kč. Paní Křečková zaplatí za svůj nákup 417,60 Kč.

c) Rozdíl mezi nákupem paní Novákové a paní Křečkové je 56,60 Kč. Paní Křečková pořídila svůj nákup o 56,60 Kč levněji než paní Nováková. Tento příklad má ukázat žákům jednu z možností ušetření finančních prostředků v rozpočtu domácnosti.

11.12.2 Sestavení rozpočtu domácnosti

Na výše uvedených příkladech si žáci porovnali příjmy a výdaje. Zjistili, kdy může nastat deficit, jak si počínat, aby byl rozpočet domácnosti vyrovnaný nebo aby vznikl přebytek, který mohou použít v dalších měsících.

Úkol pro žáky

Žáci se pokusí **sestavit** měsíční rozpočet jejich domácnosti.

Vzhledem k citlivosti údajů vyučující doporučí použití přibližných částek. Žáci dostávají stanovený model domácího rozpočtu.

Příjmy	Výdaje
<i>Pravidelné</i>	<i>Pevné</i>
mzda	Nájemné
rodičovský příspěvek	půjčky, splátky
Důchod	Pojištění
Ostatní	Ostatní
Nepřavidelné	Kontrolované
<i>Nekontrolované</i>	<i>Kontrolované</i>
úroky	nájem, inkaso
oblečení	jídlo
provoz auta	ostatní
zábava	
ostatní	

12 Finanční gramotnost pro nejmenší

LEKCE 12

Tato lekce poskytne informace o nabídce dětských účtů. Zda odměňovat děti za práci pro rodinu – běžné domácí práce, jako je vysypat koš, umýt nádobí, vyluxovat atd. a za dobré známky ve škole.

“Celou dobu se tady bavíte o věcech, které se týkají mojí drahé sestry. Ale i my malí máme svoje finanční problémy. Třeba, proč mi nechcete koupit to nové kolo, proč nemůžu mít větší kapesné a notebook by se mi taky hodil. A na vánoce jsem zase dostal hlavně měkké dárky, svetr, bundu, košili, ještě že tam byl mobil, jinak bych měl na ježíška opravdu vztek. Tak co se taky trochu věnovat mě?”

“Ale, no tak Marku, ty jsi ve věku, kdy už vyrůstáš s autíček. A my s tatínkem jsem rodiče, kteří se snaží, být praktičtí. Na hlouposti nemáme dost peněz a ty by ses už teď měl začít umět pochopit, že všechno něco stojí.”

“Chápat to můžu, ale vyrovnat se s tím nemusím. Ještě si chci užívat radosti, jak se dívám na vás, stejně mě čekají zbytek života hlavně starosti. Neberte mi mládí!”

“Viš, Marku je potíž, že někdy se chováš rozumně a najednou – zkrat. Ale na to máš ve svém věku nárok. Už jsi sice vyrostl z věku, kdy si sis myslel, že peníze se vytahují z kapsy, jako kouzelník králíky z klobouku. Taky jsi už odrostl z věku, kdy ti stačí vědět, že aby byly peníze, musí rodiče pracovat. V obchodě když nakupuješ, si umíš spočítat, kolik ti mají na pokladně vrátit. Už víš, že jsem ti vysvětlil, že peníze jsou oběživo. To znamená, že my zaplatíme za zboží, z peněz obchodník koupí nové výrobky, my je nakoupíme, spotřebujeme a takto jednoduše řečeno se vše opakuje – obíhá.”

“Tak jo táto, takže se můžeme popovídat jako chlap s chlapem. Co moje kapesné. Proč nemůžu dostávat víc. Moji spolužáci dostávají peníze za známky, za to co doma pomáhají a jen kapesné. To je fér?”

“Tak jo Marku, jako chlap s chlapem. Kapesné ti zatím nezvýšíme. Máme ho otestováno u Martiny, a když to stačilo ve tvém věku jí, stačí to i tobě. Co se týká známek, tam bych mohl jako s motivací souhlasit, ale podle mého návrhu. Za jedničku dostaneš 10 Kč, za dvojku 5 Kč, za trojku nic, za čtyřku 5 Kč budeš vracet, za kouli budeš vracet 10 Kč. Co se týká pomáhání, na to mám svůj názor. Jsme jedna rodina a ta si pomáhá, bez podmínek. Když se s tebou učím matematiku, tak mě budeš taky platit? Asi ne. Takže to je můj návrh. Ber, nebo nech. A co se týká

spoření, je zatím tvojí bankou tvoje spořicí prasátku. Až budeš starší, zřídíme ti účet. Navíc víš dobře, že pro tebe i pro Martinu v bance peníze spoříme.“

“Tak já to tedy беру, šéfe, teda tati.“

12.1 Nabídka dětských účtů

Tabulka 1: Poplatek za výběr z vlastního bankomatu

Banka	Dětské konto	Výběry z vlastních bankomatů	
		zdarma	placené
Česká spořitelna	Junior	všechny*	6 Kč
Poštovní spořitelna	Postžiro Mini	5 výběrů měsíčně	5 Kč
ČSOB	Dětské konto Sluně	4 výběry měsíčně	6 Kč
GE Money Bank	Dětský Genius	2 výběry měsíčně	15 Kč
Komerční banka	Dětské konto	všechny	
Volksbank	Konto Rybička		3 Kč

* v rámci služeb balíčku Standard

Zdroj: Informace bank

Tabulka 2: Možnost dispozice s vklady na dětských účtech

Banka	Dětské konto	Internetové bankovníctví	Minimální vklad	Možnost disponování s penězi na účtu			Dostupnost informací
				vklady na pobočce	výběry na pobočce	platby u obchodníka	
Česká spořitelna	Junior	ne	100 Kč	8 Kč	25 Kč + 0,5 % z vybírané částky	ne	horší
Poštovní spořitelna	Postžiro Mini	ano	50 Kč	bez poplatku	bez poplatku	ano	výborná
ČSOB	Dětské konto Sluně	ano	100 Kč	bez poplatku	60 Kč/výběr	ne	dobrá
GE Money	Dětský Genius	ne	500 Kč	1. vklad zdarma,	1. výběr zdarma,	ne	dobrá

Bank				další za poplatek 6 Kč	další 60 Kč/výběr		
Komerční banka	Dětské konto	ano	žádný	bez poplatku	bez poplatku	ne	dobrá
Volksbank	Konto Rybička	ne	žádný	bez poplatku	115 Kč/výběr	ne	horší

Zdroj: Informace bank

Tabulka 3: Úrokové sazby dětských účtů

Banka	Dětské konto	Vklad		Úroková sazba
		od	do	
Česká spořitelna	Junior	0 Kč	19 999,99 Kč	2,50%
		20 000 Kč	34 999,99 Kč	2%
		35 000 Kč	neomezeno	0,01%
Poštovní spořitelna	Postžiro Mini	0 Kč	34 999,99 Kč	2%
		35 000 Kč	neomezeno	1,10%
ČSOB	Dětské konto Slůně	0 Kč	24 999,99 Kč	2,50%
		25 000 Kč	neomezeno	1,50%
GE Money Bank	Dětský Genius	0 Kč	29 999,99 Kč	2,50%
		30 000 Kč	neomezeno	0,10%
Komerční banka	Dětské konto	0 Kč	5 000 Kč	1,50%
		5 000,01 Kč	30 000 Kč	2,50%
		30 000,01 Kč	neomezeno	0,10%
Volksbank	Konto Rybička	neomezeno		1,50%

Zdroj: Informace bank

**[http://www.investujeme.cz/clanky/naucte-deti-hospodarit-poridte-
jim-detsky-ucet/](http://www.investujeme.cz/clanky/naucte-deti-hospodarit-poridte-jim-detsky-ucet/)**

13 Náklady na provoz automobilu

LEKCE 13

Děti a mládež zjistí, jak vysoké jsou celkové náklady na provoz automobilu, zjistí závislost výsledku na jednotlivých položkách za provoz automobilu, porovnají celkové náklady na provoz s náklady pouze za palivo. Vyjádří, jak velkou část výdajů domácností celkové náklady za provoz automobilu tvoří, zjistí, do jaké míry je výhodná investice do nákupu nového automobilu.

13.1 Náklady na provoz automobilu

Kdo by netoužil si koupit automobil. Zejména pro mladé lidi, bez ohledu na pohlaví, je to sen. Rychlý nadupaný vůz.

Ale peněz je málo, a pokud není movitý tatínek, nebo maminka, tak i „ojetina“ sloužící jako „přibližovalo“ je dobrá.

Málo kdo s těchto mladých lidí si uvědomuje, že si právě pořídil, z hlediska nákladů, dalšího, náročného člena rodiny.

Nový vůz je sice náročný na momentální pořizovací cenu, která se však, pokud člověk pracuje, řešit např. formou leasingu. Ale pak nám, pokud nebouráme, prokazuje službu za relativně nízké náklady po dobu 5 – 10 let, ale určitě i déle, pokud se o něj staráme a máme pro něj třeba garáž, což životnost auta prodlužuje.

I tak nejedí na vodu, musíme mít minimálně povinné pojištění, případně + havarijní pojištění. Výměna oleje a ojeté pneumatiky také nejsou nejlevnější.

Jako jednoduchý příklad vám uvedu skutečnost, že pokud budete používat svoje vozidlo pro firemní účely, bude vám firma platit za ujetý 1 km cca 6 – 10 Kč. To podle m3 motoru vozidla a cenu ovlivňuje i cena 1litru benzínu.

Pokus se rozhodnete koupit ojeté vozidlo a budete mít štěstí, tak do dvou let do něj budete investovat nemalé peníze, aby prošel technickou kontrolou.

156. Jaké je mé vysněné auto_____

157. Kolik je povolená rychlost v obci_____

158. Kolik mimo obec_____

159. Kolik na dálnici_____

160. Kolik stojí moje vysněné auto _____
161. Za jak dlouho si na něj naspořím _____
162. při současné průměrné mzdě _____
163. Co je důležité při koupi auta _____

Porovnejte si náklady na provoz automobilu.

Údaje níže uvedené vychází z následujících předpokladů:

1. Pořízení čtyřleté ŠKODY FABIE 1,4 (údaje o prodejních cenách – server TIPCARS)
2. Prodej vozu po dalších čtyřech letech
3. Vozidlo ujede ročně asi 6.000 km – tj. 24.000 km za čtyři roky
4. V obou dvou případech jsou počítány náklady na PHM – tj. 2,-Kč na ujetý km, za rok 12.000,-Kč, za 4 roky 48.000,-Kč. V podstatě to ovšem znamená, že tuto položku pro výpočet nákladů spojených s provozem vozidla nemusíme započítávat, neboť je vždy u obou automobilu shodná.
5. Vozidlo bude pořízeno na splátky – čili bude nutno hradit nejen zákonné, ale i havarijní pojištění.
6. Nejsou kalkulovány úroky za úvěr či leasing – tyto by zvýšily konečnou pořizovací cenu.
7. Měsíční paušální poplatek carsharingové společnosti – 1.000,-Kč/ bez DPH – 1.190,- Kč/ s DPH
8. Půjčovné na hodinu – 40,-Kč

Náklady na pořízení a provoz za čtyři roky, vozidla ŠKODA FABIA 1,4 v osobním vlastnictví

1. Pořizovací cena – 140.000,-Kč
2. Zákonné a havarijní pojištění za čtyři roky – 48.000,-Kč

3. Pneuservis a servis za čtyři roky – 25.000,-Kč
4. Náklady za čtyři roky celkem: 213.000,- Kč
5. Prodejní cena vozu po osmi letech: 70.000,- Kč
6. Odhadovaný prodělek či ztráta po čtyřech letech provozu: 143.000,-Kč

Náklady na čtyři roky služeb půjčovny

1. Paušální poplatky za čtyři roky smlouvy: 57.120,-Kč
2. Náklady na poplatky za hodinu pronájmu (bylo počítáno s průměrnou rychlostí 50 km/hod., tj. při 6.000 km/rok – 120 hodin pronájmu ročně, za 4 roky 480 hodin x 40,-Kč/hod.): cca 19.200,-Kč (samozřejmě můžete jezdit rychleji – pak ušetříte na straně nákladů za pronájem, pozor ovšem na náklady na pokuty ... J)
3. Náklady za čtyři roky smlouvy: 76.320,-Kč

13.2 Cvičení

Určete celkové náklady na provoz automobilu a náklady na 1 km jízdy. Údaje v úloze zadává a řeší v závislosti na zvolené metodě vyučující nebo děti a mládež. Text zadávaných údajů je v buňkách zarovnáván vlevo, text řešených údajů je v buňkách zarovnáván vpravo.

Zvolená metoda práce	Frontální práce	Samostatná práce	Projekt
Vstupní údaje			
cena za nákup nového vozu	Lektor	lektor	žáci
cena za prodej ojetého vozu	Lektor	lektor	žáci
počet let provozu automobilu	Lektor	lektor	žáci
průměrný počet ujetých km za 1 rok	Lektor	lektor	žáci
průměrná spotřeba paliva	Lektor	lektor	žáci
cena paliva u čerpací stanice	Lektor	lektor	žáci
Pojištění	Lektor	lektor	žáci
cena za servis (opravy, pneu, mytí atd.) za celou dobu provozu	Lektor	lektor	žáci
Řešení			

rozdíl pořizovací ceny nového automobilu a prodejní ceny ojetého automobilu	lektor + žáci	žáci	žáci
počet km za celou dobu provozu	lektor + žáci	žáci	žáci
celková spotřeba paliva za celou dobu provozu	lektor + žáci	žáci	žáci
náklady na palivo za celou dobu provozu	lektor + žáci	žáci	žáci
pojištění za celou dobu provozu	lektor + žáci	žáci	žáci
náklady na provoz automobilu celkem	lektor + žáci	žáci	žáci
náklady na provoz automobilu za 1 rok provozu	lektor + žáci	žáci	žáci
náklady na 1 km provozu celkem	lektor + žáci	žáci	žáci
náklady na 1 km provozu pouze za palivo	lektor + žáci	žáci	žáci
Závěr			
Jak ovlivňuje změna vstupních údajů konečný výsledek? Porovnejte náklady na provoz – celkové a pouze za palivo. Jakou část celkových výdajů domácnosti představují náklady na provoz automobilu? Porovnejte výhodnost investice do automobilu s jinými investicemi.	lektor + žáci	žáci	žáci

Zdroje a pomůcky

Pomůckami jsou podle zvolené formy pracovní listy, prostředky výpočetní techniky, internet.

Shrnutí a zhodnocení výsledků uskutečněné praxe

Na úrovni základní školy jde o obtížnější úlohu, při jejímž řešení je nutno zvolit vhodnou metodu zejména s ohledem na složení třídy tak, aby byla pro žáky přiměřeně obtížná. Úlohu jsme zatím řešili v různých třídách metodou frontální výuky a samostatné práce. Závěrečná diskuse proběhla nejen nad dosaženými výsledky, ale i nad praktickými možnostmi úspor v provozu automobilu.

Tento příklad dobré praxe je převzat od: ZŠ a MŠ Štoky, Štoky 220

13.3 Odhad skutečných nákladů na provoz osobního automobilu

Při zadávání desetinných čísel použijte prosím desetinnou tečku, nikoliv čárku.

Zadejte informace o vozidle:

Ročně ujeté km: km

Spotřeba pohonných hmot: l/100 km

Používané palivo: ☒ benzín ☐ nafta
Stáří vozidla: let
Původní cena nového vozu: Kč
Máte dálniční známku? ☒ ano ☐ ne

Cena paliva: Kč/l
Sazba povinného ručení: Kč/rok
Havarijní pojištění: Kč/rok
Roční náklady na parkování: Kč/rok
Odhad dalších nákladů
(opravy, zimní přezutí, apod.) Kč/rok

Celkové roční náklady na provoz Vašeho automobilu jsou 27215 Kč.

Zaplacená spotřební daň činí 4736 Kč, z této částky je 430 Kč příjmem Státního fondu dopravní infrastruktury.

Náklady na 1 ujetý kilometr činí 5.44 Kč.

Průběh výpočtu:

1. Náklady na palivo:
13200 Kč/rok → 2.64 Kč/km
2. Fixní náklady (povinné ručení + havarijní pojištění + další náklady):
3740 Kč/rok → 0.74 Kč/km
3. Opotřebenění (2% hodnoty vozidla z 513763 Kč po započítání inflace)
10275 Kč/rok → 2.05 Kč/km
4. Celkové náklady na provoz:
27215 Kč/rok → 5.44 Kč/km

<http://auto.na-mytince.cz/>

14 Prázdninová hra

LEKCE 14

Lektor vysvětlí dětem způsob soutěže, pravidla, co, jak, kdy použít a následně dojde k rozdělení dětí do rodin (máma, táta, dítě) a děti budou pravidelně hospodařit jako rodina. K tomuto účelu mají k dispozici peníze – oběživo. Tato hra má dlouhodobý charakter, z tohoto důvodu je potřeba pravidelně sledovat výstupy soutěže.

Na konci dojde k vyhlášení výsledků a pro nejlepší hráče jsou připraveny sladké odměny.

Seznam literatury

- [1] - SKOŘEPA, Michal ; SKOŘEPOVÁ, Eva. *Finanční a ekonomická gramotnost - Pracovní sešit 1. 1. vydání. Praha : Scientia, 2008. 75 s. ISBN 978-80-86960-41-8.*
- [2] - SKOŘEPA, Michal ; SKOŘEPOVÁ, Eva. *Finanční a ekonomická gramotnost - Pracovní sešit 2. 1. vydání. Praha : Scientia, 2008. 60 s. ISBN 978-80-86960-42-5.*
- [3] - KLÍNSKÝ, Petr . *Finanční gramotnost - obsah a příklady z praxe škol . Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 96 s. ISBN 978-80-87063-13-2.*
- [4] - SKOŘEPA, Michal ; SKOŘEPOVÁ, Eva. *Finanční a ekonomická gramotnost - vydání. Praha : Scientia, 2008. 75 s. ISBN 978-80-86960-40-1. Spotřební koš průměrné české domácnosti*